

**Nota bevattende het
preadvies op de notitie
van het
raadslid Dirkmaat,
getiteld:**

**Amsterdams antwoord op het afschaffen van de
Beeldende Kunstenaarsregeling (BKR)**

Boekmanstichting - Bibliotheek

Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
telefoon: ~~24 37 36~~ ~~24 37 37~~ ~~24 37 38~~ 24 37 39

De uitleentermijn bedraagt een maand. Mits tijdig
aangevraagd is verlenging met een maand moge-
lijk, tenzij de publikatie inmiddels is besproken.

De uitleentermijn is verstreken op:

15 APR. 1991

17 MAART 1992

24 JULI 1997

4/1/2001

352: 73/76: 7.071.1: 7.067.3: 026.06: 069.5: 025.2: 7.072: 061.22: 061.23:

725.04 (060.51) (492.621)

90-382

Nota bevattende het preadvies op de notitie van het raadslid Dirkmaat, getiteld:

**Amsterdams antwoord op het afschaffen van de
Beeldende Kunstenaarsregeling (BKR)**

**Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
Tel. 243739**

Gemeentebld 1989, bijlage F

1. Inhoudsopgave.

De indeling van dit preadvies is als volgt.

Hoofdstuk 2 is een inleiding op onze voorstellen in antwoord op de notitie van het raadslid Dirkmaat, getiteld: Amsterdams antwoord op het afschaffen van de Beeldende Kunstenaarsregeling (BKR) van 7 oktober 1986 (Gemeentebld afd. 1, nr. 1429, blz. 3767; verder aangeduid als FAS-notitie).

In hoofdstuk 3 worden de voorstellen uit de FAS-notitie besproken die de kunstuitleen betreffen.

Paragraaf 3.1 gaat over het voorstel om een samenwerkingsverband te creëren waarbij betrokken zijn Museum Fodor (3.1.1), de artotheken, de Stichting Beheer Kunstwerken Beeldende Kunstenaarsregeling (BKB) en de Stichting Beeldende Kunst (SBK) (3.1.2). In deze paragraaf wordt de organisatorische vorm van een dergelijk samenwerkingsverband geschetst. Hierbij komen aan de orde:

- de verhouding tussen de centrale stad en de stadsdeelraden;
- de verdeling van taken van de artotheken en de centrale ondersteunende afdeling;
- de voorwaarden die door ons aan de stadsdelen worden gesteld terzake van het uitvoeren van de taken, waaronder de centrale taak van het verwerven van kunstwerken ten behoeve van de artotheken.

Paragraaf 3.1.3 bevat onze voorstellen terzake van een, tussen de centrale stad en de Stadsdelen te sluiten bestuursovereenkomst Kunstuitleen.

In paragraaf 3.2 wordt verder ingegaan op het verwerven van kunstwerken voor de artotheken. Achtereenvolgens komen hier aan de orde:

- de vraag naar het aantal te verwerven kunstwerken, waarbij tevens wordt ingegaan op het probleem van de ontoereikende collectie; voorts komt hier aan de orde het voorstel uit de FAS-notitie om een actief, op bedrijven gericht promotiebeleid te voeren (3.2.1);
- de wijze van verwerven van de kunstwerken: zowel door middel van bruiklenen als van aankopen en de getalsmatige verhouding tussen beide verwervingsmethoden (3.2.2).
- de bruikleenvergoedingen (3.2.3).

Paragraaf 3.3: het verwerven van kunstwerken van uitsluitend Amsterdamse kunstenaars?

Paragraaf 3.4: de positie van vrouwelijke kunstenaars.

Paragraaf 3.5: de positie van allochtone kunstenaars.

Paragraaf 3.6: de inkomensvormende betekenis van de kunstuitleen voor kunstenaars.

Paragraaf 3.7: verzekering van de kunstwerken.

Paragraaf 3.8: verkoop van kunstwerken door de artotheken.

Paragraaf 3.9: de door de cliënten van de artotheken te betalen abonnementsprijzen; hierbij worden de resultaten van een onderzoek naar het publiek van de artotheken en de SBK betrokken.

Paragraaf 3.10: over het aan de makers teruggeven van BKR-werk waarvoor geen functie kan worden gevonden.

Aan de Gemeenteraad

Paragraaf 3.11: budgetfinanciering en evaluatie.

Paragraaf 3.12: over het starten van artotheken in Amsterdam Zuid-oost en in de Staatsliedenbuurt.

Hoofdstuk 4 gaat over de voorstellen uit de FAS-notitie over de gemeenteaankopen.

Hoofdstuk 5 behandelt de voorstellen uit de FAS-notitie die betrekking hebben op de percentageregelingen en de posten opdrachten en decoratieve voorzieningen.

Paragraaf 5.1 betreft de vraag naar meer informatie over de uitvoering van de percentageregelingen.

Paragraaf 5.2 betreft het voorstel om de percentageregelingen en de posten opdrachten en decoratieve voorzieningen bij de FAS onder te brengen.

In paragraaf 5.3 wordt het door uw Vergadering aanvaarde voorstel van de raadsleden Dirkmaat, Oranje, Molleman en Meurs van 13 januari 1988 betreffende de adviesstructuur aan de orde gesteld.

In hoofdstuk 6 wordt het voorstel uit de FAS-notitie betreffende één loket voor kunstenaars besproken.

Hoofdstuk 7 gaat in op het tijdschema voor de realisering van de voorstellen en op de rol van de stadsdelen bij de realisering van het voorgestelde organisatiemodel voor de kunstuitleen.

Hoofdstuk 8 bevat een samenvatting van het preadvies.

In de bijlagen zijn de inspraakcommentaren op ons concept-preadvies weergegeven met onze reactie daarop, benevens enkele schema's.

2. Inleiding.

Het raadslid Dirkmaat heeft in zijn notitie 'Amsterdams antwoord op het afschaffen van de Beeldende kunstenaars Regeling (BKR)' van 7 oktober 1986 (gemeentebld afd. 1, nr. 1429, blz. 3767–3771) een aantal voorstellen geschetst ter reorganisatie van de sector van de beeldende kunst in Amsterdam. In de notitie staat de kunstuitleen centraal, waarbij een samenwerkingsverband wordt voorgesteld tussen Museum Fodor, de artotheken en de Stichting Beeldende Kunst (de FAS). Volgens de notitie verdient het aanbeveling om de BKB bij de FAS te voegen en de uitvoering van de gemeenteaankopen en de opdrachten – inclusief de percentageregelingen – bij de FAS onder te brengen. De FAS-notitie bevat voorts nog ruim twintig andere voorstellen over onderdelen van de genoemde beleidsterreinen. De FAS-notitie is besproken in de vergadering van ons College van 21 oktober 1986. Gezien de organisatorisch gezien vrij complexe materie gaf ons College er de voorkeur aan om advies in te winnen bij een organisatieadviesbureau. Het advies zou antwoord moeten geven op de vraag, op welke wijze het geheel van de activiteiten en instellingen op het gebied van de beeldende kunst georganiseerd kan worden zodanig dat er een optimaal resultaat ontstaat, zowel ten aanzien van de diverse uit te voeren taken, de uitstraling op beeldend kunstenaars en de bevolking en de wens de overheadkosten zo laag mogelijk te houden. Dit advies zou vervolgens in ons preadvies worden verwerkt.

De Commissie voor Cultuur en Monumentenzorg ging in haar vergadering van 30 oktober 1986 in meerderheid met dit Collegevoorstel akkoord.

De onderzoeksopdracht werd aan het bureau Leyer & Weerstra Management Consultants verleend. Het onderzoek is in twee fasen verricht.

Op 6 juli 1987 brachten Leyer & Weerstra Management Consultants het rapport over de eerste onderzoeksfase uit. De titel luidde: „Naar een meer effectieve en efficiënte spreiding van beeldende kunst in Amsterdam”. Het rapport adviseerde om te streven naar een federatief model van kunstuitleen, dat een lokale uitvoering van de kunstuitleen via de artotheken en een centrale ondersteunende afdeling (te vormen uit de BKB en de Stichting Beeldende Kunst) omvat.

Het rapport werd op 9 juli 1987 verzonden aan de betrokken stadsdeelbesturen en aan de verdere betrokkenen met het verzoek te reageren op de hoofdlijnen van het rapport.

Het rapport en de inspraakreacties zijn verwerkt in de notitie van de wethouder voor de Cultuur van 23 september 1987. Het onderwerp werd besproken op 2 oktober 1987 door ons College en op 15 oktober 1987 door de Commissie voor Cultuur en Monumentenzorg. Ten behoeve van de laatstgenoemde bespreking heeft de auteur van de FAS-notitie op 15 oktober 1987 een notitie met een organisatieschema ingediend. Deze notitie zal in ons preadvies worden betrokken. Er werd besloten aan Leyer & Weerstra Management Consultants opdracht te geven voor het uitvoeren van de tweede fase van het onderzoek. Deze diende zich te richten op het hiervoor genoemde federatieve concept.

De rapportage van de tweede onderzoeksfase verscheen eind januari 1988. De titel luidde: „Naar een geïntegreerd systeem van kunstuitleen in Amsterdam”. Beide rapporten van Leyer & Weerstra Management Consultants worden in ons preadvies op de FAS-notitie betrokken. Voorts wordt hierbij ook het door uw Vergadering op 13 januari 1988 aanvaarde voorstel van de raadsleden Dirkmaat, Oranje, Molleman en Meurs (Gemeentebld afd. 1, nr. 51, blz. 90) aan de orde gesteld. Een van de onderdelen van dit voorstel betrof namelijk het besluit dat de inhoudelijke en artistieke advisering betreffende de percentageregeling nader bepaald zal worden bij het preadvies over de FAS-notitie.

Het concept-preadvies is in de vergadering van ons College op 10 mei 1988 vastgesteld. De Commissie voor Cultuur en Monumentenzorg ging op 19 mei 1988 akkoord met dit concept-preadvies. Het concept-preadvies is vervolgens, in het kader van de inspraak, gezonden aan de stadsdelen en aan de andere, bij het onderhavige onderwerp betrokken instellingen en organisaties. Dit leverde een aantal reacties op die, voorzien van ons commentaar en onze voorstellen betreffende wijzigingen in de tekst van ons concept-preadvies, zijn besproken in de vergadering van de Commissie voor Cultuur en Monumentenzorg van 1 december 1988. De meerderheid van de commissieleden ging met onze voorstellen akkoord.

3. De Kunstuitleen.

3.1. *Samenwerkingsvorm: de FAS.*

In de FAS-notitie wordt voorgesteld om een nieuwe samenwerkingsvorm te creëren, bestaande uit Museum Fodor (als coördinatiepunt), de artotheken en de Stichting Beeldende Kunst. Daarbij wordt door de auteur van de

FAS-notitie aangetekend, dat de SBK een onafhankelijke stichting is en derhalve zelf kan bepalen of ze tot de FAS wil toetreden. Er wordt voorts voorgesteld om de BKB bij de FAS onder te brengen en te belasten met een deel van de door de FAS uit te voeren taken. Onze onderzoeksopdracht aan Leyer & Weerstra Management Consultants betrof met name ook de vraag naar de wenselijkheid en mogelijkheid van een dergelijk samenwerkingsverband, de voorwaarden waaronder dit tot stand kan worden gebracht en de organisatorische uitwerking. De onderzoeksresultaten zijn in deze paragraaf verwerkt.

3.1.1. Museum Fodor.

In het eerste rapport van Leyer & Weerstra Management Consultants wordt geconstateerd dat er wezenlijke verschillen zijn tussen de musea (Stedelijk Museum en Fodor) en de spreidings- respectievelijk kunstuitleninstellingen ten aanzien van het management en de operationele oriëntatie. Deze verschillen maken het volgens het adviesbureau noodzakelijk om de museale functie gescheiden te houden van de kunstuitleen. Een reorganisatie waarbij Museum Fodor, als coördinatiepunt van de FAS, een directe verantwoordelijkheid krijgt voor de ontwikkeling en de uitvoering van het beleid terzake van de kunstuitleen wordt ten sterkste afgeraden. Wel wordt het mogelijk geacht dat de musea op enkele deelgebieden bijstand gaan verlenen aan de artotheken. Daarbij wordt gedacht aan een bijdrage in de vorm van het aanleveren van tentoonstellingen en educatieve programma's. Wij zijn het eens met dit advies om Museum Fodor geen directe verantwoordelijkheid te geven voor de kunstuitleen. Naast de hiervoor genoemde argumenten is er nog een andere overweging. Wij vinden het gewenst dat de museale taken van Fodor verder worden geïntensiveerd en de levendigheid zowel als het publieksbereik van dit museum in de komende periode wordt vergroot. Wij realiseren ons dat dit een verzwaring betekent van de taken van de leiding en de medewerkers van het museum. Als museum Fodor daarbij ook nog een directe verantwoordelijkheid zou krijgen voor de kunstuitleen zal dat tot ongewenst gevolg hebben dat de uitvoering van de museale taken in gevaar komt.

3.1.2. Samenwerkingsverband van BKB, artotheken en SBK.

In het kader van de binnengemeentelijke decentralisatie is de verantwoordelijkheid voor de artotheken door de centrale stad overgedragen aan de betreffende stadsdelen. Drie artotheken (Osdorp, Noord en Zuidoost) ressorteren reeds onder de stadsdeelbesturen; de artotheek Oost en de in de loop van 1989 te openen artotheek in de Staatsliedenbuurt zullen te zijner tijd volgen. De verantwoordelijkheid van de stadsdelen terzake van de artotheken vormt dan ook een belangrijk uitgangspunt voor het te ontwikkelen samenwerkingsverband.

Een ander uitgangspunt is het oplossen van een van de belangrijkste structurele knelpunten van de huidige Amsterdamse kunstuitleen, namelijk het ontbreken van een goede ondersteunende faciliteit voor de artotheken. Om dit knelpunt op te heffen heeft het adviesbureau een federatief model van kunstuitleen ontwikkeld, waarin tevens met het decentralisatiebeleid ter zake

van de artotheken is rekening gehouden. Het model omvat een gedecentraliseerde lokale uitvoering van de kunstuitleen (via artotheken in de verschillende stadsdelen) en een centrale ondersteuning (van BKB en SBK). Belangrijke argumenten voor deze centrale uitvoering zijn het kostenvoordeel en een verbreding van het draagvlak.

Daarom is indertijd, na het verschijnen van het eerste rapport van het adviesbureau, door ons College, gehoord de Commissie voor Cultuur en Monumentenzorg, gekozen voor het federatieve model.

Wij stellen u voor de betreffende adviezen van Leyer & Weerstra Management Consultants over te nemen en te kiezen voor een samenwerkingsverband tussen de artotheken, de BKB en de SBK volgens een federatief model.

Vanwege de hiervoor genoemde argumenten (kostenvoordeel en draagvlakverbreding) wijzen wij een volledige decentralisatie van de kunstuitleen af, en kiezen wij voor de centrale ondersteunende afdeling. Deze afdeling wordt volgens het federatieve model ontwikkeld vanuit de BKB en de SBK. De ontwikkeling van een geïntegreerd systeem volgens het federatieve model vergt een integratie van de relevante afdelingen van de SBK en de BKB enerzijds en de SBK en de artotheken anderzijds. Over de vraag, hoe de te vormen dienstverlenende organisatie er uit zal komen te zien, zal naar verwachting de in te stellen projectgroep adviseren. Wat de onderdelen van de SBK betreft, die buiten deze beoogde integratie vallen, streven wij ernaar om continuering van een eigen positie met eigen profilering mogelijk te maken. De ontwikkeling van een centrale ondersteunende afdeling dient overigens zorgvuldig te worden begeleid. Bij de overgang naar een nieuwe organisatievorm met een – ten dele – nieuwe taakstelling kunnen immers allerlei problemen ontstaan, die een goed functioneren van een ondersteunende afdeling kunnen belemmeren. Dat geldt met name voor de huidige BKB, waarvoor de veranderingen groter zullen zijn dan voor de SBK, die immers als oudste Nederlandse kunstuitleeninstelling zeer veel ervaring heeft met alle aspecten van de ondersteuning op het gebied van de kunstuitleen.

In de FAS-notitie wordt er overigens terecht op gewezen dat de SKB als zelfstandige stichting zelf kan bepalen of, en zo ja, in hoeverre, ze tot het samenwerkingsverband wil toetreden.

De BKB is een onderdeel van de Dienst Musea voor Moderne Kunst. Wij stellen u voor, de BKB voorlopig nog niet van deze dienst los te maken en pas eind 1989 een beslissing te nemen over een eventuele verzelfstandiging van deze afdeling. Wij verwachten dat rond die tijd meer duidelijkheid zal zijn gekomen over de levenskansen van een eventuele zelfstandige centrale ondersteunende afdeling. Daarbij willen wij in de beschouwing betrekken, in hoeverre de artotheken in de toekomst gebruik zullen (blijven) maken van de verschillende onderdelen van het service-pakket van deze afdeling.

Schema 1 (zie voor de schema's bijlage 3) geeft een overzicht van het door ons voorgestelde organisatiemodel. Schema 2 bevat onze voorstellen inzake de centrale taken (van de BKB/SBK) en de decentrale taken (van de artotheken).

Een van de essentiële taken van de centrale ondersteunende afdeling is het huren en kopen van kunstwerken ten behoeve van de artotheken. De uitvoering van deze taken zal onzes inziens bij voorkeur op contractbasis dienen plaats te vinden.

Met het verwerven van kunstwerken zal jaarlijks veel geld zijn gemoeid. Wij zijn in principe bereid om, afhankelijk van het continueren van de gelden van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) ten behoeve van de beeldende kunst, een substantieel deel van de kosten voor onze rekening te nemen. Wij achten het daarbij alleszins redelijk dat de artotheken voor de aanvoer van kunstwerken een bedrag van nog nader te bepalen omvang betalen.

Deze bijdragen van de artotheken zouden kunnen worden betaald uit de door ons in paragraaf 3.9 voorgestelde verhoging van de prijzen van de abonnementen.

Deze financiële bijdragen van de artotheken zullen de totale, door de centrale overheid te betalen kosten van het verwerven van kunstwerken verminderen, zodat er voldoende ruimte blijft voor de andere onderdelen van het beeldende kunstbeleid. Hiermee wordt een marktverruiming voor de beeldend kunstenaars bereikt en een vergroting van de inkomensvormende geldstromen.

3.1.3. Naar een bestuursovereenkomst Kunstuitleen.

De kunstuitleen neemt een centrale plaats in in de FAS-notitie van het raadslid Dirkmaat. Het concept-preadvies van Burgemeester en Wethouders op deze notitie is in het kader van de inspraak gezonden aan de stadsdeelbesturen van Noord, Osdorp en Zuidoost die via de eigen artotheken direct betrokken zijn bij het kunstuitleenbeleid. Dit heeft vervolgens geleid tot nader overleg tussen de wethouders voor de cultuur van de centrale stad en de genoemde stadsdelen over de mogelijkheid en wenselijkheid van een bestuursovereenkomst Kunstuitleen. Wij zijn van mening dat een samenhangend beleid ten aanzien van de kunstuitleen in Amsterdam binnen een gedecentraliseerd bestuurlijk bestel het beste vorm kan krijgen door een gezamenlijke bestuursovereenkomst tussen de betrokken openbare bestuurslichamen.

Hieronder volgt een overzicht van de tijdens dit overleg geschetste hoofdlijnen van een bestuursovereenkomst Kunstuitleen die door ons worden onderschreven.

- De overeenkomst wordt gesloten tussen het gemeentebestuur van Amsterdam en de besturen van de stadsdelen Noord, Osdorp en Zuidoost. Wat de artotheken in Oost en Staatsliedenbuurt betreft: Het ligt in de bedoeling om na de instelling van de stadsdelen Oost en Oud-West, deze stadsdelen bij de bestuursovereenkomst te betrekken.
- Doelstelling van de overeenkomst is het voeren van een gecoördineerd, doelmatig en efficiënt georganiseerd beleid ten aanzien van de kunstuitleen in Amsterdam en het daarmee samenhangend beleid ten aanzien van voorlichting en educatie. De coördinatie heeft zowel betrekking op het ontwikkelen van beleid als op de concrete beleidsvoering. Het begrip coördinatie geeft aan dat aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid gestalte wordt gegeven vanuit een eigen verantwoordelijkheid van elk der partijen.
- De overeenkomst laat ruimte aan alle partijen om in aanvulling op het in de overeenkomst geregelde beleid zelf aanvullend beleid te voeren.

- De overeenkomst heeft betrekking op een door alle partijen gewenst systeem van kunstuitleen, waarbij te onderscheiden zijn een centraal facilitair bedrijf en een aantal lokale kunstuitleeninstellingen. Het facilitair bedrijf levert diensten aan de lokale kunstuitleeninstellingen. Deze betreffen met name: de verwerving van kunstwerken, administratieve ondersteuning, verlenen van technische diensten, beheren van centraal depot van kunstwerken en ondersteunende marketing en voorlichting. De taken van artotheken zijn: uitgifte van kunstwerken, marketing op wijkniveau, afstemming van activiteiten op wijk en buurt, samenwerking met instellingen in de wijk, en het uitvoeren van voorlichting en educatieve programma's alsmede een eventuele aanvullende verwerving van een aantal kunstwerken. De door het facilitair bedrijf te verwerven kunstwerken worden geselecteerd door een jury, waarvan de leden afkomstig zijn uit de volgende groeperingen: de kunstuitleen, kunstenaars en kunstbeschouwers. De selectie geschiedt op basis van kwaliteit, terwijl daarbij tevens het gebruiksdoel van deze kunstwerken dient te worden betrokken. De artotheken worden daarbij betrokken in adviserende zin. De jury dient hiermee rekening te houden, uiteraard met inachtneming van de gestelde kwaliteitscriteria. Op deze wijze krijgen de artotheken ook via de centraal te verwerven kunstwerken, de mogelijkheid een eigen profilering in het aanbod van beeldende kunst te realiseren. Om deze profilering nog verder gestalte te geven, krijgen de artotheken elk een klein budget om in de loop van het jaar zelf een aanvullend aantal kunstwerken in te huren.
- Tarieven. Er wordt bij de verschillende artotheken gestreefd naar een gezamenlijk prijsbeleid. Gezien de huidige lage tarieven bij de artotheken, het uit het FAS-onderzoek gebleken publieksprofiel, de aanmerkelijk hogere tarieven van de SBK, en de wens tot verruiming van de voor de beeldende kunst beschikbare middelen te komen, lijkt een verhoging van de tarieven gewenst en mogelijk. Overigens is het daarbij van belang dat personen, voor wie de prijs inderdaad een groot probleem vormt, voor een apart tarief tot de omvang van de huidige abonnementsprijs in aanmerking kunnen blijven komen.
- Educatieve taken. Tijdens de eerste periode van de bestuursovereenkomst worden op bescheiden wijze enkele proefprojecten geëntameerd. Hiervoor wordt een commissie van deskundigen op educatief terrein ingesteld. De educatieve afdeling van de Dienst Musea voor Moderne Kunst wordt hierbij betrokken. De proefprojecten worden decentraal uitgevoerd.
- Bedrijven. In verband met het huidige grote tekort aan kunstwerken voor de artotheken worden de te verwerven kunstwerken door de artotheken vooralsnog uitsluitend aan particulieren en niet aan bedrijven uitgeleend. Het bedienen van de bedrijvenmarkt dient kostendekkend te zijn. Over het bedienen van deze markt door BKB en SBK respectievelijk het facilitair bedrijf en de artotheken vindt nader overleg plaats.

– Financiën.

Het facilitair bedrijf wordt zowel door de centrale stad als door de stadsdelen gefinancierd. Door de centrale stad wordt een deel van het budget van de BKB aan de bij de bestuursovereenkomst betrokken stadsdelen overgedragen, waarbij als voorwaarde wordt gesteld: gedwongen winkelnering bij het facilitair bedrijf voor de duur van de bestuursovereenkomst.

De kosten van het verwerven van kunstwerken worden door de centrale stad gefinancierd. De stadsdelen betalen een bijdrage voor de door het facilitair bedrijf aangeleverde kunstwerken. Het totaal van deze bijdragen wordt benut om een extra aantal kunstwerken voor de kunstuitleen te verwerven.

Ten behoeve van een aanvullende verwerving van een klein aantal kunstwerken door de artotheken stelt de centrale stad een geldbedrag ter beschikking van de stadsdelen.

Een eventuele beëindiging of een aanzienlijke vermindering van de zogenaamde WVC-gelden voor de beeldende kunst zal uiteraard gevolgen hebben voor de financiering van het hiervoor beschreven systeem van kunstuitleen.

De verzekeringskosten van de ten behoeve van de kunstuitleen ingehuurde werken worden door de stadsdelen betaald. De kosten van het transport van kunstwerken van de BKB naar de artotheken blijven voor rekening van de artotheken.

De kosten van de ontwikkeling van een proefproject op het gebied van de educatie worden door de centrale stad betaald.

De Stadsdelen ontvangen jaarlijks een bedrag van 20.000 ten behoeve van documentatie, voorlichting en de uitvoering van een educatief proefproject. De kosten van het in stand houden van goed toegankelijke artotheken in Noord, Osdorp en Zuidoost worden door de respectieve stadsdelen gefinancierd.

De kosten van het in stand houden van een goed toegankelijke artotheek in Oost worden vooralsnog door de centrale stad gefinancierd.

De kosten van het oprichten en in stand houden van een goed toegankelijke artotheek in de Staatsliedenbuurt worden vooralsnog door de centrale stad gefinancierd.

Na het instellen van de stadsdelen in Oost en Oud-West zal de verantwoordelijkheid voor de artotheken Oost en Oud-West aan deze stadsdelen worden overgedragen; de betreffende geldbedragen worden daarbij afgesplitst. Het ligt in de bedoeling om, na het instellen van deze stadsdelen, deze bij de bestuursovereenkomst te betrekken.

- De overeenkomst gaat op een tijdstip zo spoedig mogelijk na 1 januari 1989 in.
- De overeenkomst wordt aangegaan voor een periode van vijf jaar. Met betrekking tot het jaarlijks door de centrale stad beschikbaar te stellen budget voor inhuur en aankoop wordt vastgesteld dat dit mede afhankelijk is van de omvang van de vanuit WVC beschikbaar te stellen middelen.
- De overeenkomst wordt met perioden van drie jaar verlengd. De overeenkomst kan door elk van de partijen tegen 1 januari van het begin van elke driejaarlijkse periode worden opgezegd, mits het voornemen

daartoe voor 1 januari van het voorgaande jaar aan de andere partijen schriftelijk is medegedeeld.

- De bestuursovereenkomst behelst naast het onder gezamenlijke verantwoordelijkheid exploiteren van een facilitair bedrijf, ook het formuleren en verder ontwikkelen van een gezamenlijk beleid met betrekking tot een samenhangend uitleenbeleid, inclusief de daaraan gekoppelde taken op het gebied van voorlichting en educatie. Er zal jaarlijks overleg plaatsvinden tussen de wethouders voor de Cultuur van de centrale stad en de stadsdelen Noord, Osdorp en Zuidoost. De in het overleg vastgestelde beleidsvoornemens laten onverlet het budgetrecht van gemeenteraad en deelraden.
- Door een projectgroep, die adviseert aan het overleg van de wethouders voor de Cultuur, zal worden geadviseerd over praktische vraagstukken die samenhangen met de voorbereiding en de uitvoering van de herstructurering van de Amsterdamse kunstuitleen.

3.2. *Het verwerven van kunstwerken.*

3.2.1. Aantal te verwerven kunstwerken.

In de FAS-notitie wordt gesproken van een groot aantal te verwerven kunstwerken. Om hoeveel kunstwerken gaat het daarbij? Het antwoord op deze vraag is uiteraard van belang voor de vraag naar de verwervingskosten van deze kunstwerken.

De huidige collectie kunstwerken van de artotheken is niet toereikend om aan de vraag van het publiek te voldoen. Dit wordt door het adviesbureau als een van de belangrijkste structurele knelpunten genoemd. Het bureau heeft berekend dat de artotheken, om bij ongewijzigd beleid aan de vraag te kunnen voldoen, in 1988 circa 3400 en in 1989 ruim 5600 nieuwe kunstwerken dienen te verkrijgen. De totale kosten van het verwerven van kunstwerken zullen, ook in het geval van huurcontracten, op deze wijze in hoog tempo tot zeer grote bedragen oplopen.

Wij achten het voeren van een goed kunstuitleenbeleid een voor de kunstenaars en het publiek belangrijke zaak. Dat neemt niet weg dat wij tevens van mening zijn dat hiermee niet alle beleidsdoelstellingen op het gebied van de beeldende kunst kunnen worden gerealiseerd. In de paragrafen 3.6 en 3.9 komen in dit verband aan de orde: de inkomensvorming van beeldend kunstenaars, de selectie van de voor de artotheken aantrekkelijke kunst en de vooralsnog weinig omvangrijke sociale spreiding via de kunstuitleen. Gezien ook het belang van een aantal andere beleidsmiddelen op het terrein van de beeldende kunst (zie de Notitie over de besteding van de WVC-gelden beeldende kunst 1988), zijn wij van mening dat er ook in het geval van de kunstuitleen via de artotheken grenzen aan de – financiële – groei dienen te worden gesteld. Kunstwerken zijn betrekkelijk dure en schaarse goederen die dan ook niet op afroep in elke gewenste hoeveelheid aan de artotheken kunnen worden geleverd. De artotheken dienen volgens onze voorstellen een bijdrage te betalen voor de kunstwerken en zullen in het eigen toekomstige beleid deze „schaarste” als gegeven moeten hanteren.

Hierbij willen wij overigens wel opmerken, dat wij een grote publieke belangstelling voor de artotheken zonder meer toejuichen.

Onze opvatting over de schaarse kunstwerken vertoont overeenkomst met de aanbeveling van het adviesbureau om voor de komende periode te kiezen voor een strategie waarbij geprobeerd wordt om de omvang van de vraag te beheersen. Het bureau spreekt van een adempauze, die nodig is om een aantal maatregelen, die betrekking hebben op de organisatie van de kunstuitleen en op de interne gang van zaken, tot effect te laten komen. Het publiek wordt daarbij overigens niet uit het oog verloren.

Om tot een betere vraag/aanbod-verhouding op een verantwoord kwaliteitsniveau te komen moet volgens het rapport de vraag worden teruggedrongen door het voeren van een selectiever publieksbeleid. Dit dient volgens het bureau zodanig te gebeuren, dat de structurele vraag goed wordt bediend en de andere, meer impulsieve vraag waar nodig wordt teruggedrongen. In het rapport wordt onder structurele vraag dat deel van het publiek verstaan dat interesse voor het lidmaatschap blijft behouden wanneer het aanbod wordt beperkt of de kosten van het lidmaatschap worden verhoogd.

Wij willen deze aanbeveling niet overnemen. Wij willen prioriteit (blijven) geven aan die personen voor wie de artotheken een eerste kennismaking met de beeldende kunst vormen en waarvan overigens een deel, om welke reden dan ook, na deze eerste kennismaking weer zou kunnen afhaken. De categorie die door het adviesbureau met de term impulsieve vraag wordt aangeduid, willen wij om deze reden niet afwijzen.

Wij achten het, gezien de schaarste aan kunstwerken, noodzakelijk dat er maatregelen worden genomen om de vraag in overeenstemming te brengen met het beschikbare aanbod. Wij zien dit in de eerste plaats als een taak van de artotheken.

Uiteraard is daarbij een voor de hand liggende maatregel om voortaan slechts één in plaats van twee kunstwerken per abonnement ter beschikking te stellen. Het overnemen van het voorstel uit de FAS-notitie om een actief op kantoren en bedrijven gericht promotiebeleid te voeren kan uiteraard een verdere verhoging van de vraag naar kunstwerken tot gevolg hebben. Vanwege het huidige tekort aan kunstwerken bij de artotheken adviseren wij u dit voorstel voorlopig niet over te nemen. Overigens zijn wij van mening, dat het bedienen van de bedrijvenmarkt kostendekkend dient te zijn. Over het bedienen van deze markt door BKB en SBK respectievelijk het facilitair bedrijf en de artotheken zal nader overleg plaatsvinden tussen de centrale stad en de stadsdelen.

Voor 1988 zijn wij, in overeenstemming met het advies van Leyer & Weerstra Management Consultants, uitgegaan van een, bij ongewijzigd beleid totaal aantal benodigde kunstwerken voor de artotheken van 3.400 (zie: de Notitie over het verwerven van kunstwerken voor de kunstuitleen in 1988 van de wethouder voor de Cultuur van 2 mei 1988). Het totale aantal benodigde kunstwerken is volgens de berekeningen van het adviesbureau bijna 17.000, waarvan reeds 13.600 aanwezig zijn.

In het onderzoeksrapport wordt geconcludeerd dat de artotheken bij gewijzigd beleid in 1989 en daaropvolgende jaren een behoefte zullen hebben van in

totaal circa 2.000 nieuwe kunstwerken per jaar. Wij stellen u voor, voor 1989 en volgende jaren van dit aantal uit te gaan.

3.2.2. Bruiklenen en aankopen.

1. In de FAS-notitie wordt voorgesteld om kunstwerken in bruikleen te nemen en deze werken te distribueren onder de artotheken. Wij gaan akkoord met dit voorstel.

2. Leyer & Weerstra Management Consultants adviseren om jaarlijks niet alleen kunstwerken te huren maar ook aan te kopen. Wij stellen u voor om dit advies over te nemen.

Voorts stellen wij u voor om deze kunstwerken in 1989, zoals dat ook in 1988 het geval was, direct via een vrije inzending aan te kopen en vanaf 1989 met name aan te kopen uit de in bruikleen genomen kunstwerken. Op deze wijze kunnen de ervaringen, die bij de artotheken met de betreffende kunstwerken zijn opgedaan, een rol spelen.

3. Overigens levert een systeem van huren – op termijn bezien – natuurlijk geen financiële besparing op. Een collectie van 1000 werken voor 15% huurvergoeding kost over een periode van ruim 7 jaar evenveel geld als een in diezelfde periode aangekochte collectie. Uiteraard kan, voor eenzelfde bedrag, op korte termijn via huren een groter aantal kunstwerken worden verkregen dan via aankopen.

De vraag of het mogelijk is op korte termijn een zeer omvangrijk aantal kunstwerken van goede kwaliteit voor de artotheken te verwerven, wordt in het rapport overigens niet duidelijk beantwoord (1 miljoen gulden huurvergoeding in het eerste jaar, bij een huurvergoedingspercentage van 15% betekent een totale waarde van de kunstwerken van ruim 7 miljoen gulden).

4. Leyer & Weerstra Management Consultants adviseren om jaarlijks 90% van de kunstwerken te huren en 10% aan te kopen.

Voor 1988 hebben wij in onze vergadering van 10 mei 1988 besloten om 70% van de benodigde kunstwerken in te huren en 30% aan te kopen. Voor 1989 stellen wij u voor akkoord te gaan met een verhouding 80%/20%, en voor de daaropvolgende jaren conform het advies van Leyer & Weerstra 90%/10%.

Overigens willen wij deze percentages vooral als streefcijfers zien, waaraan in hoofdlijnen dient te worden vastgehouden, maar waarvan onder bepaalde omstandigheden tot op zekere hoogte kan worden afgeweken.

3.2.3. Bruikleenvergoedingen.

1. De FAS-notitie stelt voor om vergoedingen te verstrekken aan kunstenaars waarvan werk in bruikleen wordt genomen en de hoogte van de vergoeding te relateren aan een bepaald percentage van het aankoopbedrag van het kunstwerk.

Wij stellen u voor, met dit voorstel akkoord te gaan.

2. In de FAS-notitie wordt voorts voorgesteld om de hoogte van het bruikleenbedrag vast te stellen op 20% van het aankoopbedrag van het kunstwerk.

Het adviesbureau adviseert op basis van gegevens over de huidige elders toegepaste bruikleenpercentages en de financiële gevolgen van een verhoging daarvan, het bruikleenpercentage op 15% te stellen.

In de FAS-notitie wordt voorts voorgesteld om de huurvergoeding aan een maximumbedrag te binden. Op deze wijze kan volgens deze notitie worden voorkomen dat de prijzen van de kunstwerken worden opgeschroefd.

In het onderzoeksrapport wordt als maximumbedrag 300 à f 400 geadviseerd. Tevens wordt geadviseerd een minimumbedrag vast te stellen ter hoogte van f 60.

In 1988 zijn kunstwerken gehuurd voor 15% huurvergoeding met een minimumbedrag van f 60 en een maximumbedrag van f 750.

In totaal zijn ten behoeve van de artotheken 2312 kunstwerken ingehuurd voor een totaalbedrag aan huurvergoeding van f 461.360. Het gemiddeld bedrag aan huurvergoeding per kunstwerk bedroeg derhalve circa f 200.

Uitgaande van dit gemiddelde bedrag per kunstwerk en voorts uitgaande van het advies van Leyer & Weerstra Management Consultants terzake van het door de artotheken benodigde aantal nieuwe kunstwerken in de komende jaren (2000 per jaar) en de verhouding kopen/huren voor de volgende jaren (1989: 20%/80%; 1990 e.v. 10%/90%) zullen de kosten van het huren van kunstwerken voor de artotheken in 1990 reeds meer dan 1,1 miljoen bedragen.

Het toepassen van de hiervoor genoemde huurvergoeding zal voor de SBK een sterke stijging van het te betalen huurvergoedingsbedrag tot gevolg hebben. Dit bedrag zal in 1989 oplopen tot meer dan 1,2 miljoen.

Wij zijn van mening dat het (blijven) toepassen van deze

huurvergoedingsnormen tot gevolg gaat hebben dat andere, door ons gewenste beleidsonderdelen in de knel gaan komen. Wij stellen u daarom voor om de huurvergoedingsnorm te bepalen op 12,5% van de waarde van het kunstwerk, met een maximum van f 400 en een minimum van f 60.

4. De FAS-notitie stelt voor om de tijdsduur voor de bruikleen op twee jaar te stellen, met de mogelijkheid van een eventuele verlenging.

In overeenstemming met het advies van Leyer & Weerstra Management Consultants stellen wij u voor om de desbetreffende kunstwerken in te huren voor een periode van minimaal 1 jaar met een optie voor verlenging van een tot maximaal vier jaar en voorts een eventuele verlenging van de huurperiode per jaar te bezien.

5. Ten slotte stellen wij u voor om de volgende adviezen van Leyer en Weerstra Management Consultants terzake van de bruikleenvergoedingen over te nemen:

- de huurvergoeding te berekenen over de hele periode van inhuur (dus niet alleen over de periode dat het desbetreffende kunstwerk is uitgeleend);
- uit te gaan van een gemiddelde waarde van f 1200 per kunstwerk;
- uit te gaan van een verhouding unica/multiples van 50%/50%, waarbij overigens een zekere mate van flexibiliteit mogelijk is;
- bij het bepalen van de waarde van een kunstwerk de werkwijze van de SBK te volgen.

3.3. Amsterdamse kunstenaars.

Volgens de FAS-notitie verdient het aanbeveling om, gezien de centrumpositie van Amsterdam, ook kunstwerken in bruikleen te nemen van kunstenaars die buiten Amsterdam wonen.

Vele van de gemeenten die van het rijk extra geld hebben verkregen, blijken in meerdere of mindere mate een protectionistisch beleid, gericht op de „eigen” kunstenaars, te voeren.

Wij zullen proberen dit protectionisme te doorbreken. Daartoe zullen wij in overleg treden met de betreffende overheden, waarbij wij bereid zijn om in 1989, bij de verwerving van kunstwerken voor de artotheken, kansen te bieden aan kunstenaars uit die gemeenten en provincies die voor Amsterdamse beeldend kunstenaars worden geopend. Mede aan de hand van de in 1989 terzake opgedane ervaringen zullen wij u te zijner tijd voorstellen doen over de periode vanaf 1990.

Wat de SBK betreft zijn wij voorstander van het continueren van de door deze stichting gevolgde beleidslijn, waarbij kunstwerken van kunstenaars uit heel Nederland worden verworven.

3.4. Speciale aandacht voor vrouwelijke kunstenaars.

Volgens de FAS-notitie dient de FAS speciale aandacht te besteden aan vrouwelijke kunstenaars.

Wij zijn het hiermee geheel eens. Wij willen in dit verband verwijzen naar het Actieplan vrouwenemancipatie en kunst 1988 en 1989, waarmee de Commissie voor Cultuur en Monumentenzorg op 29 oktober 1987 akkoord is gegaan. Diverse onderdelen van dit actieplan hebben ook op de beeldende kunst betrekking.

Uiteraard zal dit actieplan ook terzake van de FAS worden uitgevoerd. Dat houdt onder meer in, dat er naar zal worden gestreefd dat de selectiecommissie, voor de verwerving van kunstwerken voor circa de helft uit vrouwen komen te bestaan.

Over de resultaten van deze selecties zullen gegevens worden verzameld, die aan de Commissie voor Cultuur en Monumentenzorg worden voorgelegd.

3.5. Speciale aandacht voor allochtone kunstenaars.

Wij zijn het met de FAS-notitie eens, dat er bij het verwerven van kunstwerken ten behoeve van de artotheken speciale aandacht nodig is voor allochtone kunstenaars. In de jaarlijkse actieprogramma's minderhedenbeleid is meermalen uiteengezet dat er ook op het gebied van de kunst extra inspanningen noodzakelijk zijn om allochtonen de mogelijkheid te bieden om achterstanden in te lopen. Uiteraard is het van belang voor het artothekenpubliek, waarvan een deel van allochtone afkomst is, dat in de collectie allochtone cultuuruitingen worden opgenomen.

Wij zijn van mening, dat in de jury's, die adviseren over de te verwerven kunstwerken, ook personen zitting moeten hebben die deskundig zijn in allochtone beeldende kunst. Voorts is het van belang dat de artotheken, die

het meest direct kennis hebben van de vraag of het allochtone publiek voldoende werk van zijn gading vindt, een vinger aan de pols houden.

3.6. Inkomensvorming van beeldend kunstenaars.

De FAS-notitie bevat voorstellen die bedoeld zijn om, na de beëindiging van de BKR, de artotheken van kunstwerken te voorzien en de kunstenaars daarmee tevens ruggesteun te geven om hun beroep te blijven uitoefenen. De inkomensvorming is een belangrijk aspect van de voorstellen.

De SBK levert sinds lang een directe bijdrage aan de inkomensvorming van beeldend kunstenaars. Het onderzoeksrapport bevat echter geen nadere gegevens die inzicht zouden kunnen geven in de feitelijke verdeling van het in totaal door de SBK aan de kunstenaars uitgekeerde bedrag.

In een advies van de Raad voor de Kunst uit 1985 is in het algemeen opgemerkt dat huurvergoedingen van kunstuitleeninstellingen voor slechts betrekkelijk weinig kunstenaars een substantiële bijdrage vormen en voor aanmerkelijk meer kunstenaars bedragen van betrekkelijk kleine opvang opleveren. Een rekenvoorbeeld kan dit laatste illustreren. Op grond van de in ons preadvies voorgestelde huurvergoeding van 15% en een gemiddelde waarde per kunstwerken van f 1200 kan worden berekend, dat een kunstenaar die met bijvoorbeeld vijf in bruikleen genomen werken in de Amsterdamse artotheken wordt vertegenwoordigd, daarvoor in totaal gemiddeld f 900 per jaar ontvangt.

De kunstuitleeninstellingen zullen uiteraard niet in alle soorten kunstwerken in gelijke mate zijn geïnteresseerd. Bij de komende selecties van kunstwerken voor de kunstuitleen zal het gebruiksdoel – de kunstuitleen via de artotheken – een sterke medebepalende factor zijn.

Het gevolg van het een en ander zal ongetwijfeld zijn, dat kunstwerken van overigens goede kwaliteit een redelijke kans maken te worden afgewezen als ze als minder aantrekkelijk voor het artothekenpubliek worden beoordeeld. Een dergelijke beoordeling kan zowel op de inhoud (de voorstelling) als de vormgeving betrekking hebben (grotere formaten, proceskunst, videowerk, experimenteel werk, sculptuur zijn hier mogelijk voorbeelden van).

Ongetwijfeld zal te zijner tijd een profiel kunnen worden geschetst van kunstwerken die in de artotheken een hoge populariteit genieten, waarbij olieverf in kleur waarschijnlijk hoge ogen zal gooien.

Hoewel de artotheken in principe een nuttige bijdrage kunnen leveren aan de inkomensvorming van kunstenaars, willen wij tegelijk vaststellen dat het Amsterdamse beeldende kunstbeleid zich in verband met de genoemde beperkingen in de toekomst zeker niet exclusief op de kunstuitleen zal kunnen richten. Om verschillende redenen is het gewenst ook voldoende budgetten te reserveren voor andere onderdelen van het beeldende kunstbeleid, zoals de produktiebudgetten (volgt), de opdrachten (het publieksbereik van de aan de openbare weg geplaatste kunstwerken is omvangrijker en qua sociale samenstelling breder dan dat van de artotheken) en het museale beleid. In de notitie over de besteding van het restant van de WVC-gelden 1988 is een overzicht gegeven van onze voorstellen terzake.

3.7. *Verzekeren van kunstwerken.*

1. Wij stellen u voor om, in overeenstemming met het voorstel in de FAS-notitie, de in bruikleen zijnde werken te verzekeren.
2. In de FAS-notitie wordt gesteld dat het aanbeveling verdient om met verschillende verzekeringsmaatschappijen te onderhandelen over een gunstige regeling. Wij gaan akkoord met dit voorstel en willen bij de uitvoering daarvan de Gemeentelijke Dienst Verzekeringzaken betrekken.

3.8. *Verkopen van kunstwerken.*

In de FAS-notitie wordt voorgesteld om cliënten de gelegenheid te bieden om de kunstwerken te kopen, en de FAS de beschikking te geven over een (klein) deel van de verkoopsom.

Volgens de notitie betekent dit niet dat de FAS in de concurrentieslag gaat met de galleries. Immers, de galleries hanteren begrijpelijkerwijs een beperktere doelstelling dan de FAS. De galleries zijn sterk gericht op bepaalde individuele kunstenaars met daaraan gekoppeld een bepaalde stroming binnen de kunst. De FAS daarentegen is, mede door haar pluriforme samenstelling, veel breder georiënteerd op het beeldende kunstaanbod.

Bij de vele Amsterdamse galleries en andere instellingen, die beeldende kunst verkopen is een vrij groot aantal kunstenaars van diverse artistieke stromingen betrokken. De financiële structuur van de artotheken – voor praktisch 100% door de gemeentelijke overheden gesubsidieerd – zal er gemakkelijk toe kunnen leiden dat, als de artotheken kunstwerken gaan verkopen, een ongelijke concurrentiesituatie ontstaat met de ongesubsidieerde galleries. In dit verband willen wij opmerken dat de SBK, die zowel kunstwerken verhuurt als verkoopt, slechts voor 16% in de overheadkosten wordt gesubsidieerd en dat daarbij voorts enkele maatregelen zijn genomen om een ongelijke concurrentie met de galleries te voorkomen.

Gezien vanuit de primaire doelstelling van de artotheken geven wij er de voorkeur aan als de artotheken zich uitsluitend met de kunstuitleen bezig houden en niet met de kunstverkoop. Wij vergelijken de artotheken op dit punt met de bibliotheken, waar wel boeken geleend, maar niet gekocht kunnen worden. Er is tenslotte nog een belangrijk praktisch argument tegen de verkoop van kunstwerken. Dit heeft betrekking op het probleem van het huidige grote tekort aan kunstwerken bij de artotheken.

Gezien het voorgaande stellen wij u voor om aan de artotheken vooralsnog uitsluitend kunstwerken voor de kunstuitleen ter beschikking te stellen en niet voor de verkoop.

Tenslotte willen wij het volgende opmerken. Het gaat bij de bruiklenen om tijdelijke bruikleencontracten. Als een cliënt een bepaald kunstwerk wil kopen, kan de artothekhoudster hem of haar verwijzen naar de desbetreffende kunstenaar of kunstenaars, die het uiteraard vrij staat het kunstwerk na afloop van de bruikleenperiode te verkopen of, uiteraard, een ander kunstwerk te verkopen.

3.9. Tarieven.

In de FAS-notitie wordt voorgesteld om de abonnementsprijs van de artotheken niet te verhogen.

In de eerste plaats willen wij opmerken dat de bepaling van de hoogte van de abonnementsprijs mede tot de verantwoordelijkheden van de stadsdeelraden behoort. Wij zouden het voorts toejuichen als de verschillende artotheken ook in de komende periode een uniform prijsbeleid voeren.

In onze reactie op het genoemde voorstel willen wij tevens ingaan op de oorspronkelijke opzet van de artotheken en de daarmee verband houdende financiële structuur en de abonnementsprijs.

De Amsterdamse artotheken werden opgezet als voorzieningen met 'lage drempels', met name bedoeld als een eerste kennismaking met de beeldende kunst voor publieksgroepen die niet gemakkelijk met kunst in aanraking kwamen en die over geringe financiële middelen beschikten.

De abonnementsprijs werd op f 15 per jaar gesteld, waarvoor twee kunstwerken konden worden geleend. Deze prijs, die tot op heden heeft stand gehouden, zou, naar destijds werd verwacht, geen onoverkomelijke financiële barrière opwerpen voor de beoogde doelgroep.

De politieke wens om deze instellingen financieel bereikbaar te maken voor bevolkingscategorieën die slechts over geringe financiële middelen beschikten, had tot gevolg dat de artotheken voor bijna 100% door de gemeentelijke overheid werden gesubsidieerd. De financiële structuur week daardoor in sterke mate af van die van de SBK waarbij de overheidssubsidies slechts 16% (van de organisatiekosten) bedroegen.

In het kader van het onderzoek van Leyer & Weerstra Management Consultants zijn enkele gegevens verzameld over de (ex-)gebruikers van de artotheken en de SBK. Van de gebruikers van de artotheken had 20% een opleidingsniveau van ten hoogste basisschool/mavo/havo of lbo, 80% had een hoger opleidingsniveau, waarvan bijna 50% hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs. Voor de SBK waren deze percentages 6% en 94% (waarvan 63% hbo en wo).

Hoewel de artotheken dus wel een aantal mensen met laag opleidingsniveau bereiken, heeft de overgrote meerderheid van de gebruikers een hoog opleidingsniveau. Overigens willen wij in verband hiermee opmerken dat opleidingsniveau niet in alle gevallen ook een hoog inkomensniveau inhoudt. Nu het vooral de hoger opgeleiden blijken te zijn die van de artotheekvoorzieningen gebruik maken en er voorts op dit punt slechts een relatief verschil is met de SBK-gebruikers, zijn wij, gezien ook de discussie over „profijt van de overheid”, van mening dat de artotheken een veel hoger bedrag aan eigen inkomsten zullen kunnen verwerven. Dat zou kunnen gebeuren door het verhogen van de abonnementsprijs van de artotheken tot een met de SBK-prijzen vergelijkbaar niveau. Zoals hiervoor reeds werd opgemerkt, is de besluitvorming over de tarieven overigens een zaak van de artotheken respectievelijk de stadsdeelraden.

Wat de prijzen van de SBK betreft, zijn wij van mening, dat het voorstel van Leyer & Weerstra Management Consultants om deze prijzen, de eerste twee jaren te verlagen, niet dient te worden gevolgd. De SBK slaagt er immers met

het door haar gevoerde beleid in om een geïnteresseerd publiek te trekken waarvoor de prijzen aanvaardbaar zijn.

Wij zijn voorts voorstander van een prijssysteem, zowel bij de artotheken als bij de SBK, waarbij personen voor wie de prijs inderdaad een groot probleem vormt, voor een apart, gereduceerd tarief tot de omvang van de huidige abonnementsprijs in aanmerking kunnen komen. Hierbij kan de daluren (ADA)-kaart eventueel een rol spelen. In die zin willen wij het voorstel van het raadslid Dirkmaat ondersteunen.

3.10. BKB en teruggeven van BKR-werk waarvoor geen functie kan worden gevonden.

In de FAS-notitie wordt gewezen op de huidige taakstelling van de BKB, te weten het beheer van collectie van via de BKR en de gemeenteaankopen verkregen kunstwerken. Het daarvoor beschikbare budget wordt hoog genoemd. Volgens de FAS-notitie verdient het aanbeveling om te bezien, of een aantal kunstwerken, met name BKR-werk, aan de makers kan worden teruggegeven. Het hiermee bespaarde geld zou volgens deze notitie het best aan het FAS-budget moeten worden toegevoegd.

Wij streven ernaar om de collectie van de BKB zoveel mogelijk een functie te geven voor de Amsterdamse bevolking. Een omvangrijk deel van de collectie heeft inmiddels een plek gekregen in openbare gebouwen of in de woningen van de abonnees van de artotheken. Ook voor de kunstwerken die nu nog opgeslagen zijn proberen wij een bestemming te vinden. Voor de via de BKR verkregen kunstwerken waarbij dit uiteindelijk niet mogelijk blijkt, zullen wij, in overeenstemming met het voorstel uit de FAS-notitie, aan de makers voorstellen om deze kunstwerken terug te nemen.

3.11. Budgetfinanciering.

In de FAS-notitie wordt voorgesteld een systeem van budgetfinanciering in te voeren, gekoppeld aan de driejaarlijkse evaluatie.

In de eerste plaats willen wij opmerken dat voor de SBK reeds een beperkte vorm van budgetfinanciering wordt toegepast.

De andere partners in het voorgestelde samenwerkingsverband zijn onderdelen van de overheidsapparaten van de centrale stad en de stadsdelen, waarbij budgetfinanciering in principe niet mogelijk is.

Als te zijner tijd zou worden besloten om de BKB te verzelfstandigen, dan leven bij ons geen bezwaren tegen het toepassen van budgetfinanciering.

Wat het voorstel voor een driejaarlijkse evaluatie betreft, zijn wij van mening dat, zeker de eerste jaren van een nieuw samenwerkingsverband, een jaarlijkse evaluatie van belang is.

3.12. De artotheken in Zuidoost en in de Staatsliedenbuurt.

In de FAS-notitie wordt ervoor gepleit om de artotheek in de Bijlmermeer snel van start te laten gaan en de vijfde artotheek in de Staatsliedenbuurt te vestigen. De artotheek in Zuidoost is inmiddels geopend. De artotheek in de

Staatsliedenbuurt zal naar verwachting in de loop van 1989 met de werkzaamheden aanvangen.

4. Gemeenteaankopen.

In de FAS-notitie is vermeld dat het uit efficiency-overwegingen de voorkeur verdient om de gemeenteaankopen bij de FAS onder te brengen. Het raadslid Dirkmaat heeft in zijn notitie van 15 oktober 1987 zijn gedachten over de gemeenteaankopen verder uitgewerkt. In deze notitie stelt hij voor om de gemeenteaankopen II te laten vervallen en deze gelden te gebruiken voor het inhuren van kunstwerken. De gemeenteaankopen I dienen zijns inziens onder de verantwoordelijkheid van het Stedelijk Museum te worden gebracht.

4.1. Gemeenteaankopen II.

In paragraaf 3.2.2. hebben wij u voorgesteld om de kunstwerken ten behoeve van de artotheken de komende jaren niet alleen via bruiklenen te verwerven, maar ook door middel van aankopen. Dit kan dan als een vervolg op de huidige gemeenteaankopen II worden beschouwd. Deze aankopen nieuwe stijl verschillen op diverse punten van de oude gemeenteaankopen II. De nieuwe aankopen zullen meer dan tot op heden gebeurde, moeten worden gedaan vanuit het perspectief van de gebruiksfunctie van deze kunstwerken in de artotheken. Op termijn zal een belangrijk deel van deze aankopen uit de in bruikleen verkregen werken worden gedaan. Voorts zullen deze aankopen door de centrale ondersteunende afdeling worden georganiseerd.

Voor de gemeenteaankopen II is tot op heden steeds gekozen voor een systeem van vrije inzending. Deze keuze had de volledige instemming van de diverse kunstenaarsorganisaties. In de FAS-notitie wordt gewezen op de problemen van kunstenaars die zelf werk moeten brengen en – bij niet aankopen – weer moeten ophalen. Wij zijn ervan overtuigd dat dit geen prettige ervaring is. Gezien de omvang van het beschikbare budget en het grote aantal kunstenaars dat in aanmerking wilde komen om door de gemeente te worden aangekocht, hebben veel kunstenaars die ervaring gehad. Het systeem van vrije inzending had echter ook een aantal duidelijke voordelen voor de beeldend kunstenaars die zelf het initiatief konden nemen om hun werk onder de aandacht van de aankoopcommissie te brengen.

Er zijn de laatste jaren overigens diverse suggesties gedaan om onnodig gesjouw met (zware) kunstwerken te voorkomen. Een daarvan was om kunstenaars te vragen uitsluitend documentatie in te leveren. Een ander betrof aankopen via atelierbezoek. Ook aan deze voorstellen waren echter weer bezwaren verbonden.

Ook voor de verwerving van kunstwerken voor de artotheken achten wij een systeem van vrije inzending voor de beeldend kunstenaars van groot belang. Overigens stellen wij u voor om tevens enige ruimte te creëren voor een jury om ook buiten de vrije inzendingen om kunstwerken te verwerven.

4.2. *Gemeenteaankopen I.*

Deze aankopen hebben ten doel de verrijking van de gemeentelijke collectie van werk van Amsterdamse beeldend kunstenaars. De gemeenteaankopen I zijn tot op heden door de secretariaafdeling Kunstzaken uitgevoerd, met behulp van jaarlijkse wisselende en op advies van de Amsterdamse Kunstraad samengestelde selectiecommissies die de kunstwerken selecteren op basis van open en vrije inzending.

Wij stellen u voor om, in overeenstemming met een advies van de Amsterdamse Kunstraad, voortaan twee vertegenwoordigers in plaats van één vertegenwoordiger van het Stedelijk Museum en/of Museum Fodor op te nemen. Hierdoor zal, naar wij verwachten, een sterkere relatie ontstaan tussen deze gemeenteaankopen en de collectie van het Stedelijk Museum. Wij achten het voorts van belang dat de gemeenteaankopen meer dan tot op heden gebeurde, gepresenteerd worden in de nationale en internationale context van de collectie van het Stedelijk Museum. Voorts stellen wij u voor, een door ons College in te stellen benoemingscommissie te laten adviseren over de samenstelling van de selectiecommissie voor de gemeenteaankopen (zie verder paragraaf 5.3).

5. **Percentageregelingen, opdrachten en decoratieve voorzieningen.**

5.1. *Informatie.*

In de FAS-notitie wordt gesteld dat er nog geen duidelijkheid bestaat over de uitvoering van het beleid ter zake van de percentageregelingen. Ons College wordt daarbij verzocht, de vereiste helderheid te verschaffen.

Wij hebben inmiddels aan dit verzoek gehoor gegeven. Onze nota van 9 december 1987 inzake percentageregelingen beeldende kunst (Gemeentebld afd. 1, nr. 1994, blz. 5265) geeft een overzicht van de uitvoering van de percentageregelingen en van de bedragen die daarmee zijn gemoeid. Tevens bevat deze nota onze voorstellen ter verbetering van de uitvoering van deze regelingen. U heeft deze nota in uw vergadering van 13 januari 1988 voor kennisgeving aangenomen.

5.2. *Aanhaken bij de FAS?*

In de FAS-notitie wordt aangeraden om de percentageregelingen en de begrotingsposten 'opdrachten' en 'decoratieve voorzieningen' bij de FAS onder te brengen. De overwegingen daarvoor hebben betrekking op enerzijds doelmatigheid en besparing van overheadkosten en anderzijds op verbetering van de serviceverlening aan kunstenaars.

In de FAS-notitie wordt voorts gesteld dat de FAS op basis van door ons College te verstrekken richtlijnen „zelfstandig aan de slag kan gaan”. De percentageregelingen kunnen echter niet „zelfstandig” worden uitgevoerd. De regelingen zijn immers gekoppeld aan het gemeentelijk beleid ter zake van stadsuitbreidingen, stadsvernieuwing en bouwprojecten. De taken en bevoegdheden ten aanzien van de genoemde zaken en van de daarop betrekking hebbende percentageregelingen worden in het kader van de binnengemeentelijke decentralisatie aan de stadsdelen overgedragen.

Wij hopen en verwachten, gezien de ervaringen met de huidige stadsdelen, dat de stadsdelen bij de uitvoering van deze regelingen gebruik zullen (blijven) maken van de serviceverlening door de Commissie van Advies voor de Beeldende Kunst.

De commissie heeft een grote mate van deskundigheid en ervaring opgedaan met het adviseren en het overleg, ook met de buurtbewoners, over beeldende kunst opdrachten. Zij is gaarne bereid, de stadsdelen ten dienste te staan. De uitvoering van de percentageregelingen, opdrachten en decoratieve voorzieningen vindt, evenals de andere onderdelen van het produktiebeleid, plaats bij de secretariaefdeling Kunstzaken. Ook de genoemde commissie ressorteert onder deze secretariaefdeling.

Gezien de aard van deze taken en de samenhang daarvan met diverse gemeentelijke regelingen en met het gemeentelijk apparaat zijn wij geen voorstander van het onderbrengen van deze taken bij de hiervoor beschreven centrale ondersteunende afdeling van BKB en SBK.

Hierna zullen wij ingaan op twee andere organisatorische mogelijkheden, te weten:

- a* een koppeling van de percentageregelingen enz. aan de musea;
- b* een privatisering van deze werkzaamheden.

Ad a. De directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst is geen voorstander van het overhevelen van de uitvoering van het opdrachtenbeleid en van het overige produktiebeleid naar de musea. In zijn nota, Wat Fodor betreft, stelt hij voor, deze taken buiten deze dienst te houden.

Subsidiëren en het verstrekken van opdrachten is zijns inziens een zaak apart; het is een overheidshandelen dat sterk in de publiekrechtelijke sfeer ligt. Als de musea tevens worden belast met de uitvoering van het produktiebeleid op het gebied van de beeldende kunst, zal dat zijns inziens een ongewenste concentratie van macht tot gevolg hebben, die ook voor de uitvoering van de museale taken nadelige gevolgen zal hebben. Wij zijn het met deze stellingname eens en wijzen deze organisatorische mogelijkheid derhalve af.

Ad b. Wij achten het noodzakelijk dat er een zodanige organisatorische opzet wordt gekozen dat eventuele, door het gemeentebestuur gewenste, beleidswijzigingen ter zake van het opdrachtenbeleid en van andere onderdelen van het produktiebeleid ook inderdaad zonder veel problemen kunnen worden gerealiseerd. Dit is in de huidige situatie het geval. Bij een eventuele privatisering van de uitvoering van dit onderdeel van het beeldende kunstbeleid zal het in de praktijk moeilijk zijn om dit te verwezenlijken. Om deze reden wijzen wij deze mogelijkheid af. Wij zijn derhalve ook geen voorstander van een fonds(achtige) constructie, zoals door BBK '69 is voorgesteld.

Gezien het voorgaande stellen wij u voor om de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het opdrachtenbeleid en van de andere onderdelen van het produktiebeleid (voorlopig) bij de secretariaefdeling Kunstzaken te laten en derhalve het in de FAS-notitie ter zake geformuleerde voorstel niet te volgen.

5.3. *Adviesstructuur.*

Uw Vergadering heeft op 13 januari 1988 een voorstel van de raadsleden Dirkmaat, Oranje, Molleman en Meurs aangenomen (Gemeentebblad afd. 1, nr. 51, blz. 90). Daarmee heeft u besloten „het College van Burgemeester en Wethouders als opdrachtgever te belasten met de uitvoering van de percentageregelingen en de decoratieve voorzieningen, dat ten aanzien van de inhoudelijke en artistieke advisering dit nader bepaald zal worden bij het preadvies over de zogenaamde FAS-nota waarna de huidige adviesstructuur kan worden opgeheven.”

Voor de advisering over de uitvoering van dit opdrachtenbeleid is een specifieke kennis van deze kunsttoepassing vereist, terwijl voorts een inbreng van architectonische en stedenbouwkundige zijde gewenst is. In de adviesstructuur dient de relatie tot het bouwen duidelijk tot uiting te komen. De commissie dient te kunnen werken in een structuur waarin een inspraakprocedure voor de „gebruikers” van het aanstaande kunstwerk is opgenomen. Om al deze redenen is de samenstelling van een adviescommissie op het gebied van de percentageregelingen en de andere beeldende kunstopdrachten verschillend van die van bij voorbeeld een jury voor de produktiebudgetten.

De Commissie van Advies voor de Beeldende Kunst voldoet aan de hiervoren geschetste eisen. Als deze commissie zou worden opgeheven, zou vervolgens een wat betreft taken en samenstellingsprofiel vergelijkbare commissie moeten worden ingesteld.

De meest eenvoudige adviesstructuur is natuurlijk die van één commissie voor alle adviseringstaken. Gezien de omvang en complexiteit van de Amsterdamse taken op het gebied van de beeldende kunst komt een dergelijke oplossing niet zonder meer in aanmerking. Voor de advisering over de diverse taken zijn nu eenmaal meerdere (sub)commissies nodig. Bij de samenstelling daarvan dient rekening te worden gehouden met de benodigde kennis en deskundigheden:

- bij een advisering over algemene beleidsontwikkelingen heeft deze betrekking op meer algemene inzichten die de beeldende kunst en het beleid ter zake betreffen;
- bij de advisering over subsidie-aanvragen enz. gaat het daarentegen met name om het inzicht om concrete kunstwerken respectievelijk voorstellen voor het creëren van kunstwerken en het organiseren van manifestaties te beoordelen;
- bij de selectie van kunstwerken voor de artotheken is tevens kennis vereist van de meer specifieke vraag vanuit kunstuitleninstellingen; deze taak verschilt om deze reden van die van het aankopen van kunstwerken in het kader van het verrijken van de Amsterdamse kunstcollectie;
- ook het opdrachtenbeleid vergt, zoals hiervoren is beschreven, specifieke kennis en deskundigheden.

Bij de uitvoering van het geschakeerde Amsterdamse beeldende kunstbeleid zijn derhalve meerdere – en regelmatig van samenstelling wisselende – adviescommissies en jury's werkzaam.

Wij achten een dergelijke diversiteit van beleid en uitvoering op zich een goede zaak voor een artistieke sector waar de kwalitatieve beoordeling van hedendaagse kunst nooit objectief, maar hoogstens intersubjectief is en, zeker op de wat langere termijn bezien, ongetwijfeld aan wijzigingen van smaak

onderhavig zal zijn. Wij achten het geen goede zaak als slechts enkele personen gedurende lange tijd een(zelfde) stempel kunnen drukken op alle onderdelen van het beeldende kunstbeleid.

Met inachtneming van het voorgaande luidt de vraag, hoe de adviesstructuur kan worden verhelderd, terwijl er toch voldoende ruimte blijft om de door ons gewenste diversiteit te realiseren.

Hierbij gaan wij uit van de volgende tweedeling:

- a de advisering op het gebied van de beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie, de ontwikkeling van het beeldende kunstbeleid in meer algemene zin, mogelijke beleidsombuigingen en nieuwe beleidsmiddelen;
- b de advisering op het gebied van de beleidsuitvoering, waartoe behoren de advisering over de samenstelling van commissies en jury's en het uitvoeren van deze commissie- en jurywerkzaamheden (hiertoe behoren de uitvoering van het opdrachtenbeleid, het adviseren over de aanvragen voor productiebudgetten en de budgetten voor documentatie en publiciteit voor vrouwelijke beeldend kunstenaars, speciale projecten, activiteiten en manifestaties en het selecteren van de ten behoeve van de kunstuitleen ingezonden kunstwerken).

Ad a. De algemene beleidsadvisering.

Ons uitgangspunt hierbij is dat deze door één instelling wordt gedaan. De algemene beleidsadvisering is tot op heden een taak van de door uw Vergadering ingestelde Amsterdamse Kunstraad. Deze raad omvat alle kunstdisciplines. Zijn leden worden gekozen op grond van hun persoonlijke deskundigheid. Zij worden benoemd door uw Vergadering, na verkregen advies van de Amsterdamse Kunstraad.

Wij achten het van belang dat de algemene advisering over de beeldende kunst is verankerd in een organisatie die het gehele terrein van de kunsten kan overzien. Dat is, zoals vermeld, bij de Amsterdamse Kunstraad het geval. Wij zijn geen voorstander van een segmentering van de advisering met eigen adviesraden voor de diverse categorieën (zoals het toneel, de kunstzinnige vorming, de kunstbeoefening door allochtonen, enz.).

Wij stellen u derhalve voor om de algemene beleidsadvisering van de Amsterdamse Kunstraad ter zake van de beeldende kunst te continueren.

Ad b. De advisering over de samenstelling van de adviescommissies, jury's enz.

Het gaat hierbij om de uitvoering van het door het gemeentebestuur gekozen beleid. Wij zijn van mening dat de taken, die meer op het terrein van de uitvoering van het beeldende kunstbeleid liggen, ook buiten de Amsterdamse Kunstraad goed kunnen worden uitgevoerd.

De huidige praktijk is, dat de Amsterdamse Kunstraad bij een aantal uitvoerende taken op het terrein van de beeldende kunst wel een adviestaak heeft, maar bij andere (het opdrachtenbeleid) niet. Er zijn verschillen in procedures bij de samenstelling van de diverse commissies. Er kan meer helderheid – en meer samenhang – worden gecreëerd door vergelijkbare procedures te gebruiken. Dit kan gebeuren door over de samenstelling van een

aantal jury's en selectiecommissies op het terrein van de beeldende kunst door één instantie te laten adviseren.

Wij stellen u voor, een uit zeven leden bestaande benoemingsadviescommissie door ons College te laten benoemen, van wie:

- twee leden op advies van de Amsterdamse Kunstraad;
- twee leden op advies van de beroepsverenigingen;
- een lid op advies van de directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst; dit kan de directeur of een ander persoon zijn;
- een lid op advies van de benoemingsadviescommissie (een dergelijke formule wordt ook bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst toegepast);
- een lid, de voorzitter, op advies van de wethouder voor Cultuur na voorafgaand overleg met de benoemingsadviescommissie;

Bij de samenstelling van de nieuwe commissie worden eerst de leden op advies van de Amsterdamse Kunstraad, de beroepsverenigingen en de directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst benoemd. Daarna wordt het lid op advies van de commissie benoemd en ten slotte volgt de benoeming van de voorzitter.

De adviezen dienen steeds in de vorm van dubbeltallen te worden verstrekt. De leden worden op basis van persoonlijke deskundigheid benoemd.

Wij achten het, gezien ons voorstel, gewenst om ook de beroepsverenigingen bij de advisering over deze benoemingsadviescommissie te betrekken. Deze commissie krijgt taken waarvan de uitvoering ten dele een vertrouwelijk karakter heeft. Dit geldt bij voorbeeld voor de selectie van sollicitanten voor bepaalde functies in adviescommissies. Uiteindelijk zullen uitsluitend de resulterende dubbeltallen worden bekendgemaakt. Voor een goed functioneren van de benoemingsadviescommissie is het van belang dat er, vanuit het veld van de beeldende kunst, voldoende vertrouwen is in de samenstelling van de commissie. Wij zijn van mening dat ons voorstel om de beroepsverenigingen bij de advisering over de samenstelling van deze commissie te betrekken, ten aanzien hiervan een positieve bijdrage zal leveren. Deze commissie adviseert ons College over de samenstelling van de diverse jury's. De jury's worden steeds voor een termijn van twee jaren benoemd. De commissie houdt zich daarbij aan de voor elk van de jury's door ons College op te stellen richtlijnen ten aanzien van de samenstelling. Wat de jury voor de verwerving van kunstwerken voor de artotheken betreft, zullen deze onder meer betrekking hebben op de aanwezigheid van deskundigheid terzake van de kunstuitleen en van de allochtone kunstbeoefening, terwijl voorts onze algemene beleidslijn ter zake van de deelname van vrouwen in de jury dient te worden gevolgd. Voor elke jury zullen wij een overzicht maken van uit te voeren taken, de diverse disciplines en kundigheden die in de jury moeten zijn vertegenwoordigd, de wijze waarop de juryleden worden gerecruteerd, de zittingsduur (in het algemeen een periode van twee jaar; uitzonderingen bij voorbeeld in het geval van ambtelijke leden afkomstig van gemeentelijke diensten zoals bij de commissie die onder meer de percentageregelingen behartigt).

Het secretariaat van deze commissie zal door de secretariaafdeling Kunstzaken worden gevoerd. Deze secretariaafdeling zal ook het secretariaat voeren van de diverse jury's.

De diverse jury's brengen advies uit aan de wethouder voor Cultuur. Zij sturen daarvan een kopie aan de benoemingsadviescommissie, die daarbij eventuele kanttekeningen kan plaatsen ten behoeve van de wethouder voor Cultuur. De afgelopen jaren hebben de diverse jury's in de verslagen van hun werkzaamheden suggesties gedaan en adviezen gegeven. Wij achten het van belang dat zij ook de komende periode daaraan aandacht besteden.

Ons voorstel betreft een advisering van de benoemingsadviescommissie over de samenstelling van de volgende jury's (zie bijlage 3, schema 3):

- de verwerving van kunstwerken voor de kunstuitleen;
- de gemeenteaankopen;
- productiebudgetten algemeen en starters;
- budgetten voor documentatie en publiciteit voor vrouwelijke beeldend kunstenaars;

Ten slotte volgen hierna onze voorstellen terzake van de advisering op de volgende werkgebieden:

- opdrachten;
- activiteiten en manifestaties;
- het museale werkveld.

Opdrachten.

Wat de advisering over de beeldende kunstopdrachten betreft, stellen wij u voor het desbetreffende advies van de Commissie van Advies voor de Beeldende Kunst van 30 september 1988 over te nemen. Het advies betreft één commissie en drie werkgroepen (oude stad; nieuwe stad; kleinschalige opdrachten). De commissie heeft als taak de hoofdlijnen van de uitvoering van het opdrachtenbeleid uit te werken en een integratie van het werk van de werkgroepen te bewerkstelligen.

De samenstelling van de commissie en de werkgroepen is dan als volgt:

Commissie beeldende Kunstopdrachten:

- 1 voorzitter op voordracht van de directeur/hoofd van een der meest betrokken gemeentelijke instanties: de Dienst Ruimtelijke Ordening, de Dienst Openbare Werken of de secretarieafdeling Kunstzaken;
- 1 stedenbouwkundige op voordracht van de directeur van de Dienst Ruimtelijke Ordening;
- 1 architect op voordracht van de directeur van de Dienst Openbare Werken;
- 1 projectleider beeldende kunst van de Dienst Openbare Werken (met adviserende stem);
- 1 lid op voordracht van de BBK;
- 1 lid op voordracht van de BBK'69;
- 1 lid op voordracht van de Nederlandse Kring van Beeldhouwers;
- 3 leden via een openbare sollicitatieprocedure;
- 1 secretaris ambtenaar van de secretarieafdeling Kunstzaken;

Werkgroep oude stad (voorheen Werkgroep KiM):

- 3 leden (beeldend kunstenaars) via een openbare sollicitatieprocedure;
- 1 stedenbouwkundige toegevoegd op voordracht van de directeur van de Dienst Ruimtelijke Ordening;
- 1 secretaris ambtenaar van de secretarieafdeling Kunstzaken;

Werkgroep nieuwe stad (voorheen Werkgroep Gaasperdam):

- 3 leden (beeldend kunstenaars) via een openbare sollicitatieprocedure;
- 1 stedenbouwkundige toegevoegd op voordracht van de directeur van Dienst Ruimtelijke Ordening;
- 1 secretaris ambtenaar van de secretarieafdeling Kunstzaken;

Werkgroep kleinschalige opdrachten (voorheen Werkgroep Openbare Opdrachten):

- 3 leden (beeldend kunstenaars) via een openbare sollicitatieprocedure;
- 1 architect toegevoegd op voordracht van de directeur van de Dienst Openbare Werken;
- 1 secretaris ambtenaar van de secretarieafdeling Kunstzaken;

Van de zes leden van de Commissie Beeldende Kunstopdrachten dienen tenminste vier de beeldende kunst als beroep uit te oefenen. In elke werkgroep dienen drie beroepskunstenaars zitting te nemen.

Wij stellen u voorts voor, de huidige sollicitatieprocedure te handhaven.

Deze houdt in: het plaatsen van een advertentie met de profielschets van het gevraagde lid in de kunstenaarsbladen en BK-informatie, waarna een sollicitatiecommissie gevormd uit de leden van de commissie, aangevuld met een werkgroep lid als het om een plaats in een van de werkgroepen gaat, een voorstel aan de commissie doet die op haar beurt advies uitbrengt aan de Wethouder voor de Cultuur. Ons voorstel impliceert derhalve, dat deze Commissie Beeldende Kunstopdrachten niet wordt betrokken bij de advisering van de benoemingsadviescommissie (zie bijlage 3, schema 3).

Activiteiten en manifestaties.

De advisering over de verdeling van de budgetten 'bijzondere projecten' en 'activiteiten en manifestaties' gebeurt door de Amsterdamse Kunstraad, dit in tegenstelling tot de gang van zaken bij de andere hiervoor genoemde budgetten. De reden hiervoor is, dat nogal wat aanvragen op dit terrein interdisciplinair van karakter zijn, bij de advisering waarvan meer commissies dan alleen die op het terrein van de beeldende kunst betrokken zijn. Een continuering van deze situatie ligt op basis van deze overweging voor de hand.

Het museale werkveld.

Plaats en taak van de adviesraad Fodor kunnen uiteraard niet los worden gezien van de taak en plaats van Museum Fodor binnen de Dienst Musea voor Moderne Kunst.

De directeur van deze dienst heeft de eindverantwoordelijkheid voor deze dienst inclusief Museum Fodor. De hoofdconservator van Museum Fodor heeft terzake van het in Fodor te voeren beleid in sterke mate gedelegeerde bevoegdheden gekregen die hem in staat stellen om alert en snel te reageren op gebeurtenissen in de kunst in Amsterdam.

Wij zijn van mening dat de adviesraad in eerste instantie gezien dient te worden als een orgaan dat de hoofdconservator bijstaat en waarvan de resultaten vervolgens door de hoofdconservator meegenomen moeten worden in zijn overleg met de directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst. Voor een vruchtbare samenwerking met de hoofdconservator is uiteraard een goede onderlinge verstandhouding van belang. Wij stellen u daarom voor, om voor de advisering over de samenstelling van deze adviesraad niet een procedure te kiezen via een benoemingsadviescommissie, maar een procedure waarin overleg terzake tussen de adviesraad en de hoofdconservator een belangrijke rol speelt.

De door ons voorgestelde adviesstructuur is in schema 3 (bijlage 3) afgebeeld.

6. Een loket?; voorlichting.

In de FAS-notitie wordt gesproken van het „recht op één loket” voor beeldend kunstenaars. Hiermee wordt een situatie aangegeven, waarbij een kunstenaar op één plaats informatie kan verkrijgen over het gevoerde beleid, waar hij aanvragen kan indienen voor de diverse subsidiemogelijkheden op dit terrein, enz.

Wij achten dit op zich een goed voorstel, dat echter in de praktijk niet volledig te realiseren zal zijn. Als u de voorstellen in dit preadvies overneemt, betekent dit dat het pand van de BKB – aan de Overtoom – de accommodatie wordt van de centrale ondersteunende afdeling, waarheen de kunstenaars zich moeten begeven in verband met de verwerving van kunstwerken voor de kunstuitleen. Museum Fodor, zal geen coördinatiepunt van de kunstuitleen worden en zal voorts in het pand aan de Keizersgracht gehuisvest blijven. De uitvoering van de percentageregelingen en de andere onderdelen van het produktiebeleid blijft een verantwoordelijkheid van de secretarieafdeling Kunstzaken. Het pand van de BKB heeft onvoldoende ruimte voor een eventuele huisvesting van deze uitvoerende taken. Wel willen wij bezien in hoeverre het pand van Museum Fodor na de eventuele verbouwing daarvan de ruimtelijke mogelijkheden biedt.

De Amsterdamse beeldend kunstenaar zal dus ook in de toekomst bij de uitoefening van zijn beroep te maken (kunnen) krijgen met meerdere Amsterdamse adressen. Ook andere overheden (het rijk, de provincies, de stadsdelen) kunnen hierbij betrokken zijn. Een alerte instelling van de zijde van de beeldend kunstenaar, en een goede voorlichting van de zijde van de overheden zijn in deze, vrij complexe, situatie van belang.

Amsterdam zal een brochure samenstellen, waarin de diverse Amsterdamse subsidiemogelijkheden zijn beschreven met inbegrip van adressen en telefoonnummers waarop verdere informatie kan worden verkregen. Op deze wijze zal, naar wij verwachten, de structuur van het gehele Amsterdamse kunstbeleid voldoende inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Amsterdam ondersteunt voorts de initiatieven die zijn gericht op een bundeling van landelijke informatie over het beeldende kunstbeleid van de diverse overheden, zoals het Handboek Beeldende Kunst en het tijdschrift BK-informatie.

Tenslotte zijn wij voornemens te bevorderen dat via een speciaal telefoonnummer de actuele informatie over het beeldende-kunstbeleid verkregen kan worden.

7. Tijdschema en de rol van de stadsdelen.

In afwachting van de besluitvorming over deze voorstellen wordt inmiddels een eerste, nog niet definitieve stap, gezet op weg naar de centrale ondersteunende afdeling van BKB en SBK.

Deze is het gevolg van onze besluitvorming van 10 mei 1988 ter zake van het verwerven van kunstwerken voor de artotheken in 1988. Deze verwerving wordt georganiseerd door de BKB in samenwerking met de SBK, de organisaties die volgens onze voorstellen in de toekomst de centrale ondersteunende afdeling van de kunstuitleen gaan vormen. Deze organisaties hebben daarmee de mogelijkheid gekregen om al in de loop van dit jaar de uitvoering van een van de belangrijkste centrale taken uit te testen.

Als u – en de betrokken stadsdeelbesturen en de overige betrokkenen – met de voorstellen akkoord gaat, zal in 1989 een bestuursovereenkomst Kunstuitleen tot stand komen en zal verder worden gewerkt aan de realisering van het organisatiemodel van de kunstuitleen.

Vanaf begin 1989 kunnen dan ook de verdere maatregelen worden doorgevoerd, zoals die welke betrekking hebben op een door de artotheken te betalen vergoeding voor de kunstwerken. Vanaf dat moment zal duidelijk gaan worden wat de feitelijke effecten van de maatregelen zijn, zowel ten aanzien van de omvang van het artothekpubliek betreft als de verhouding van vraag en aanbod van kunstwerken.

Vanaf die datum zal ook kunnen worden begonnen aan het successievelijk veranderen van de adviesstructuur op de voorgestelde wijze.

Wij streven ernaar om de uiteindelijke volledige realisering van het door ons voorgestelde kunstuitleenmodel binnen een periode van circa twee jaar na de hiervoor genoemde besluitvorming tot stand te brengen.

In dit preadvies is op veel plaatsen de verhouding tot de stadsdelen aan de orde gekomen (zie onder meer de paragrafen 3.1.2 en 3.1.3). De realisering van het voorgestelde model van kunstuitleen staat en valt met de bereidheid van de stadsdelen om hieraan – via een te sluiten bestuursovereenkomst Kunstuitleen – mee te werken. Uit overleg is gebleken dat de stadsdelen gaarne bereid zijn mede te werken aan een goede regeling van de kunstuitleen in Amsterdam.

8. Samenvatting van onze voorstellen.

- Er wordt een bestuursovereenkomst Kunstuitleen gesloten tussen de centrale stad en de stadsdelen met als doel het voeren van een gecoördineerd doelmatig georganiseerd beleid ten aanzien van de Kunstuitleen in Amsterdam (paragraaf 3.1.3).
- Er wordt gekozen voor een samenwerkingsverband van de BKB, de SBK (de centrale ondersteunende afdeling) en de artotheken volgens het federatieve model (3.1.2).
- Eind 1989 wordt een beslissing genomen over een eventuele verzelfstandiging van de BKB van de Dienst Musea voor Moderne Kunst (3.1.2).

- Museum Fodor krijgt geen directe verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en uitvoering van het beleid ter zake van de kunstuitleen (3.1.1).
- Tot de taken van de centrale ondersteunende afdeling behoren:
 - verwerving van kunstwerken;
 - administratieve en technische ondersteuning;
 - beheren van centraal depot;
 - ondersteuning marketing en voorlichting (3.1.2).
- Tot de taken van de artotheken behoren:
 - uitgifte van kunstwerken;
 - marketing op wijkniveau;
 - afstemming activiteiten op wijk en buurt;
 - samenwerking met instellingen in de wijk;
 - uitvoering van voorlichting en educatieve programma's (3.1.2).
- Kunstwerken zijn betrekkelijk dure en schaarse goederen die niet op afroep in elke gewenste hoeveelheid aan de artotheken kunnen worden geleverd. De artotheken dienen een bijdrage te betalen voor de kunstwerken en zullen in het eigen beleid ook deze „schaarste” als gegeven dienen te hanteren. De artotheken dienen daarbij maatregelen te nemen om de vraag in overeenstemming te brengen met het beschikbare aanbod van kunstwerken. Voor 1988 is uitgegaan van 3400 nieuwe kunstwerken voor de artotheken, voor 1989 wordt uitgegaan van 2000 nieuwe kunstwerken. (3.2.1).
- Er worden jaarlijks zowel kunstwerken gehuurd als aangekocht; in 1989 wordt daarvoor een verhouding van 80%-20% gehanteerd en in de daaropvolgende jaren: 90%-10% (3.2.1).
- De huurvergoeding bedraagt 12,5% van de waarde van het kunstwerk, met een minimum van f 60 en een maximum van f 400 (3.2.2).
- De kunstwerken worden gehuurd voor een periode van minimaal een jaar met een optie voor verlenging van een tot maximaal vier jaar (3.2.2).
- Wij zijn bereid om in 1990 daarbij, bij de verwerving van kunstwerken voor de kunstuitleen, kansen te bieden aan kunstenaars uit die gemeenten en provincies die voor Amsterdamse beeldend kunstenaars geopend worden. Mede aan de hand van de daarbij in opgedane ervaringen zullen wij u te zijner tijd voorstellen doen over de periode vanaf 1991.
- Er wordt speciale aandacht besteed aan vrouwelijke kunstenaars (3.4) en allochtone kunstenaars (3.5).
- Met de kunstuitleen kunnen niet alle beleidsdoelstellingen van het Amsterdamse beeldende kunstbeleid in voldoende mate worden gerealiseerd. Het is gewenst om uit de WVC-gelden beeldende kunst ook andere onderdelen van dit beleid te financieren (3.6).
- De in bruikleen genomen werken dienen te worden verzekerd (3.7).
- De artotheken krijgen kunstwerken voor de uitleen maar niet voor de verkoop (3.8).
- De bepaling van de hoogte van de abonnementsprijzen voor de gebruikers van de artotheken behoort tot de verantwoordelijkheden van de artotheken en de stadsdelen. Wij zijn voorstander van een gezamenlijk prijsbeleid in het kader van de bestuursovereenkomst Kunstuitleen. Gezien het hoge opleidingsniveau van een groot deel van het artotheekpubliek zijn wij van mening dat de artotheken meer eigen inkomsten zouden kunnen verwerven.

- Wij zijn voorstander van een prijssysteem waarbij personen voor wie een hogere prijs inderdaad een groot probleem vormt, voor een gereduceerd tarief in aanmerking kunnen komen (3.9).
- Via de BKR verworven kunstwerken, waarvoor geen bestemming kan worden gevonden, worden aan de makers teruggegeven (3.10).
 - Voor de SBK geldt een vorm van budgetfinanciering (3.11).
 - Er vindt een jaarlijkse evaluatie plaats (3.11).
 - In de jury van de gemeenteaankopen I worden voortaan twee in plaats van één vertegenwoordiger van het Stedelijk Museum resp. Museum Fodor opgenomen (4).
 - De secretarieafdeling Kunstzaken blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van het opdrachtenbeleid en van de andere onderdelen van het produktiebeleid (5.2).
 - De algemene beleidsadvisering op het terrein van de beeldende kunst blijft een taak van de Amsterdamse Kunstraad (5.3).
 - Voor de advisering over de samenstelling van een aantal jury's en adviescommissies wordt door ons College een uit zeven leden bestaande benoemingsadviescommissie benoemd, van wie één lid op advies van de directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst, twee leden op advies van de Amsterdamse Kunstraad, twee leden op advies van de beroepsverenigingen van beeldend kunstenaars, een lid op advies van de benoemingsadviescommissie en een lid (de voorzitter) na overleg met de commissie op advies van de wethouder voor de Cultuur. De secretarieafdeling Kunstzaken voert het secretariaat van deze commissie (5.3).
 - De advisering over beeldende kunstopdrachten wordt gedaan door een Commissie beeldende kunstopdrachten waaronder enkele werkgroepen ressorteren (5.3).
 - De advisering over activiteiten en manifestaties blijft een taak van de Amsterdamse Kunstraad (5.3).
 - De Adviesraad Museum Fodor heeft tot taak het bijstaan van de hoofdconservator van Museum Fodor; voor de advisering over de samenstelling van deze adviesraad wordt een procedure gekozen waarin overleg tussen de adviesraad en de hoofdconservator een belangrijke rol speelt (5.3).
 - Er wordt een goed voorlichtingsbeleid gevoerd (6).

Amsterdam, 28 maart 1989.

Burgemeester en Wethouders van Amsterdam,

K. Kooiker

Ed. van Thijn

secretaris

burgemeester

Verschenen 31 maart/12 april 1989.

Bijlage 1.

Reacties op het concept-preadvies op de FAS-notitie en ons commentaar op deze reacties.

1. Inleiding.

Het concept van het preadvies op de notitie van het raadslid Dirkmaat, getiteld: Amsterdams antwoord op het afschaffen van de Beeldende Kunstenaarsregeling (BKR) (Gemeentebld 1986, afd. 1, nr. 1429, blz. 3767), kortweg de FAS-notitie, is in het kader van de inspraak gezonden aan de stadsdelen en aan de andere bij het onderhavige onderwerp betrokken instellingen en organisaties. Hierop is gereageerd door:

- de stadsdelen Noord, Osdorp en Zuidoost;
- de directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst (2 augustus 1988);
- de Adviesraad van Museum Fodor (12 september 1988);
- de Amsterdamse Kunstraad (3 oktober 1988);
- de Commissie van Advies voor de Beeldende Kunst (30 september 1988);
- de Stichting Beeldende Kunst (SBK) (22 september 1988);
- de Nederlandse Kring van Beeldhouwers (12 september 1988);
- de BBK (19 september 1988);
- de Kunstenbond FNV (19 september 1988).

Deze reacties zijn als bijlage 2 toegevoegd.

2. Indeling.

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste punten die in deze reacties aan de orde zijn gesteld, voorzien van ons commentaar.

Achtereenvolgens komen aan de orde reacties die betrekking hebben op:

- de kunstuitleen (paragraaf 3);
- de gemeenteaankopen (paragraaf 4);
- de adviesstructuur (paragraaf 5);
- de percentageregelingen (paragraaf 6);
- een loket Voorlichting (paragraaf 7);
- tijdschema (paragraaf 8);
- overige reacties (paragraaf 9).

Paragraaf 10, ten slotte, bevat de samenvatting.

3. Kunstuitleen.

Een bestuursovereenkomst tussen de centrale stad en de stadsdelen ter zake van de kunstuitleen.

De kunstuitleen neemt een centrale plaats in in de FAS-notitie van het raadslid Dirkmaat. Ons concept-preadvies op deze notitie is in het kader van de inspraak gezonden aan de stadsdeelbesturen van Noord, Osdorp en Zuidoost die via de eigen artotheken direct zijn betrokken bij het kunstuitleenbeleid. Dit heeft vervolgens geleid tot nader overleg tussen de

wethouders voor de Cultuur van de centrale stad en de genoemde stadsdelen over de mogelijkheid en wenselijkheid van een bestuursovereenkomst Kunstuitleen. Wij zijn van mening dat een samenhangend beleid ten aanzien van de kunstuitleen in Amsterdam binnen een gedecentraliseerd bestuurlijk bestel het beste vorm kan krijgen door een gezamenlijke bestuursovereenkomst tussen de betrokken openbare bestuurslichamen. Hierna volgt een overzicht van de tijdens dit overleg geschetste hoofdlijnen van een bestuursovereenkomst Kunstuitleen die door ons worden onderschreven. Het is de bedoeling dat deze hoofdlijnen door de respectieve wethouders voor de Cultuur van de betrokken stadsdelen op korte termijn worden voorgelegd aan de desbetreffende stadsdeelcolleges en vervolgens aan de commissies van advies en bijstand.

De overeenkomst wordt gesloten tussen het gemeentebestuur van Amsterdam en de besturen van de stadsdelen Noord, Osdorp en Zuidoost. Wat de artotheken in Oost en Staatsliedenbuurt betreft: het ligt in de bedoeling om na de instelling van de stadsdelen Oost en Oud-West deze stadsdelen bij de bestuursovereenkomst te betrekken.

Doelstelling van de overeenkomst is het voeren van een gecoördineerd, doelmatig en efficiënt georganiseerd beleid ten aanzien van de kunstuitleen in Amsterdam en het daarmee samenhangend beleid ten aanzien van voorlichting en educatie. De coördinatie heeft zowel betrekking op het ontwikkelen van beleid als op de concrete beleidsvoering.

Het begrip coördinatie geeft aan dat aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid gestalte wordt gegeven vanuit een eigen verantwoordelijkheid van elk der partijen.

De overeenkomst laat ruimte aan alle partijen om in aanvulling op het in de overeenkomst geregelde beleid zelf aanvullend beleid te voeren.

De overeenkomst heeft betrekking op een door alle partijen gewenst systeem van kunstuitleen, waarbij te onderscheiden zijn een centraal facilitair bedrijf en een aantal lokale kunstuitleeninstellingen. Het facilitair bedrijf levert diensten aan de lokale kunstuitleeninstellingen. Deze betreffen met name: de verwerving van kunstwerken, administratieve ondersteuning, het verlenen van technische diensten, het beheren van centraal depot van kunstwerken en ondersteunende marketing en voorlichting.

De taken van artotheken zijn: uitgifte van kunstwerken, marketing op wijkniveau, afstemming van activiteiten op wijk en buurt, samenwerking met instellingen in de wijk en het uitvoeren van voorlichting en educatieve programma's alsmede een eventuele aanvullende verwerving van een aantal kunstwerken.

De door het facilitair bedrijf te verwerven kunstwerken worden geselecteerd door een jury, waarvan de leden afkomstig zijn uit de volgende groeperingen: de kunstuitleen, kunstenaars en kunstbeschouwers.

De selectie geschiedt op basis van kwaliteit, terwijl daarbij tevens het gebruiksdoel van deze kunstwerken dient te worden betrokken. De artotheken worden daarbij betrokken in adviserende zin. De jury dient hiermee rekening te houden, uiteraard met inachtneming van de gestelde kwaliteitscriteria. Op deze wijze krijgen de artotheken ook via de centraal te verwerven kunstwerken, de mogelijkheid, een eigen profilering in het aanbod van beeldende kunst te realiseren. Om deze profilering nog verder gestalte te

geven, krijgen de artotheken elk een klein budget om in de loop van het jaar zelf een aanvullend aantal kunstwerken in te huren.

Tarieven.

Er wordt bij de verschillende artotheken gestreefd naar een gezamenlijk prijsbeleid.

Gezien de huidige lage tarieven bij de artotheken, het uit het FAS-onderzoek gebleken publieksprofiel, de aanmerkelijk hogere tarieven van de SBK, en de wens tot verruiming van de voor de beeldende kunst beschikbare middelen te komen, lijkt een verhoging van de tarieven gewenst en mogelijk.

Overigens is het daarbij van belang dat personen, voor wie de prijs inderdaad een groot probleem vormt, voor een apart tarief tot de omvang van de huidige abonnementsprijs in aanmerking kunnen blijven komen.

Educatieve taken.

Tijdens de eerste periode van de bestuursovereenkomst worden op bescheiden wijze enkele proefprojecten geëntameerd. Hiervoor wordt een commissie van deskundigen op educatief terrein ingesteld. De educatieve afdeling van de Dienst Musea voor Moderne Kunst wordt hierbij betrokken. De proefprojecten worden decentraal uitgevoerd.

Bedrijven.

In verband met het huidige grote tekort aan kunstwerken voor de artotheken worden de te verwerven kunstwerken door de artotheken vooralsnog uitsluitend aan particulieren en niet aan bedrijven uitgeleend. Het bedienen van de bedrijvenmarkt dient kostendekkend te zijn. Over het bedienen van deze markt door BKB en SBK respectievelijk het facilitair bedrijf en de artotheken vindt nader overleg plaats.

Financiën.

Het facilitair bedrijf wordt zowel door de centrale stad als door de stadsdelen gefinancierd. Door de centrale stad wordt een deel van het budget van de BKB aan de bij de bestuursovereenkomst betrokken stadsdelen overgedragen, waarbij als voorwaarde wordt gesteld: gedwongen winkelnering bij het facilitair bedrijf voor de duur van de bestuursovereenkomst. De kosten van het verwerven van kunstwerken worden door de centrale stad gefinancierd. De stadsdelen betalen een bijdrage voor de door het facilitair bedrijf aangeleverde kunstwerken. Het totaal van deze bijdragen wordt benut om een extra aantal kunstwerken voor de kunstuitleen te verwerven.

Ten behoeve van een aanvullende verwerving van een klein aantal kunstwerken door de artotheken stelt de centrale stad een geldbedrag ter beschikking van de stadsdelen.

Een eventuele beëindiging of een aanzienlijke vermindering van de zogenaamde WVC-gelden voor de beeldende kunst zal uiteraard gevolgen hebben voor de financiering van het hiervoor beschreven systeem van kunstuitleen.

De verzekeringskosten van de ten behoeve van de kunstuitleen ingehuurde werken worden door de stadsdelen betaald. De kosten van het transport van kunstwerken van de BKB naar de artotheken blijven voor rekening van de artotheken.

De kosten van de ontwikkeling van een proefproject op het gebied van de educatie worden door de gemeente Amsterdam betaald.

De stadsdelen ontvangen jaarlijks een bedrag van f 20.000 ten behoeve van documentatie, voorlichting en de uitvoering van een educatief proefproject. De kosten van het in stand houden van goed toegankelijke artotheken in Noord, Osdorp en Zuidoost worden door de respectieve stadsdelen gefinancierd.

De kosten van het in stand houden van een goed toegankelijke artotheek in Oost worden vooralsnog door de gemeente gefinancierd.

De kosten van het oprichten en in stand houden van een goed toegankelijke artotheek in de Staatsliedenbuurt worden vooralsnog door de gemeente gefinancierd.

Na het instellen van de stadsdelen in Oost en Oud-West zal de verantwoordelijkheid voor de artotheken Oost en Oud-West aan deze stadsdelen worden overgedragen; de desbetreffende geldbedragen worden daarbij afgesplitst. Het ligt in de bedoeling om, na het instellen van deze stadsdelen, deze bij de bestuursovereenkomst te betrekken.

De overeenkomst gaat op een tijdstip zo spoedig mogelijk na 1 januari 1989 in.

De overeenkomst wordt aangegaan voor een periode van vijf jaar. Met betrekking tot het jaarlijks door de centrale stad beschikbaar te stellen budget voor inhuur en aankoop wordt vastgesteld dat dit mede afhankelijk is van de omvang van de vanuit WVC beschikbaar te stellen middelen.

De overeenkomst wordt met periodes van drie jaar verlengd. De overeenkomst kan door elk van de partijen tegen 1 januari van het begin van elke driejaarlijkse periode worden opgezegd, mits het voornemen daartoe voor 1 januari van het voorafgaand jaar aan de andere partijen schriftelijk is medegedeeld.

De bestuursovereenkomst behelst naast het onder gezamenlijke verantwoordelijkheid exploiteren van een facilitair bedrijf, ook het formuleren en verder ontwikkelen van een gezamenlijk beleid met betrekking tot een samenhangend uitleenbeleid, inclusief de daaraan gekoppelde taken op het gebied van voorlichting en educatie.

Er zal jaarlijks overleg plaatsvinden tussen de wethouders voor Cultuur van de gemeente Amsterdam en de stadsdelen Noord, Osdorp en Zuidoost.

De in het overleg vastgestelde beleidsvoornemen laten onverlet het budgetrecht van de Gemeenteraad en deelraden.

Door een projectgroep, die adviseert aan het overleg van de wethouders voor Cultuur, zal worden geadviseerd over praktische vraagstukken die samenhangen met de voorbereiding en de uitvoering van de herstructurering van de Amsterdamse kunstuitleen.

Overige reacties met betrekking tot de kunstuitleen.

Nadat hiervoor de reacties van de stadsdelen zijn besproken, worden nu de overige reacties ter zake van de kunstuitleen aan de orde gesteld. In de

linkerkolom zijn de reacties weergegeven. Achter elke reactie is de naam van de reagerende instelling of kunstenaarsvereniging vermeld.

Daarbij zijn de volgende afkortingen gebruikt:

- AK: Amsterdamse Kunstraad;
- BBK: Beroepsvereniging van Beeldend Kunstenaars;
- CABK: Commissie van Advies voor de Beeldende Kunst;
- DMMK: Dienst Musea voor Moderne Kunst;
- KFNV: Kunstenbond FNV;
- NKB: Nederlandse Kring van Beeldhouwers;
- SBK: Stichting Beeldende Kunst.

De *rechterkolom* bevat ons commentaar. Een reactie die een steunbetuiging inhoudt van een of meer van onze voorstellen uit het concept-preadvies, heeft als commentaar „voor kennisgeving aangenomen” (v.k.a.). Voorstellen tot aanvulling, wijziging enz., die door ons zijn overgenomen, hebben vervolgens tot aanpassingen in de tekst van het concept-preadvies geleid.

Bij de weergave van de reacties is de indeling van het concept-preadvies gevolgd. De indeling van de paragrafen en sub-paragrafen is hieronder vermeld.

Bij de paragrafen 4 (gemeenteaankopen) en 5 (adviesstructuur) is niet de indeling in twee kolommen gebruikt.

3.1. Samenwerkingsvorm: de FAS.

3.1.1. Museum Fodor.

Akkoord met het gescheiden blijven van museale functies en spreidingsfuncties (SBK). V.k.a.

Akkoord met het gescheiden houden van opdrachten- en aankoop/museaal beleid (KFNV). V.k.a.

Niet akkoord met voorstel in de FAS-notitie om de percentageregelingen direct met het museale, kunst-spreidings- en/of produktiebeleid te integreren (BBK). V.k.a.

3.1.2. Samenwerkingsverband

BKB, artotheken, SBK.

Akkoord met verder ontwikkelen van een federatief model onder voorwaarde dat er voldoende garanties worden geboden voor een heldere organisatiestructuur waarin de eigen positie van de SBK behouden blijft. Garanties voor continuering van Wat de centrale dienstverlening betreft, is het streven een integratie te bewerkstelligen van de daarvoor relevante delen van de BKB en de SBK. Over de vraag hoe deze te vormen organisatie er uit zal komen te

alle betrokkenen met behoud van eigen profileringsmogelijkheden van de individuele instellingen moeten, voor zover dit redelijkerwijs mogelijk is, in de bestuursovereenkomst worden gebracht (SBK).

Het is gewenst opties op privatisering dan wel deprivatisering open te houden (SBK).

Voorwaarde voor het genereren van andere dan gemeenschapsgelden kan zijn: een onafhankelijke positie van bij voorbeeld de centrale gemeenschapsdienstverlening (SBK).

Bestuurlijke vorm van BKB en SBK en artotheken betekent mogelijk een efficiëntere uitvoering, maar wordt verder als technisch gegeven beschouwd (NKB).

Akkoord met streven naar federatief model van kunstuitleen (KFNV).

Een federatief model veronderstelt een aantal bestuursovereenkomsten waar – naar het zich laat aanzien – geen der participanten toe bereid is (BBK, 7).

De verwerving en distributie van kunstwerken dient een verantwoordelijkheid van de centrale stad te blijven (BBK, 7).

Akkoord met afwijzen van volledige decentralisatie van kunstuitleen (KFNV).

Akkoord met voorstel de BKB pas eind 1989 los te maken van de Dienst Musea voor Moderne Kunst (KFNV).

zien, zal naar verwachting de in te stellen projectgroep adviseren (zie bij bestuursovereenkomst). Wat de onderdelen van de SBK betreft, die buiten deze beoogde integratie vallen, streven wij ernaar om continuering van een eigen positie met eigen profilering mogelijk te maken.

Akkoord.

Niet zonder meer mee eens; de gemeentelijke Dienst Musea voor Moderne Kunst genereert sinds jaar en dag ook andere dan

gelden.

V.k.a.

V.k.a.

Zie hiervoor bij bestuursovereenkomst.

Zie hiervoor bij bestuursovereenkomst.

V.k.a.

V.k.a.

Overigens luidde ons voorstel: eind 1989 een beslissing te nemen over een eventuele verzelfstandiging van de afdeling.

Het is gewenst om de geldstromen volgens een te bepalen verdeelsleutel te verdelen over de instellingen (stadsdelen) (SBK).

Akkoord.

Het is gewenst om de centrale dienstverlenende activiteiten te continueren met een divisie voor de institutionele markt (die geen monopoliepositie behoeft te krijgen) (SBK).

Zie hiervoor bij bestuursovereenkomst.

Het is gewenst ook kunstwerken buiten de centrale stad aan te kopen (SBK).

Wat de artotheken betreft zal hiervoor een budget van geringe omvang ter beschikking worden gesteld (zie bestuursovereenkomst). Zie voorts bij 3.3.

Het is gewenst dat de stadsdelen een minimumafname garantie van kunstwerken verstrekken voor meerdere jaren (SBK).

In principe akkoord (zie bij 'bestuursovereenkomst').

Niet akkoord met het vragen van een bijdrage aan de artotheken (stadsdeelraden) voor de uit te lenen kunst (BBK, 8).

Zie bij bestuursovereenkomst.

Bij voorlichtingsactiviteiten is samenwerking met de Dienst MMK en met galleries gewenst (SBK).

Wij onderschrijven deze opmerking, waarbij het uiteraard de vraag is in hoeverre dit, met name ten aanzien van de galleries, in de praktijk goed te realiseren is.

Ontwikkeling van het begrip educatie gewenst; mogelijke rol van Dienst MMK respectievelijk Fodor bij educatieve programma's bezien (SBK).

Akkoord.

De opzet van een centrale dienstverlening zal de nodige investeringen vergen (SBK).

Advisering over de financiële kant van de centrale dienstverlening zal tot de taken van de in te stellen projectgroep behoren.

Het is gewenst dat er spoedig overleg ter zake van automatisering plaatsvindt (SBK).

Akkoord.

Voorgesteld wordt een projectteam te formeren voor de ontwikkeling van de centrale dienstverlening (SBK).

Akkoord; zie hiervoor bij bestuurs-overeenkomst.

Het is gewenst dat het projectteam normen vastlegt voor de doorberekening van de kosten van de centrale dienstverlening in de tarieven (SBK).

De meest heldere structuur is een waarin de tarieven van te verlenen diensten kostendekkend zijn. Het is echter de vraag of deze met name in de aanvangsfase te realiseren is. Zie voorts bij „stadsdelen”.

Het is gewenst om toegang te krijgen tot het basismateriaal van Leyer & Weerstra (SBK).

Akkoord. Inmiddels is Leyer & Weerstra Management Consultants gevraagd om dit materiaal ter beschikking te stellen.

Voorgesteld wordt een kennis-makingsbijeenkomst te houden met de direct betrokkenen (SBK).

Akkoord.

3.2. *Het verwerven van kunstwerken.*

3.2.1. *Aantal te verwerven kunstwerken.*

Akkoord met voorstel de abonnementsprijs van de artotheken te verhogen ter dekking van kosten van aanvoer van kunstwerken (KFNV).

V.k.a.

Akkoord met voorstel om ten behoeve van oplossing van het volumeprobleem het aantal in te huren kunstwerken per abonnement te beperken van 2 tot 1 (KFNV).

V.k.a.

Akkoord met afwijzing van het voorstel van Leyer & Weerstra met betrekking tot de impulsieve vraag van het publiek (KFNV).

V.k.a.

Akkoord met afwijzing van promotiecampagne onder bedrijven en kantoren gericht op toename van huren van kunstwerken (KFNV).

V.k.a.

Erkennende dat er schaarste is aan kunstwerken voor uitleen aan particulieren, zou het voor de middellange termijn verstandig zijn de markt van kantoren en bedrijven, inclusief de grotere non-profit-instellingen, niet te vergeten (DMMK).

Akkoord met voorstel om zowel kunstwerken te huren als te kopen (KFNV).

Het is gewenst dat kunstenaars meermalen in staat worden gesteld werk ter werving voor de kunst-uitleen aan te bieden (BBK, 8).

Een zorgvuldige beoordeling van dit werk is noodzakelijk. Een continuooster van inzending en beoordeling, waarbij de jury circa tien minuten per kunstenaar beschikbaar heeft, is het geschiktste model (conform werkwijze Commissie Beeldende Kunstenaars Regeling). Wij hebben niet de indruk dat het continuooster duurder gaat worden dan het tot op heden gehanteerde „grote hoop“-model; een verbeterde uitvoering dient het belang van kunst en kunstenaar (BBK, 8).

Akkoord; zie bij bestuurs-overeenkomsten.

V.k.a.

Akkoord.

Wij zijn met de BBK van mening dat een zorgvuldige beoordeling noodzakelijk is. Uitgaande van de dit jaar bij de twee verwervingsrondes opgedane ervaringen, kan worden geconcludeerd dat uitvoering van deze BBK-voorstellen tot een aanmerkelijke verhoging van de overheadkosten zou hebben geleid. In de tweede ronde is door bijna 1100 kunstenaars werk ingeleverd. Door de jury is dit werk op zorgvuldige wijze beoordeeld. Het jureringsproces heeft drie weken in beslag genomen. Volgens berekeningen op basis van de BBK-voorstellen zou het jureringsproces in de door de BBK voorstelde vorm meer dan de dubbele hoeveelheid tijd in beslag nemen. Een van de andere voordelen van de huidige toegepaste methodiek is dat deze het mogelijk maakt de kunstwerken in onderling verband te beoordelen. Dat een aantal van circa 1100 inzendende kunstenaars een te grote aanslag betekent op de energie en werkkraft van de juryleden staat vast. Wij stellen u daarom voor, elke verwervingsronde op basis van het alfabet, in twee delen te splitsen.

3.2.3. Bruikleenvergoedingen.

a

Voorstel: bruikleencontracten met kunstenaars af te sluiten voor een periode van drie jaar à 15%; in een keer uitbetalen: 45% van aankoopbedrag (BBK, 7).

b

In periode van bruikleen kan kunstwerk worden verkocht. Na koop ontvangt kunstenaar het resterende bedrag van de aankoopprijs en vloeit het reeds als kunstvergoeding betaalde bedrag naar de gemeente (BBK, 7).

c

Niet akkoord met een percentage van 15% voor het huren van kunstwerken; een hoger percentage is gewenst (NKB).

d

Niet akkoord met voorstel om bruikleenvergoeding op 15% vast te stellen, maar akkoord met de in de FAS-notitie genoemde 20%, eventueel via een jaarlijkse verhoging vanaf 1989 (KFNV).

e

Niet akkoord met voorstel het maximumbedrag te bepalen op 15% van $f 5000 = f 750$; voorstel: 20% van $f 5000 = f 1000$ (KFNV).

f

Niet akkoord met voorstel de kunstwerken in te huren voor minimaal één jaar; voorstel: minimaal twee jaar (KFNV).

Naar aanleiding van *a t/m g*.

Voor 1988 is voor de artotheken een huurvergoedingspercentage gehanteerd van 15 met een minimum van $f 60$ en een maximum van $f 750$. In 1988 zijn in totaal circa 2300 kunstwerken gehuurd, voor een totaal huurbedrag voor een jaar van $f 461.000$.

De SBK heeft berekend dat op basis van deze huurvergoedingsnorm een sterke stijging van het door de SBK te betalen huurvergoedingsbedrag zal optreden, tot een bedrag van ten minste 1,2 miljoen gulden. Voor de door Leyer & Weerstra Management Consultants aangegeven aantallen benodigde kunstwerken wordt, als van deze huurvergoedingen wordt uitgegaan, het in 1990 aan huurvergoedingen te betalen bedrag reeds meer dan 2,5 miljoen gulden. Wij zijn van mening dat de omvang van dit bedrag aan huurvergoedingen zodanig is dat andere, door ons gewenste beleidsonderdelen, in de knel komen. Wij stellen u voor, de huurvergoedingsnorm te bepalen op 12,5% van de waarde van het kunstwerk, met een maximum van $f 400$ en een minimum van $f 60$.

Het onder *a* en *b* genoemde voorstel van de BBK spreekt ons op zichzelf wel aan. Wij zijn echter van mening dat het voorstel om bruikleencontracten voor drie jaar af te sluiten en in een keer uit te betalen, zeker de eerstkomende jaren nog niet zal kunnen worden uitgevoerd. Deze door de BBK voorgestelde maatregel houdt namelijk in dat, uitgaande van een voor het verwerven van kunstwerken beschikbare

g
Is er bij het bepalen van de nieuwe huurvergoedingsnorm voldoende rekening gehouden met de grenzen van de financiële groei? (SBK).

bedrag, slechts eenderde van het aantal kunstwerken kan worden ingehuurd dan op basis van het huidige systeem mogelijk is.

In een situatie waarin er duidelijk sprake is van een tekort aan kunstwerken voor de artotheken, stellen wij u voor, dit voorstel van de BBK (vooralsnog) niet over te nemen. Om redenen die wij in paragraaf 3.8 van het preadvies ter zake hebben vermeld, stellen wij voor, het BBK-voorstel ter zake van het verkopen van kunstwerken niet over te nemen. Overigens willen wij ten slotte opmerken, dat de SBK in het geval van verkoop van kunstwerken 30% commissie berekent. Deze maatregel is ingesteld om in verband met de artotheken geen onnodige concurrentievervalsingen te plegen. Zeker waar uiteindelijk wordt gestreefd naar een optimale integratie van SBK en artotheken is dit een niet te veronachtzamen aspect, dat in het BBK-advies niet wordt genoemd.

3.3. *Amsterdamse Kunstenaars.*

a
Voorstel: voor de SBK van alle Nederlandse kunstenaars laten verwerven; voor de artotheken uitsluitend van Amsterdamse kunstenaars; de verwerving gescheiden laten plaatsvinden (BBK).

b
Voorzichtig akkoord met voorstel ook kansen te bieden aan niet-Amsterdamse kunstenaars; alleen op basis van wederkerigheid (KFNV).

c
Het is gewenst dat er geen geografische grenzen worden gesteld bij het verwerven van kunstwerken (SBK).

Naar aanleiding van *a*, *b* en *c* stellen wij voor:

- akkoord te gaan met het continueren van het huidige SBK-beleid, waarbij kunstwerken van Nederlandse kunstenaars worden verworven;
- wat de artotheken betreft de verwerving van kunstwerken te richten op kunstenaars uit Amsterdam en die provincies respectievelijk gemeenten die hun subsidiemogelijkheden openstellen voor Amsterdamse kunstenaars en mede aan de hand van de in 1989 ter zake opgedane ervaringen over de periode vanaf 1990 nadere voorstellen doen.

3.4. en 3.5. Vrouwelijke en allochtone kunstenaars.

Aandacht voor categorieën kunstenaars is reëel, mits het de pluriformiteit van de samenleving weerspiegelt en de kwaliteit van het werk als criterium blijft gelden (NKB).

Akkoord.

Akkoord met bijzondere aandacht voor de positie van vrouwen en allochtonen in adviescommissie althans voor zover de deskundigheid van adviescommissies in den breedte gewaarborgd blijft (KFNV).

Akkoord.

3.6 Inkomensvorming van beeldend kunstenaars.

Een gecoördineerd optreden van de wethouders voor Cultuur en meermalen Sociale Zaken ter zake van de positie van beeldend kunstenaars met een (aanvullende) RWW-uitkering is vereist.

De positie van beeldend kunstenaars met een RWW-uitkering is onderwerp van bespreking in ons College geweest. Ons College heeft inmiddels voorstellen ter zake uitgebracht.

3.7. Verzekeren van kunstwerken.

Niet zonder meer akkoord met het voorstel inzake verzekering van kunstwerken.
Voorstel: garantiefonds op gemeentelijk niveau inrichten (KNFV).

Wij zijn geen voorstander van het instellen van een apart gemeentelijk garantiefonds voor kunstwerken in de kunstuitleen. Wij stellen u voor het in 1988 gevoerde beleid ter zake van het verzekeren van ten behoeve van de artotheken gehuurde kunstwerken te continueren.
Wij zijn voorts voorstander van een constructie waarbij de artotheken respectievelijk de stadsdelen de kosten van verzekering betalen van de door de gemeente gehuurde kunstwerken.

3.8. Verkopen van kunstwerken.

Het is gewenst het systeem van huurkoop te onderzoeken (NKB).

Akkoord.

3.9. *Tarieven.*

Akkoord met het instellen van een kortingssysteem voor minder draagkrachtigen: het beeldhouwwerk, dat relatief duurder en lastiger te plaatsen is, kan een stimulans zeker gebruiken (NKB). V.k.a

Akkoord met afwijzing van verlaging van huurprijzen van SBK (KFNV). V.k.a.

3.10. *Teruggeven van BKR-werk waarvoor geen functie kan worden gevonden.*

Akkoord met voorstel, na zorgvuldige afweging kunstwerken aan de makers terug te geven (KFNV). V.k.a.

Geen voorstander van het teruggeven van kunstwerken: versleten werk wordt snel als afgeschreven beschouwd (NKB). Het zal bij het desbetreffende BKR-werk met name gaan om werk waarvoor geen 'gebruiksfunctie' kan worden gevonden. Vaak zal dit kunstwerken betreffen die min of meer permanent in de depots vertoeven, waarbij de slijtage uiteraard minimaal zal zijn.

4. **Gemeenteaankopen.**

De Amsterdamse Kunstraad is geen voorstander van het voorstel om de gemeenteaankopen I met ingang van 1989 bij de Dienst Musea voor Moderne Kunst onder te brengen. De Kunstraad vreest, dat in die situatie de sterke kanten van deze aankopen zullen verdwijnen. De Kunstraad beschouwt de al jarenlang functionerende openbare procedure, waarbij op basis van vrije en open inzending een ieder jaar wisselende jury een selectie maakt, als een verworvenheid die niet teloor mag gaan. Volgens de Kunstraad komen de kwaliteit en diversiteit van de Amsterdamse beeldende kunstproductie en de verrijking van het gemeentelijk kunstbezit juist het best tot hun recht, indien naast de aankopen en de collectie van het Stedelijk Museum een autonome jaarlijks te verwerven stroom van kunstwerken blijft bestaan.

De Amsterdamse Kunstraad is voorts van mening dat de collectie van de gemeenteaankopen I meer dan tot op heden gebeurde, gepresenteerd moet worden in de nationale en internationale context van de collectie van het Stedelijk Museum. De Kunstraad adviseert om in de jury van de gemeenteaankopen I twee vertegenwoordigers in plaats van één vertegenwoordiger van Stedelijk Museum en/of Museum Fodor op te nemen.

Hierdoor zal er volgens de Kunstraad een sterkere continue relatie ontstaan tussen deze gemeenteaankopen en de collectie van het Stedelijk Museum, terwijl tevens de sterke kanten van de gemeenteaankopen behouden blijven en de gemeenteaankopen duidelijker een plaats krijgen binnen de nationale en internationale ontwikkelingen op het gebied van de beeldende kunst. Wij zijn het met de Kunstraad eens, dat de door hen gepresenteerde oplossing voor het vraagstuk hoe zowel de sterke kanten van de gemeenteaankopen kunnen worden behouden als de relatie tussen gemeenteaankopen en de collectie van het Stedelijk Museum kan worden versterkt. Wij stellen u voor dit advies over te nemen met dien verstande, dat de advisering over de samenstelling van de jury wordt verricht door een, door ons College te benoemen, sollicitatiecommissie (zie onder 5. Adviesstructuur).

5. Adviesstructuur.

De voorstellen over de adviesstructuur hebben veel reacties losgemaakt. Hierna volgt een korte samenvatting van de reacties op deze voorstellen, voorzien van ons commentaar.

1. Instemming met onze principiële keuze voor een systeem van verscheidene en regelmatig van samenstelling wisselende adviescommissies/jury's voor de uitvoering van het beeldende kunstbeleid en afwijzing van een structuur waar slechts enkele personen gedurende lange tijd een(zelfde) stempel kunnen drukken op alle onderdelen van het beeldende kunstbeleid. (AK, BBK, CABK, KFN, NKB).
2. Instemming met het door ons gemaakte onderscheid tussen advisering over enerzijds de voorbereiding en evaluatie van het beleid en anderzijds de uitvoering van het beleid (inclusief advisering over de samenstelling van jury's) (AK, BBK, KFN).
3. Ter zake van de algemene beleidsadvisering op het terrein van de beeldende kunst was ons uitgangspunt dat deze door één instelling dient te worden gedaan. Wij achtten het daarbij van belang dat deze advisering is verankerd in een organisatie die het gehele terrein van de kunsten kan overzien en stelden vervolgens voor om de algemene beleidsadvisering van de Amsterdamse Kunstraad te continueren. De Commissie van Advies voor de Beeldende Kunst stemt met dit voorstel in. Ook de Kunstenbond FNV gaat akkoord, met de aantekening dat over de vorm waarin de beleidsadvisering door de kunstraad gecontinueerd wordt, nadere voorstellen ontwikkeld dienen te worden. Het zal „anders en goedkoper moeten”. Wat het kostenaspect betreft, zijn wij van mening dat de overheadkosten van de Commissie Beeldende Kunst van de Amsterdamse Kunstraad zeker niet hoog genoemd kunnen worden. De leden van deze commissie verrichten veel werk in een beperkt aantal vergaderingen voor een vacatiegeld van f 60 per complete ochtend- of middagvergadering, in welk bedrag tevens het voorwerk voor deze vergadering is begrepen. De vraag waarom en hoe de advisering door de Amsterdamse Kunstraad „anders” zou moeten worden, wordt niet door de Kunstenbond FNV beantwoord. De Nederlandse Kring van Beeldhouwers vermeldt in zijn reactie de Amsterdamse Kunstraad niet. Wel doet hij de suggestie om een

centrale commissie te vormen die, in plaats van een supersollicitatie-commissie, een goede coördinerende rol zou kunnen spelen. Deze commissie zou zich bezig houden met het coördineren van de verschillende beleidsmiddelen. Wij zijn van mening dat er een gereede kans is dat een dergelijke commissie zich in de praktijk ook op het terrein van de algemene beleidsadvisering gaat begeven. Mede gezien het hiervoor vermelde wijzen wij om deze reden dit voorstel van de Nederlandse Kring van Beeldhouwers af.

Volgens de BBK kan beleidsadvisering niet los worden gezien van de inbreng van het georganiseerde beroepsveld. De BBK stelt voor een systeem van advisering te kiezen waar een structurele inbreng van het georganiseerde beroepsveld onderdeel van vormt.

Tot aan de herstructurering van de Amsterdamse Kunstraad in 1985 konden de beroepsverenigingen via een systeem van voordrachtplaatsen invloed uitoefenen op de samenstelling van de Commissie Beeldende Kunst. In 1985 is gekozen voor een samenstelling louter op basis van onafhankelijke deskundigheid. Dit gold voor alle commissies van de Kunstraad. Wij stellen u voor het destijds door u gekozen beleid te continueren en derhalve het voorstel van de BBK niet over te nemen. Overigens staat het de beroepsverenigingen vrij om – ongevraagd – te adviseren over alle onderwerpen die zijn van belang achten. Er is in Amsterdam – al ver voor de herstructurering van de Amsterdamse Kunstraad – een praktijk gegroeid waarin diverse beroepsverenigingen en andere organisaties en personen hun mening over allerlei onderwerpen aan het gemeentebestuur kenbaar maken. Het is een goede traditie dat het gemeentebestuur aandacht schenkt aan deze meningen. De Kunstenbond FNV brengt nogmaals zijn voorstel over een Platform BK-overleg onder de aandacht, een voorstel dat door ons indertijd is afgewezen.

De Amsterdamse Kunstraad deelt mede, voorstander te zijn van het entameren van een gestructureerd overleg van de wethouder voor de Cultuur met de beroepsverenigingen, waarbij hij met name denkt aan overleg over de sociaal-economische positie van beeldend kunstenaars. In de eerste plaats willen wij – wellicht ten overvloede – opmerken dat in de algemene beleidsadvisering van de Amsterdamse Kunstraad ook de invalshoek van de sociaal-economische positie van de kunstenaar in al haar facetten niet mag ontbreken. Wat wij hiervoren in verband met de in Amsterdamse gegroeide tradities van advisering door beroepsvereniging enz. opmerkten, geldt ook hier. In de praktijk vinden regelmatig gesprekken plaats van de wethouder voor de Cultuur en diverse beroepsverenigingen en worden ook adviezen in schriftelijke vorm uitgebracht. Wij achten een continueren daarvan van belang. Wij zijn bereid tot overleg wanneer hierom door de beroepsverenigingen, in verband met belangrijk sociaal-economische kwesties, gevraagd wordt. Wij geven hieraan de voorkeur boven een gestructureerd overleg.

4. Onze voorstellen over de adviesstructuur van de beleidsuitvoering, hebben weinig enthousiasme teweeggebracht.

De directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst acht de geschetste adviesstructuur nodeloos ingewikkeld; hij ziet weinig voordelen in een

centrale commissie die zich hoofdzakelijk beperkt tot het samenstellen van andere organen en het maken van kanttekeningen bij hun adviezen. De Commissie van Advies voor de Beeldende Kunst acht de voorgestelde constructie geforceerd en een extra (overbodige) schakel in de adviesstructuur. Het recht van de centrale commissie om kanttekeningen te zetten bij de adviezen van de op haar advies samengestelde commissies zal volgens de CABK een bureaucratisering en een vloedgolf van overbodig werk tot gevolg hebben. De CABK pleit ervoor, de huidige structuur met betrekking tot de samenstelling van de diverse commissies te handhaven. De CABK doet voorts enkele concrete voorstellen voor verbeteringen in de structuur van de adviesstructuur op het terrein van de opdrachten (zie hierna, bij het onderdeel „opdrachten”). De Nederlandse Kring van Beeldhouwers vindt dat de adviesstructuur met de voorgestelde centrale commissie nogal wordt verzwaard en bovendien nog onvolledig is uitgewerkt. De Nederlandse Kring van Beeldhouwers en de BBK doen voorstellen die afwijken van de door ons voorgestelde structuur. In beide voorstellen wordt uitgegaan van het bestaan van duidelijk onderscheiden werkgebieden, met voor elk werkgebied een eigen adviescommissie. Elk van deze adviescommissies kan dan, volgens het voorstel van de Nederlandse Kring van Beeldhouwers, op het eigen werkgebied de sollicitatieprocedures voor de daaronder te ressorteren werkgroepen voeren. De Nederlandse Kring van Beeldhouwers is geen voorstander van een wat hij een supersollicitatiecommissie noemt. Hij stelt in plaats daarvan voor, uit elk van de commissies leden te kiezen voor een commissie die tot taak krijgt het coördineren van de verschillende beleidsinstrumenten. Het voorstel voorziet voorts in een vertegenwoordiging van de beroepsverenigingen in de adviescommissie. De BBK stelt voor, vanuit de vakcommissie een „overlegteam” te formeren. Dit overlegteam, dat een langere zittingsduur (verscheidene jaren) heeft dan de vakcommissies (een jaar), zou moeten worden belast met de voorbereiding en fasering van de desbetreffende uitvoering.

Als werkvelden worden door beide organisaties onderscheiden: opdrachten; verwerving van kunstwerken; productiebudgetten. De BBK voegt hieraan toe: kunstenaarsinitiatieven en activiteiten. Het museale werkveld (de adviesraad van Fodor) blijft buiten de voorgestelde adviesstructuur.

Naar aanleiding van deze reacties willen wij in de eerste plaats opmerken, dat wij in ons concept-advies zijn uitgegaan van het bestaan van diverse, onderscheiden werkgebieden waarvoor aparte adviescommissies en jury's moeten (blijven) bestaan. In het in paragraaf 5.3 opgenomen overzicht, treft men de diverse sectoren aan. Hierna zullen wij per sector commentaar geven op de reacties die onze voorstellen over de adviesstructuur hebben uitgelokt. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- a* opdrachten;
- b* activiteiten en manifestaties;
- c* het museale werkveld;
- d* overige werkvelden.

a Opdrachten.

Wat het werkveld „opdrachten” betreft, hebben wij in het preadvies opgemerkt, dat dit specifieke deskundigheden vergt. De reacties van de CABK, de BBK en de NKB onderschrijven dit.

De kern van de vraag ter zake van de adviesstructuur voor de sector opdrachten komt neer op de keuze tussen een adviesconstructie die uitsluitend dit werkveld betreft (dat is het geval bij de huidige constructie) of een constructie die voor een deel ook betrekking heeft op de andere velden (zoals het geval is met de door ons voorgestelde „sollicitatiecommissie”. De Nederlandse Kring van Beeldhouwers merkt op, dat in onze voorstellen omtrent de samenstelling van de Centrale Commissie niet gesproken wordt over een vertegenwoordiging van het beroepsveld van opdrachten.

In onze voorstellen zijn wij er overigens impliciet van uitgegaan dat in het uiteindelijk te vormen commissie alle mogelijke deskundigheden over het gehele beeldende-kunstgebied aanwezig dienen te zijn, met inbegrip van die op het terrein van de opdrachten. Tegelijk moeten zij echter constateren, dat zowel de omvang van de voorgestelde centrale commissie in relatie tot het brede veld van de beeldende kunsten, als de voorgestelde advisering over de samenstelling het moeilijk zullen maken om tot een gespreide deskundigheid te komen die, op het gebied van bijvoorbeeld de opdrachten, vergelijkbaar is met de huidige zeer gespecialiseerde Commissie van Advies voor de Beeldende Kunst (CABK).

De reactie van de CABK bevat tevens een concreet voorstel over de wijze van samenstelling en de benoeming van de CABK en de werkgroepen. De CABK is van mening dat dit voorstel garandeert dat de specifieke kennis en deskundigheid, die nodig zijn voor het beoordelen van kunst in de bebouwde omgeving, en voor het hanteren van de daarbij toegepaste specifieke procedures (zoals de inspraak) ten volle aanwezig zullen zijn. Wij zijn het op deze punten geheel met de CABK eens en stellen u voor, dit voorstel over te nemen. Dit houdt dan tevens in, dat wij ons voorstel uit het concept-preadvies om een centrale commissie te laten adviseren over de samenstelling van de opdrachtencommissie intrekken.

Wij zijn voorts van mening dat de beleidsadvisering ter zake van de opdrachten niet een zodanige samenhang heeft met die van bijvoorbeeld de verwerving van kunstwerken voor de artotheken, de activiteiten en manifestaties en de musea, dat een overkoepelende commissie voor het coördineren daarvan noodzakelijk zou zijn.

Ten slotte stellen wij u voor, de naam van de Commissie van Advies voor de Beeldende Kunst te wijzigen in Commissie van advies voor opdrachten beeldende kunst.

b Activiteiten en manifestaties.

In het concept-preadvies is voorgesteld, de advisering van de budgetten „bijzondere projecten” en „activiteiten en manifestaties” door de Amsterdamse Kunstraad te continueren. De reden hiervoor is, dat nogal wat aanvragen op dit terrein interdisciplinair zijn, bij de advisering waarvan

meer commissie dan alleen op het terrein van de beeldende kunst betrokken zijn. De kunstbond FNV kan voorlopig met dit voorstel akkoord gaan, maar adviseert wel ernaar te streven dat binnen de nieuwe adviesstructuur ook interdisciplinaire projecten adequaat kunnen worden afgehandeld. Aangezien wij het echter allerminst doelmatig achten om, waar bij de Amsterdamse Kunstraad de diverse disciplines in een adviesorganisatie zijn verenigd, in het kader van de adviesstructuur voor de beeldende kunst tevens allerlei andere disciplines te betrekken, stellen wij u voor dit advies niet over te nemen.

c Het museale werkveld.

Museum Fodor.

De voorstellen ten aanzien van de adviesstructuur met betrekking tot Museum Fodor worden zowel door de directeur van de desbetreffende dienst als door de adviesraad van Museum Fodor – overigens met gedeeltelijk verschillende argumenten – afgewezen.

De directeur van de dienst ziet niet veel in het voorstel dat over de samenstelling van de adviescommissie Fodor geadviseerd wordt door de centrale commissie van advies en dat deze adviescommissie Fodor „rechtstreeks aan de gemeenteraad gaat rapporteren”. Hij is van mening dat het preadvies dient in te gaan op zijn voorstel, de adviescommissie Fodor te laten adviseren aan de directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst.

Het is de adviesraad van Fodor op zijn beurt niet geheel duidelijk dat een vereenvoudiging van de adviesstructuur kan worden gerealiseerd door toevoeging van het voorgestelde centraal en overkoepelend orgaan. De samenstelling van de voorgestelde Centrale Commissie biedt volgens de adviesraad onvoldoende garanties voor deskundigheid. De adviesraad is er voorstander van dat bestaande commissies zelf voorstellen doen voor de opvolging van aftredende leden, aangezien de commissies het beste zelf kunnen bepalen welke specifieke deskundigheden voor een komende adviesperiode gewenst zijn. De adviesraad merkt voorts op, dat plaats, taak en verantwoordelijkheden niet duidelijk uit het organisatieschema zijn af te lezen.

Wij willen naar aanleiding hiervan opmerken, dat plaats en taak van de adviesraad Fodor uiteraard niet los kunnen worden gezien van de taak en plaats van Museum Fodor binnen de Dienst Musea voor Moderne Kunst. De directeur van deze dienst heeft de eindverantwoordelijkheid voor deze dienst inclusief Museum Fodor. De hoofdconservator van Museum Fodor heeft inzake het in Fodor te voeren beleid in sterke mate gedelegeerde bevoegdheden gekregen die hem in staat stellen om alert en snel te reageren op gebeurtenissen in de kunst in Amsterdam. Hij wordt daarbij bijgestaan door een adviesraad Fodor, die de functies heeft van denktank, adviseur en begeleidingscommissie. De ervaring heeft geleerd, dat deze functies vooral in besprekingen en vergaderingen gerealiseerd worden. De adviezen en dergelijke worden veelal ontwikkeld in bijeenkomsten, waarbij de adviesraad als een sparring-partner van de hoofdconservator optreedt.

Wij zijn van mening dat de adviesraad in eerste instantie gezien dient te worden als een orgaan dat de hoofdconservator bijstaat en waarvan de resultaten vervolgens door de hoofdconservator meegenomen moeten worden in zijn overleg met de directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst. Voor een vruchtbare samenwerking met de hoofdconservator is uiteraard een goede onderlinge verstandhouding van belang. Wij stellen u daarom voor om voor de advisering over de samenstelling van deze adviesraad niet een procedure te kiezen via een centrale commissie, maar een procedure waarin overleg ter zake tussen de adviesraad en de hoofdconservator een belangrijke rol speelt.

Wij zijn voorts van mening, dat er geen dwingende redenen zijn voor het instellen van een overkoepelende commissie, die het beleid van Fodor zou moeten coördineren met bijvoorbeeld de verstrekking van opdrachten of de verwerving van kunstwerken voor de kunstuitleen.

Uiteraard wil dit niet zeggen dat wij van mening zijn dat het niet zinvol zou zijn als Fodor in tentoonstellingen enz. ook aandacht geeft aan de andere beleidsonderdelen.

Commissie van Aanwinsten.

De Commissie van Aanwinsten is ingesteld om de directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst bij te staan bij de uitvoering van het aankoopbeleid, waarbij de commissie met name adviseert in het geval van kunstwerken waarvan de prijs hoog is. Wij stellen u voor de huidige situatie te continueren, waarbij de directeur aan Burgemeester en Wethouders over de samenstelling adviseert en hij de adviezen van deze commissie voorlegt aan de wethouder voor de Cultuur, die deze vervolgens ter kennis brengt van Burgemeester en Wethouders.

d Overige adviesstructuur.

Wat de overige werkvelden betreft (aankopen en verwerven van kunstwerken voor de kunstuitleen); produktiestimulering, diversen) stellen wij u voor akkoord te gaan met onze eerdere voorstellen.

Deze houden in: per werkgebied een adviescommissie, met eventueel werkgroepen, en een algemene „solicatatiecommissie” die Burgemeester en Wethouders adviseert over de samenstelling van de commissies respectievelijk werkgroepen, een en ander met inachtneming van de daarover door ons College op te stellen regels. Ook voor de gemeenteaankopen I stellen wij een dergelijke structuur voor, waarbij over de samenstelling van de adviescommissie geadviseerd wordt door de „solicatatiecommissie”.

De Amsterdamse Kunstraad betwijfelt overigens, of de procedure met beroepsverenigingen, museum en Kunstraad wel tot een onomstreden commissie zal leiden. Wij zijn op dit punt optimistischer dan de Kunstraad. De Kunstraad is voorts van mening, dat de nieuw in te stellen commissie zich uitsluitend bezig dient te houden met de advisering over de benoeming van de jury's. Taakoverlapping met andere commissies moet vermeden worden. Anders verwordt verheldering tot vertroebeling. Wij zijn

het met dit advies eens. Wij zijn voorts geen voorstander van een extra coördinerende commissie (zoals de NBK voorstelt) of een bestuur/overlegteam met taken op het gebied van de voorbereiding (de BBK). Voor zover nodig kunnen deze werkzaamheden via de ambtelijke secretariaten worden verricht.

De Kunstraad stelt voor om de administratieve en beleidsmatige ondersteuning van de benoemingscommissie, om redenen van efficiency en financiën, bij het secretariaat van de Kunstraad onder te brengen. Wij willen ons voorstel uit het concept-preadvies handhaven, waarbij het secretariaat van de benoemingscommissie wordt gevoerd door de secretarieafdeling Kunstzaken.

6. Percentageregelingen.

De stadsdelen motiveren om de percentageregelingen zoveel mogelijk uit te voeren (BBK)

Akkoord, zie ook onze opmerkingen over de optimale informatie aan de stadsdelen ter zake van de percentageregelingen in de door de gemeente aanvaarde Nota percentageregelingen beeldende kunst van 9 december 1988.

De Commissie van advies voor de beeldende kunst toestemming verlenen ook voor de stadsdelen te adviseren (BBK).

In de „Nota percentageregelingen beeldende kunst” is vermeld, dat de Commissie van advies voor de beeldende kunst gaarne bereid is de stadsdelen te adviseren. Wij gaan geheel akkoord met het adviseren aan de stadsdelen.

Akkoord met plan om centrale serviceverlening aan de stadsdelen te verlenen over het opdrachtenbeleid (KFNV).

V.k.a

Akkoord met het voorstel om de kunst in opdracht vanuit de gemeentelijke sectie niet bij de Dienst Musea voor Moderne Kunst of bij een nieuw bureau esthetische vormgeving onder brengen (BBK, 9).

V.k.a

7. Een loket? Voorlichting.

Een speciaal informatienummer openen (KFNV).

Wij zijn van mening dat het, gezien het grote aantal vragen om informatie, zinvol is om via een apart telefoonnummer informatie over het beeldende kunstbeleid te verstrekken.

Het volgen van het BBK-voorstel houdt tevens in dat er in de praktijk vier loketten voor kunstenaars blijven:

1. opdrachten;
2. verwerving kunstwerken;
3. kunstenaarsinitiatieven en activiteiten;
4. produktiestimulering (BBK).

V.k.a.

8. Tijdschema.

Akkoord met terughoudend beleid bij doorvoering van herstructurering, maar periode van drie jaar is te lang; voorstel: periode van twee jaar (KFNV)

Er wordt naar gestreefd, de herstructurering in een zo kort mogelijke periode te realiseren.

Bij de beoogde reorganisatie zijn van belang: een goed tempo, een goede fasering en de zorg voor een gezonde financiële positie van de betrokken instellingen (SBK).

voor kennisgeving aangenomen.

9. Overige reacties.

Er wordt niet ingegaan op een verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen het rijk en Amsterdam (BBK).

Zie hiervoor de Nota beeldende kunst in Amsterdam (Gemeentebblad 1985, bijlage AK, blz.8 e.v.).

De rapportage van Leyer & Weerstra voldoet niet aan de verwachting; onnodig tijdverlies en een te hoge rekening (BBK).

V.k.a.

De voorstellen houden een taakverzwaring in van de secretarieafdeling Kunstzaken in een periode waarin een herstructurering van de ambtelijke secretarie-organisatie plaatsvindt en veel arbeidsplaatsen op de Secretarie verdwijnen. Er zal een waarborg moeten komen voor een personele dekking voor een goede uitvoering. De kwaliteit van het kunstbeleid staat en valt met de kwaliteit van de uitvoering. Goedkoop zal vaak duurkoop blijken te zijn (BBK).

In grote lijnen akkoord.

Het BBK-advies bevat voorts de volgende onderwerpen:

- een Amsterdamse stipendia-regeling en een Amsterdamse produktiebudgettenregeling
- een structurering van de Open Ateliers en Manifestaties
- een advies over een regeling waarmee het kunstbeleid van de stadsdelen kan worden gestimuleerd.

Deze adviezen zullen worden besproken in het kader van onze voorstellen over de besteding van de WVC-gelden 1989.

10. Samenvatting.

Het concept van het preadvies op de notitie van het raadslid Dirkmaat getiteld: Amsterdams antwoord op het afschaffen van de Beeldende Kunstenaars regeling (BKB) is in het kader van de inspraak gezonden aan de stadsdelen en aan de andere bij het onderhavige onderwerp betrokken instellingen en organisaties. Deze notitie geeft een overzicht van de verkregen reacties en ons commentaar op deze reacties. Wij stellen u voor de volgende aanvullingen/veranderingen aan te brengen in de tekst van het concept-preadvies.

Met betrekking tot de *kunstuitleen* stellen wij voor, in de tekst ons voorstel op te nemen om te komen tot een *bestuursovereenkomst Kunstuitleen* tussen de centrale stad en de stadsdelen Noord, Osdorp en Zuidoost en de intentie uit te spreken, na oprichting van de stadsdelen Oost en Oud-West, deze bij de bestuursovereenkomst te betrekken.

Daarbij worden opgenomen de voorgestelde hoofdlijnen ter zake van een bestuursovereenkomst, die de volgende onderwerpen betreffen:

- de doelstelling van de overeenkomst: het voeren van een gecoördineerd, doelmatig en efficiënt georganiseerd beleid ten aanzien van de kunstuitleen in Amsterdam;
- de voorgestelde overeenkomst heeft betrekking op een systeem van kunstuitleen waarbij te onderscheiden zijn een centraal facilitair bedrijf en een aantal lokale kunstuitleeninstellingen;
- er wordt bij de verschillende artotheken gestreefd naar een gezamenlijk prijsbeleid;
- tijdens de eerste periode van de bestuursovereenkomst worden enkele educatieve proefprojecten geëntameerd;
- over het bedienen van de bedrijvenmarkt, die kostendekkend dient te zijn, zal nader overleg plaatsvinden;
- het facilitair bedrijf wordt zowel door de centrale stad als de stadsdelen gefinancierd; door de centrale stad wordt een deel van het budget van de BKB aan de betrokken stadsdelen overgedragen met als voorwaarde: verplaatste winkelnering voor de duur van de bestuursovereenkomst;
- de centrale stad financiert de kosten van het verwerven van kunstwerken; de stadsdelen betalen een bijdrage voor de door het facilitair bedrijf geleverde kunstwerken; deze bijdragen worden benut om een extra aantal kunstwerken voor de kunstuitleen te verwerven;
- de centrale stad stelt geldbedragen ter beschikking van de stadsdelen ten behoeve van documentatie, voorlichting, educatie en een aanvullende verwerving van kunstwerken door de artotheken;

- de kosten van het in stand houden van goed toegankelijke artotheken in Noord, Osdorp en Zuidoost worden door de respectieve stadsdelen betaald; de kosten van het in stand houden van een artotheek in de Staatsliedenbuurt worden voornamelijk door de centrale stad betaald. Na het instellen van de stadsdelen in Oost en Oud-West zal de verantwoordelijkheid voor de desbetreffende artotheken aan deze stadsdelen worden overgedragen; de desbetreffende geldbedragen worden daarbij afgesplitst;
- de verzekerings- en transportkosten van de ten behoeve van de kunstuitlen gehuurde werken worden door de stadsdelen betaald;
- de overeenkomst wordt aangegaan voor een periode van vijf jaar, ingaande zo spoedig mogelijk na 1 januari 1989; het door de centrale stad ter beschikking te stellen budget voor de verwerving van kunstwerken is mede afhankelijk van de omvang van de vanuit het Ministerie van WVC beschikbaar te stellen geldmiddelen;
 - de overeenkomst wordt met perioden van drie jaar verlengd;
 - er zal jaarlijks overleg plaats vinden tussen de wethouders voor Cultuur van de gemeente Amsterdam en de stadsdelen Noord, Osdorp en Zuidoost;
 - de in het overleg vastgestelde beleidsvoornemens laten onverlet het budgetrecht van de Gemeenteraad en stadsdelen;
 - door een in te stellen projectgroep zal worden geadviseerd over praktische vraagstukken die samenhangen met de voorbereiding en uitvoering van de herstructurering van de Amsterdamse kunstuitleen.

Ter zake van de *bruikleenvergoedingen* stellen wij u, gezien de in 1988 opgedane ervaringen en berekeningen op basis daarvan voor de komende jaren, voor om huurvergoedingspercentages van 12,5% vast te stellen, een minimum huurvergoeding van f 60 en een maximum huurvergoeding van f 400.

Met betrekking tot de *gemeenteaankopen* / stellen wij u voor het huidige beleid ter zake te continueren met dien verstande dat er voortaan twee (in plaats van één) vertegenwoordigers van het Stedelijk Museum respectievelijk Museum Fodor in de adviescommissie worden benoemd en de presentatie meer dan tot nu toe plaats vindt in het kader van nationale en internationale ontwikkelingen op het gebied van de beeldende kunst.

Ter zake van de *adviesstructuur* stellen wij u voor:

- *opdrachten*: het advies van de Commissie van Advies voor de Beeldende Kunst over te nemen en de daarin beschreven procedures te volgen; de in ons concept-preadvies beschreven „soliciteringscommissie” zal dan geen bemoeienis hebben met de commissie voor de opdrachten;
- *musea*: de adviesraad van Museum Fodor aan de hoofdconservator te laten adviseren; deze hoofdconservator kan deze adviezen vervolgens meenemen in zijn overleg met de directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst;
- voor het overige de voorstellen uit het concept-preadvies te handhaven.

Bijlage 2

Brieven met reacties op het concept-preadvies op de FAS-notitie.

commissie van advies voor de beeldende kunst

Afd. Kunstzaken
Stadhuis, kamer 2280
Postbus 202
1000 AE Amsterdam
tel. 020 - 5523378

Afd.	Nr. 294/12 Cl. nr. 1.054 1
KZ	
1988	Obj.

Aan de Wethouder voor de Cultuur

9/10 PB	
6/10 opbrengen dossier	N
Terug naar ind.	
Afdoen	

amsterdam,

nr.

onderwerp
concept-preadvies FAS-notitie

30 september 1988

In antwoord op uw brief van 30 juni 1988, nr. 294 K'88, waarbij u het concept-preadvies op de FAS-notitie voor commentaar aan de Commissie van advies voor de beeldende kunst deed toekomen deel ik u mee dat de Commissie het preadvies uitvoerig heeft besproken.

De Commissie spreekt haar compliment uit over het stuk. Wat betreft het commentaar beperkt de Commissie zich tot Hoofdstuk 5 percentageregelingen, opdrachten en decoratieve voorzieningen en Hoofdstuk 6 een loket?: voorlichting.

5.1 informatie

De door de gemeenteraad op 13 januari 1988 aangenomen nota inzake de percentageregelingen is hier verder niet aan de orde wel wil de Commissie terugkomen op de tijdens de behandeling van de nota aangenomen motie om de huidige adviesstructuur op te heffen en de inhoudelijke en artistieke advisering over de percentageregelingen en decoratieve voorzieningen nader te bepalen bij het preadvies over de FAS-notitie. Het commentaar van de Commissie vindt u onder Hoofdstuk 5.3.

5.2 aanhaken bij de FAS

Dit onderdeel heeft de instemming van de Commissie.

5.3 adviesstructuur

De hierboven genoemde motie van 13 januari 1988 heeft de Commissie zeer verbaasd. Zij is dan ook verheugd uit het preadvies te vernemen dat Burgemeester en Wethouders van mening zijn dat de Commissie van advies voor de beeldende kunst voldoet aan de door hen gestelde eisen en dat indien zij zal worden opgeheven een wat betreft taken en samenstellingsprofiel vergelijkbare commissie zou moeten worden ingesteld.

INGEKOMEN
6 OKT. 1988
KUNSTZAKEN

De in het preadvies genoemde adviesstructuur van meerdere (sub-) commissies waarbij bij de samenstelling rekening wordt gehouden met de benodigde kennis en specifieke deskundigheid van de leden heeft de instemming van de Commissie.

Dat wordt voorgesteld de algemene beleidsadvisering van de Amsterdamse Kunstraad ter zake van de beeldende kunst te continueren is terecht.

De voorgestelde instelling van een uit zeven leden bestaande centrale commissie, die adviseert over de samenstelling van de diverse adviescommissies, acht de Commissie geforceerd en een extra schakel in de adviesstructuur.

Deze taak wordt tot op heden, met uitzondering voor de samenstelling van de Commissie van advies voor de beeldende kunst, door de Amsterdamse Kunstraad uitgevoerd.

In het kort kan gesteld worden dat het een zeer zwaar samengestelde sollicitatiecommissie is, die voor wat betreft het adviseren over de samenstelling van de diverse adviescommissies afhankelijk is van nog op te stellen richtlijnen.

Het haar toegestane recht om kanttekeningen te zetten bij de adviezen van de op haar advies samengestelde commissies werkt een bureaucrativering en een vloedgolf van overbodig werk in de hand die niet gewenst is.

De Commissie geeft er de voorkeur aan de huidige adviesstructuur met betrekking tot de samenstelling van de diverse commissies te handhaven.

De Commissie doet voor haar eigen structuur en die van de onder haar vallende werkgroepen het volgende voorstel.

Commissie van advies voor de beeldende kunst

De Commissie werd in 1971 door Burgemeester en Wethouders ingesteld als het gemeentelijk adviesorgaan voor opdrachten aan beeldend kunstenaars voor kunstwerken aan/in of bij openbare gebouwen en in de bebouwde omgeving.

De samenstelling van de Commissie luidt thans als volgt:

- 3 kunstenaarsleden op voordracht van de B.B.K.
- 3 kunstenaarsleden op voordracht van de B.B.K. '69
- 2 kunstenaarsleden op voordracht van de Nederlandse Kring van Beeldhouwers
- 1 kunstenaarslid op voordracht van de Samenwerkende Amsterdamse Kunstenaarsverenigingen (SAK)
- 1 stedenbouwkundige op voordracht van de Directeur van de Dienst Ruimtelijke Ordening
- 1 architect op voordracht van de Directeur van de Dienst Openbare Werken
- 1 projectleider beeldende kunst van de Dienst Openbare Werken (met adviserende stem)
- 1 voorzitter op voordracht van de Directeur van de Dienst Ruimtelijke Ordening
- 1 secretaris ambtenaar van de afdeling Kunstzaken.

De voordragende instanties zijn sinds de instelling van de Commissie ongewijzigd. Wel werden voor het adviserings- en inspraak werk voor kunst in de diverse stadsdelen en bij grote bouwprojecten diverse werkgroepen op voorstel van de Commissie ingesteld en na beëindiging van hun taak weer opgeheven.

In het verleden waren dit:

werkgroep noord
 werkgroep west-zuid
 werkgroep bijlmer
 werkgroep kunstzaken/metro.

Op dit moment opereren er drie werkgroepen:

werkgroep KIM(oude stad)
 werkgroep Gaasperdam(nieuwe stad)
 werkgroep openbare opdrachten(2%-regeling)/kleinschalige opdrachten.

Met uitzondering van de werkgroep openbare opdrachten/kleinschalige opdrachten, die uit Commissieleden bestaat, worden de leden van de werkgroepen via een openbare sollicitatieprocedure op advies van de Commissie benoemd.

De Commissie van advies voor de beeldende kunst stelt u thans voor de samenstelling en benoeming van Commissie- en werkgroep- leden op de volgende wijze vast te stellen.

Commissie Beeldende Kunstopdrachten

1 voorzitter op voordracht van de Directeur/Hoofd van een der meest betrokken gemeentelijke instanties: de Dienst Ruimtelijke Ordening, de Dienst Openbare Werken of de afdeling Kunstzaken
 1 stedenbouwkundige op voordracht van de Directeur van de Dienst Ruimtelijke Ordening
 1 architect op voordracht van de Directeur van de Dienst Openbare werken
 1 projectleider beeldende kunst van de Dienst Openbare Werken(met adviserende stem)
 1 lid op voordracht van de B.B.K.
 1 lid op voordracht van de B.B.K.'69
 1 lid op voordracht van de Nederlandse Kring van Beeldhouwers
 3 leden via een openbare sollicitatieprocedure
 1 secretaris ambtenaar van de afdeling Kunstzaken

Werkgroep oude stad(vh werkgroep KIM)

3 leden via een openbare sollicitatieprocedure
 1 stedenbouwkundige toegevoegd op voordracht van de Directeur van de Dienst Ruimtelijke Ordening
 1 secretaris ambtenaar van de afdeling Kunstzaken

Werkgroep nieuwe stad(vh werkgroep Gaasperdam)
 3 leden via een openbare sollicitatieprocedure
 1 stedenbouwkundige toegevoegd op voordracht van de Directeur van
 de Dienst Ruimtelijke Ordening
 1 secretaris ambtenaar van de afdeling Kunstzaken

Werkgroep kleinschalige opdrachten(vh werkgroep openbare
 opdrachten)
 3 leden via een openbare sollicitatieprocedure
 1 architect toegevoegd op voordracht van de Directeur
 van de Dienst Openbare Werken
 1 secretaris ambtenaar van de afdeling Kunstzaken

De Commissie merkt hierbij op dat van de zes leden van de
 Commissie Beeldende Kunstopdrachten ten minste vier de beeldende
 kunst als beroep dienen uit te oefenen. Wat betreft de leden van
 de werkgroepen wordt hier bedoeld drie beeldend kunstenaars.

Naar de mening van de Commissie garandeert bovengenoemd voorstel
 dat de specifieke kennis en deskundigheid die nodig zijn voor het
 beoordelen van kunst in openbare gebouwen of in de bebouwde
 omgeving ten volle aanwezig zullen zijn.
 De huidige sollicitatieprocedure zou de Commissie willen
 handhaven. Deze houdt in: het plaatsen van een advertentie met de
 profielschets van het gevraagde lid in de kunstnaarsbladen en BK-
 informatie, waarna een sollicitatiecommissie gevormd uit de leden
 van de Commissie, aangevuld met een werkgroep lid als het om een
 plaats in een van de werkgroepen gaat, een voorstel aan de
 Commissie doet die op haar beurt advies uitbrengt aan de
 Wethouder voor de Cultuur.

Hoofdstuk 6 een loket ?: voorlichting

De Commissie kan begrip opbrengen voor het feit dat het niet
 mogelijk is alle activiteiten op het gebied van de beeldende
 kunst onder te brengen in een gebouw. Zij is wel teleurgesteld
 over de huisvesting van de secretariaten van de Commissie en de
 werkgroepen(de afdeling beeldende kunst van de afdeling
 Kunstzaken) in het nieuwe Stadhuis. In een eerder stadium was de
 ideale situatie ontstaan dat naast elkaar waren gehuisvest: de
 afdeling beeldende kunst, de Stichting woon- en werkruimten voor
 kunstenaars en de Stichting Amsterdams fonds voor de kunst, een
 situatie op weg naar het zo gewenste een loket.

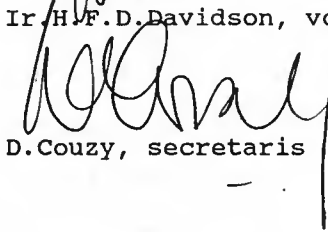
Na de verhuizing van de afdeling Kunstzaken van het oude Stadhuis
 naar het nieuwe Stadhuis is hier echter een eind aangekomen.
 De afdeling beeldende kunst is weggedrukt op de tweede verdieping
 in een niet te ventileren ruimte, de Stichting woon- en
 werkruimten voor kunstenaars is ondergebracht bij de afdeling
 Kunstzaken op de vierde verdieping, terwijl de Stichting
 Amsterdams fonds voor de kunst verplaatst is naar de eerste ver-
 dieping. Een voor de beeldend kunstenaar allerminst ideale
 situatie.

Wat de voorlichting betreft ziet de Commissie de initiatieven die moeten leiden tot de uitgave van een brochure over de subsidiemogelijkheden op het gebied van de beeldende kunst met grote belangstelling tegemoet.

Namens voornoemde Commissie,

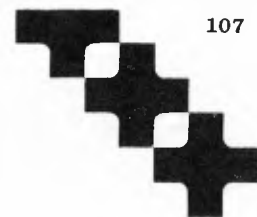
Ir. H.F.D. Davidson, voorzitter

D. Couzy, secretaris

amsterdamse kunstraad

107

Afd.	Nr. 294/11 Cl. nr. 1.854.1
KZ	
1988	Obj.

Aan de Wethouder voor de Cultuur

4/10PB	
Terug naar ind	
Afd. Bijlagen	

sekretariaat:
Kloveniersburgwal 47
1011 JX Amsterdam
telefoon 26 43 15

uw brief

ons nummer

datum 3 oktober 1988

Betreft: concept-preadvies FAS-notitie

Enige tijd geleden ontvingen wij van u het concept-preadvies van Burgemeester en Wethouders op de notitie van het raadslid Dirkmaat 'Amsterdams antwoord op het afschaffen van de Beeldende Kunstenaars Regeling (BKR)', kortweg de FAS-notitie. In uw begeleidende brief van 30 juni 1988 verzoekt u ons om, in het kader van de inspraak, op zo kort mogelijke termijn ons eventuele commentaar kenbaar te maken op het concept-preadvies, hetgeen wij bij deze doen.

Om te beginnen willen wij onze waardering uitspreken over de wijze waarop u in uw preadvies deze behoorlijk ingewikkelde kwestie, de reorganisatie van de sector van de beeldende kunst in Amsterdam, aanpakt. Ingewikkeld, omdat het hierbij niet alleen gaat om de oplossing van vraagstukken van politieke aard, maar ook van inhoudelijke aard: de reorganisatie in het licht van de binnengemeentelijke decentralisatie, de reorganisatie van de verschillende typen kunstuitleen, de adviesstructuur en de positie van de beeldend kunstenaars. Daarbij geeft u er in uw preadvies blijk van dat het zeker niet mag gaan om een koude saneringsoperatie, maar dat de unieke positie die de gemeente Amsterdam inneemt ten aanzien van de infrastructuur en kwaliteit op het gebied van de beeldende kunsten, zo veel als mogelijk gehandhaafd dient te blijven en, voorzover mogelijk, versterkt. In die zin bevat uw preadvies voorstellen, die getuigen van realiteitszin en dan met name waar het de opdrachten en percentageregelingen en de herstructurering van de kunstuitleen betreffen. Ons commentaar zal zich dan ook beperken tot de volgende twee onderwerpen: uw voorstellen met betrekking tot de gemeenteaankopen I en die met betrekking tot de adviesstructuur.

Gemeenteaankopen I: u stelt voor om met ingang van 1989 de gemeenteaankopen I rechtstreeks onder verantwoordelijkheid van de Dienst musea voor moderne kunst te brengen. Technisch gezien komt dit voorstel er op neer dat het budget dat bestemd is voor de aankopen overgeheveld zal worden naar de Dienst musea voor moderne kunst. De argumentatie die aan het voorstel ten grondslag ligt luidt dat het Stedelijk Museum toch al werk koopt van belangrijke Amsterdamse beeldend kunstenaars en dat het samenvoegen van deze aankopen met die van de gemeenteaankopen I de mogelijkheid biedt om nog systematischer dan tot op heden aan de uitbreiding van de collectie kan worden gewerkt.

INGEKOMEN
4 OKT. 1988
KUNSTZAKEN

Vooralsnog zijn wij echter geen voorstander van deze wijziging. Met name de voorwaarden waaronder de gemeenteaankopen I dienen te worden gecontinueerd doen ons vrezen dat de sterke kanten van de oorspronkelijke gemeentelijke kunstaankopen geheel zullen verdwijnen. Wij doelen dan op de al jarenlang functionerende openbare procedure, waarbij op basis van vrije en open inzending een ieder jaar wisselende jury een selectie maakt. Wij beschouwen dit als een verworvenheid, die door uw voorstel geheel dreigt te verdwijnen. De kwaliteit en diversiteit van de Amsterdamse beeldende kunst-productie en de verrijking van het gemeentelijk kunstbezit komen naar onze mening juist het best tot hun recht, indien naast de aankopen en de collectie van het Stedelijk Museum een autonome jaarlijks te verwerven stroom van kunstwerken blijft bestaan.

Overigens zijn wij wel van mening dat de via de gemeenteaankopen I gevormde en te vormen collectie meer dan tot nu toe het geval is geweest, gepresenteerd moet worden in de nationale en internationale context van de collectie van het Stedelijk Museum. Wij geven u dan ook in overweging om in de jury van de gemeenteaankopen I twee in plaats van één vertegenwoordiger van het Stedelijk Museum en/of Museum Fodor op te nemen, opdat er een continue relatie ontstaat tussen de gemeenteaankopen I en de aankopen en collectie van het Stedelijk Museum. Op deze manier kan bereikt worden dat de sterke kanten van de traditionele gemeentelijke kunstaankopen gehandhaafd blijven en dat de via deze aankopen te verwerven werken meer dan voorheen een plaats krijgen binnen de ontwikkelingen die zich nationaal en internationaal voordoen op het gebied van de beeldende kunst.

Adviesstructuur: naar aanleiding van de door de gemeenteraad aangenomen motie 'Voorstellen raadsleden inzake de Nota percentageregelingen beeldende kunst' (Gemeentebld afd.1, nr 51, blz. 90), waarin wordt voorgesteld om de huidige adviesstructuur met betrekking tot de percentageregelingen en decoratieve voorzieningen op te heffen, formuleert u in uw preadvies een aantal voorstellen, dat moet leiden tot een andere adviesstructuur. Deze voorstellen komen er in het kort op neer, dat u enerzijds de adviesstructuur waarover bovengenoemde motie is ingediend, wil handhaven en anderzijds de advisering op het gebied van de beleidsuitvoering, dat wil zeggen de advisering over de samenstelling van adviescommissies en jury's, wil onderbrengen bij een nieuw in te stellen commissie. Hierdoor zou er meer helderheid en samenhang worden gecreëerd in de procedures die worden gehanteerd bij de samenstelling van jury's en selectiecommissies op het terrein van de beeldende kunst.

Het stroomlijnen van het systeem van jurybenoemingen, zoals door u voorgesteld, biedt zeker voordelen. Dat neemt niet weg dat wij er enkele kritische kanttekeningen bij willen plaatsen.

De praktijk van de beeldende kunst maakt het onvermijdelijk dat er verschillende instanties zijn, tot wie de kunstenaar zich moet wenden. Het is van belang dat dubbel werk en onoverzichtelijkheid wordt voorkomen. Anderzijds kan het bestaan van verschillende commissies en diverse, enigszins afwijkende, voorzieningen, ook ten voordeel strekken.

Eenvormige inhoudelijke beoordeling kan er door vermeden worden. Hoewel we geen tegenstander zijn van de door u voorgestelde structuur, zou het te ver voeren het heil uitsluitend van een formele centralisering via deze nieuw in te stellen commissie te verwachten.

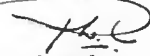
Uw voorstel gaat er van uit dat het bijeenzetten van beroepsverenigingen, museum en kunstraad tot een onomstreden commissie zal leiden. Wij betwijfelen dat. Met name waar het de beroepsverenigingen betreft moeten wij u aan eerdere politieke besluitvorming over hun participatie (qualitate qua) aan inhoudelijke commissies herinneren. Het is een oplossing, die vooral ingegeven lijkt door pragmatiek ('laat de kibbelende partijen het onderling maar uitmaken') en minder door een expliciete visie op de organisatie van het kwaliteitsoordeel. We zijn er overigens voorstander van dat wordt gekomen tot een regelmatig en gestructureerd overleg tussen u en de beroepsverenigingen. Dan krijgt ook het onderscheid tussen de inhoudelijke beoordeling enerzijds en het overleg over de sociaal-economische positie van de beeldend kunstenaar anderzijds een gereguleerde vorm.

Nadrukkelijk zou vastgelegd moeten worden dat de nieuw in te stellen commissie zich uitsluitend bezighoudt met de benoeming van de jury's. Taakoverlappingsen met andere commissies (zoals met het Amsterdams Fonds voor de Kunst, de commissie Beeldende Kunst van de Amsterdamse Kunstraad of andere commissies en organen) moeten voorkomen worden. Anders verwordt de verheldering tot een vertroebeling.

Uw voorstel impliceert dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen jurybenoemingen enerzijds en subsidie- en beleidsadvisering anderzijds. Hoewel wij van mening zijn dat de jurybenoemingen, ondanks de onvermijdelijke kritiekpunten, de laatste jaren correct door de kunstraad zijn uitgevoerd, kunnen wij op principiële gronden met uw voorstel instemmen. Daarmee wordt immers een helder onderscheid gemaakt tussen twee taken, die in hun inhoudelijkheid niet onmiddellijk in elkaars verlengde hoeven te liggen. Jurybenoemingen zijn een deel van de beleidsuitvoering.

Overigens kunnen wij ons voorstellen dat u besluit om de administratieve en beleidsmatige ondersteuning van de benoemingscommissie, om redenen van efficiency en financiën, bij het secretariaat van de kunstraad onder te brengen.

Namens de Amsterdamse Kunstraad,

Rob Weber, wnd. voorzitter

Marco Bentz van den Berg, secretaris

WAT

DE

KUNSTENAARS

BETREFT

Notitie BBK-Amsterdam.

September 1988.

BBK

1. Inleiding.

1.1 Algemeen

De voor u liggende notitie van BBK-Amsterdam is onze visie op een beleid mbt de beeldende kunsten op de middellange termijn. Dit naar aanleiding van het -concept- pre-advies van het College van Burgemeester en Wethouders dd 19-5-1988 en de aan ons gevraagde inspraak hierop.

Het pre-advies is in feite een antwoord op de notitie van het raadslid Dirkmaat: 'Amsterdams antwoord op het afschaffen van de Beeldende Kunstenaars Regeling' dd 7-10-1986, vanwege het in de notitie vervatte voorstel tot een samengaan van museum Fodor, de Artoteken en de Stichting Beeldende Kunst Amsterdam werd deze notitie in de wandeling 'de FAS-nota' genoemd.

De Fas nota bevatte een aantal positieve elementen om wezelijke verbeteringen binnen het beleid aan te brengen. Dit -zoals de Fas-nota stelt- '...om enerzijds het leed wat de beeldende kunstenaars is aangedaan, als gevolg van het kabinetsbesluit de BKR af te schaffen, te verzachten en anderzijds de culturele centrum positie van Amsterdam, een economische noodzaak, te handhaven.' De in de nota voorgestelde verbeteringen gingen uit van daadwerkelijke veranderingen, stroomlijningen en efficiencymaatregelen binnen het huidige beleid. Hoewel een van de belangrijkste voorstellen van de nota: het samengaan van Fodor, de artoteken en SBK-Amsterdam in de praktijk onhaalbaar is gebleken, hadden we hooggespannen verwachtingen van het door de opsteller van de notitie beoogde raamvoorstel -met name waar het gaat over het optimaliseren van het functioneren van de gehele Amsterdamse kunstuitleen- en de invoering van de hiervoor benodigde veranderingen/beleidswijzigingen.

Het pre-advies van het College van Burgemeester en Wethouders is wat dat betreft teleurstellend. Wie goed leest komt tot de ontdekking dat er erg veel worden gebruikt zijn om een beleid te schetsen wat niet noemenswaardig afwijkt van wat we tot op heden aan ons voorbij hebben zien trekken. De wens tot efficiency ontbreekt geheel, het is een theoretische exercitie die iedere aansluiting met de praktijk mist. De uitwerking zal onnodig duur worden en allesbehalve doelmatig zijn.

1.2 Omissies

We missen ook een aantal belangrijke punten in het pre-advies:

- De relatie Rijk-gemeente.

Hoewel met enige bitterheid stelt de opsteller van de Fas-nota voor om '...niet te blijven treuren om het rijksbeleid gepaard gaande met een machteloos protest' maar '...de positie van Amsterdam te versterken in de onderhandelingen met het Rijk ter vermeerdering van de aan Amsterdam toegewezen gelden en met als doel, een zo goed mogelijk werkklimaat voor beeldend kunstenaars te scheppen'.

Op geen enkele manier wordt op een verdeling van taken en verantwoordelijkheden -met doelmatigheid en efficiency als achterliggende gedachte- ingegaan. Het is een volslagen raadsel op welke punten de effectuering van dit pre-advies de onderhandelingspositie met het Rijk gaat versterken.

- Wat hebben we aan het onderzoek Leyer en Weerstra.

Het onderzoek van Leyer en Weerstra loopt als een rode draad door het pre-advies. De aanbevelingen en de werkelijk bruikbare beleids- en uitvoerings adviezen zijn echter teleurstellend. Hoewel er een adequate luchtfoto van het Amsterdamse beleidsveld wordt gegeven lijkt ons hiervoor geen maanden vergend onderzoek noodzakelijk. We plaatsen vraagtekens bij de telefonische enquête mbt de kunstuitleen. De enquête uitslag als zou het 'kunstuitleenpubliek' voor het merendeel uit de hogere inkomens bestaan lijkt ons als bevinding van een telefonische enquête nogal vertekend gelet op het feit dat andere onderzoeken ons leren dat lagere inkomens/minima hun telefoon veelal (gedwongen) opgeven. Het advies om het beleid op de hogere inkomens te richten staat haaks op de gemeentelijke visie mbt de sociale kunstspreiding. De verregaande welwillendheid in het pre-advies tav de visie van Leyer en Weerstra hieromtrent is een gemeentelijke beleidswijziging waar we ernstige bezwaren tegen hebben. Ook plaatsen we vraagtekens bij de onafhankelijkheid van de onderzoekers/begeleidingscommissie. In zijn conclusies blijft Leyer en Weerstra vaag en laat zich hier en daar zelfs verleiden tot orakeltaal. Hoewel er gesprekjes geweest zijn met betrokkenen in het beroepsveld zijn we van mening dat de onderzoekers van Leyer en Weerstra het praktijkinzicht missen om tot een bruikbare visie op het beleid voor de beeldende kunsten te komen.

Destijds waren we voor een onderzoek nav de 'FAS-nota'. Wij -en velen met ons- vonden het noodzakelijk om de wijzigingen en efficiencymaatregelen binnen het kunstbeleid -en dan met name het beleid mbt de kunstuitleen - cijfermatig te (laten) bekijken en op zijn doelmatigheid en besparingen te laten doorrekenen. De rapportage van Leyer en Weerstra beantwoordt op geen enkele manier aan deze verwachting. Onze conclusie: onnodig tijdverlies en een veel te hoge rekening. f300.000 ten koste van het beleid.

- Herstructurering ambtelijke organisatie secretarie stadhuis/ BGD.

De zich voorzettende binnen gemeentelijke decentralisatie zal ook gevolgen hebben voor de interne organisatie op het stadhuis.

Uit de pers hebben we begrepen dat 1 op de 3 banen op het stadhuis vervalt. Na het overplaatsen van ambtenaren naar de stadsdeelraden zullen er nog 407 secretarie ambtenaren over zijn. (Het Parool 12/8 interne notitie mr K Kooier aan B & W Amsterdam).

In het pre-advies wordt ten gunste van de secretarie, de afdeling kunstzaken een zwaar takenpakket toebedacht (5.2): het opdrachtenbeleid en het 'productiebeleid'. Het enige argument wat voor deze taakverzwaringen wordt aangevoerd is dat 'beleidswijzigingen terzake' zonder veel problemen kunnen worden gerealiseerd. Het gestelde in de Fas-nota wordt genegeerd, het (nadenken over) privatiseringsmogelijkheden wordt nagenoeg niet beargumenteerd van de hand gewezen. We vinden het verkeerd om in deze uit te gaan van een theoretisch geschuif met taakstellingen zonder dat er een waarborg is of de personele dekking voor een goede uitvoering er is (of zal komen). In deze lijkt ons duidelijkheid een eerste vereiste. De kwaliteit van het kunstbeleid staat en valt bij de kwaliteit van de uitvoering. Goedkoop zal heel vaak duurkoop blijken te zijn.

2. De adviesstructuur

2.1 Een eenvoudige adviesstructuur.

De in het pre-advies genoteerde constatering betreffende omvang, complexiteit en samenstelling van de adviescommissies cq juries worden door ons onderschreven. Zo ook de noodzaak om tot een heldere en inzichtelijke maar bovenal effectieve adviesstructuur te komen. De praktijk leert ons dat er op het gebied van de beeldende kunst in Amsterdam grofweg een viertal vakgebieden zijn te onderscheiden:

1. Aankopen en inhuur (verwerving).
2. Beeldende kunst in opdracht.
3. Kunstenaars initiatieven en activiteiten (manifestaties en tentoonstellingen, open ateliers e.d.).
4. Productiestimulering.

Thans is er voor kunstenaars enerzijds en gebruikers anderzijds sprake van een hoogst onsamenhangende structuur. Wanneer daarentegen de hier gesignaleerde werkgebieden als uitgangspunt worden genomen wordt het mogelijk een inzichtelijke adviesstructuur te doen ontstaan. Parallel hieraan kan een ondersteunende bureau/secretariaats constructie worden opgezet.

2.1. Invulling adviesstructuur.

De advisering binnen het kunstbeleid is tweeledig: beleidsadvisering en het uitbrengen van artistiek inhoudelijke adviezen. Sinds jaar en dag is het gemeentelijk beleid om beleidsadvisering en -uitvoering (artistiek inhoudelijke toetsing/advisering) gescheiden te willen houden.

Er is nogal wat discussie geweest over de betrokkenheid van het georganiseerde beroepsveld bij de advisering. De gemeente koos voor 'onafhankelijke deskundigheid' voor beide vormen van advisering. Dit onderbouwend met een logica die we tot op de dag vandaag niet hebben kunnen achterhalen. De vigerende argumentatie al zou 'vriendjes politiek' tot het verleden behoren en het 'gezag' van de 'onafhankelijke deskundigheid' de -politieke- discussies tot nihil terug brengen, is door de feiten gelochenstraft.

We hopen dat de ophanden zijnde heroverweging de adviesstructuur in Amsterdam een ander uitgangspunt zal geven.

Het gemeente bestuur is verantwoordelijk voor de bepaling van de artistieke inhoud van de beeldende kunst -samenhangend met de verschillende beleidsaspecten-. Wat dit betreft vinden we de benoeming van onafhankelijke deskundigheid -met als meerderheid kunstenaars- de enig juiste. Binnen de randvoorwaarden van de bestemming van een budget is de artistieke inhoud de enige maatgeving.

Onafhankelijke deskundigheid dient dan ook werkelijk onafhankelijk te zijn.

Er is geen ratio om als beroepsorganisaties in deze vorm van advisering te participeren. Immers een beroepsorganisatie is niet aanspreekbaar op de artistieke inhoud van de beeldende kunst binnen het kunstbeleid.

2.2. Beleidsadvisering

Beleidsadvisering kan o.i niet los gezien worden van de inbreng van het beroepsveld. In feite is dit geldende praktijk. Hoewel er een advieslichaam is ingesteld wat uit 'onafhankelijke deskundigen' bestaat (of zou moeten bestaan) is er in de praktijk voor het verstandige uitgangspunt gekozen niet zozeer te kijken wie het advies geeft maar alle advisering op zijn kwalitatieve inhoud te beoordelen. In de afgelopen jaren is onze advisering aangaande de uitvoering van het beleid altijd serieus genomen en vaker geëffectueerd dan die van het -duur betaalde- eigen advieslichaam: de Amsterdamse Kunst raad. Iets wat we met gepaste trots melden. Niemand is echter gelukkig met de situatie. De goede beleidsadvisering is een synthese waarin de praktijkinbreng van het veld zich mengt met de meer theoretische inbreng van de andere deskundigheid. Een beproefde receptuur: De Raad voor de Kunst, culturele raden en beleidsadviserende advieslichamen van andere gemeenten zijn zo samengesteld.

We stellen de gemeente voor een op deze manier geconstrueerd beleids advieslichaam in Amsterdam voor het beleid voor de beeldende kunsten te installeren.

2.3. De vakcommissies.

Binnen de (na politieke besluitvorming geformuleerde) randvoorwaarden hebben vakcommissies een enkelvoudige taak: ja of nee zeggen over de artistieke inhoud.

Conform het pre-advies -dat een langdurige invloed op de artistieke inhoud van een kunst ('een stempel drukken') geen goede zaak is (5.3) stellen we voor de leden van de meeste vakcommissies voor hooguit 1 jaar te benoemen. (met uitzondering van de vakcommissie kunst in opdracht -zie hoofdstuk 4 van deze notitie en structuur voorstel van de Commissie van Advies Beeldende Kunst.-).

Hiernaast doen we het voorstel om aan de vakcommissies toe te voegen c.q. uit het midden van de vakcommissies te benoemen een bestuur/overlegteam. Dit deel van de vakcommissie heeft een langere zittingsduur en houdt zich bezig met voorbereiding en fasering van de betreffende uitvoering. bvb: In het geval van de verwerving voor de kunstuitleen vindt er politieke besluitvorming plaats -met name over de hoogte van het budget en de voor de uitvoering relevante richtlijnen-.

Een jury/verwervingscommissie is op dat moment nog niet benoemd. Toch moeten er een aantal zaken in de uitvoeringssfeer gedaan worden: planning en afspraken mbt de ruimte voor de inname werk/beoordeling; opstellen inzendformulieren, advertenties en kennisgevingen aan de kunstenaars; opstelling reglement van uitvoering en zo zijn er nog wel wat zaken waarbij het overleg-team van de vakcommissie de betrokken ambtenaren en/of uitvoeringsmedewerkers kan bijstaan c.q. taken overnemen.

De toevoeging van overlegteams heeft een aantal voordelen: conform het gemeentelijke beleid wordt een totale scheiding aangebracht tussen de beleidsadviesing en uitvoering. Na de adviesing heeft de beleidsadviescommissie -terecht- geen enkele bemoeienis met de uitvoering en kan- zoals is voorgekomen- ook van haar adviesing afwijkende politieke besluitvorming qua uitvoering niet meer beïnvloeden of hierin belangen behartigen; Beperking overhead: de medewerkers van het overlegteam werken als jury/commissielid op afroep op vakantiegeld basis; Gelet efficiënte beleidsuitvoering, directe en snelle terugkoppeling naar het gemeentebestuur en de mogelijkheid tot tussen tijdse evaluatie/knelpuntsignalering stellen we voor aan de vakcommissies overlegteams toe te voegen waarvan de leden -in tegenstelling tot de overige leden van de vakcommissie- voor meerdere jaren worden benoemd. Per vakcommissie kan worden besloten over grootte en samenstelling commissie en overlegteam.

De totale adviesstructuur bestaat dan uit 1 beleidsadviescommissie en voor de 4 vakgebieden 4 groepen vakcommissies. In de praktijk zullen er 4 loketten voor kunstenaars blijven: (1) opdrachten, (2) verwerving (aankopen/inhuren); (3) Kunstenaars initiatieven en activiteiten; (4) Productiestimulering.

3. De kunstuitleen.

3.1 Aankopen en inhuur (verwerving).

Een belangrijk besluit met betrekking de kunstuitleen is reeds genomen: de keuze van één tarief -15% huurvergoeding op jaarbasis, tot een maximum van 5000gld per kunstwerk- voor de artoteken en SBK-Amsterdam.

Binnen de systematiek van verwerving wil het College -volgens het pre-advies- niet alleen kunstwerken gaan inhuren maar ook aankopen. Zowel Leyer en Weerstra als het pre-advies spreken zich er voor uit het grootste deel van de collectie in te huren in plaats van aan te kopen. Dit volgens percentages (90-10 L & W, 80-20 B & W) De keus van de percentages lijkt ons wat willekeurig. Onderbouwing voor de keus wordt niet gegeven. Het is duidelijk dat er met een aantal factoren geen rekening gehouden is. Een percentuele verdeling koppelen aan het volume kunst zegt niets over het budget. Het te besteden budget lijkt ons een vrij harde randvoorwaarde: 10% (of 20%) aankopen à 5000gld per stuk levert budgetair gezien een ander plaatje dan 10% (of 20%) kopen à 500gld per stuk.

Het pre-advies constateert dat er -op termijn bezien- geen financiële besparing is bij de hantering van de systematiek van inhuren. Met knap rekenwerk wordt aangetoond dat een collectie van 1000 werken voor 15% huurvergoeding over een periode van 7 jaar evenveel geld kost als een in die zelfde periode aangekochte collectie. (3.2.2) Theoretisch allemaal heel juist maar deze theoretisering toont direct de zwakte van het pre-advies: pas na 7 jaar heeft de gemeente de beschikking over 1000 kunstwerken (!) Op dit moment hebben de artoteken -en ook SBK-Amsterdam- dringend behoefte aan recent werk. Inhuren is een mogelijkheid om voor (relatief gezien) een gering bedrag ten laste van het jaarbudget een grote hoeveelheid kunst te verwerven Conform het advies van Leyer en Weerstra is hiermee een begin gemaakt Hiernaast adviseert (L & W 's) onderzoeksbureau om vanaf 1989 met name aan te kopen uit de collectie ingehuurd werk. Hoeveel dit wel gaat kosten -in welke prijscategorie is er ingehuurd-, waaruit moet dit betaald worden, wat zijn de budgetaire randvoorwaarden ? en hoe het in de praktijk werkt..... Zowel het pre-advies als Leyer en Weerstra leveren hierop geen antwoord.

3.2 Een nieuw systeem ?

In onze nota 'Beeldende kunst in de volle breedte van Amsterdam' hebben we de aanzet gegeven voor de verwerving op basis van bruikleen contracten. (inhuren) De door ons aangegeven voordelen voor zowel de kunstenaars en de gemeente zijn zowel door L & W als B & W genegerd. We stelden voor om op basis van een bruikleencontract een overeenkomst te sluiten die voor meerdere jaren geld. (destijds stelden we 5 jaar voor à 10% per jaar) De huurvergoeding diende in 1 keer voor de hele periode aan de kunstenaar beschikbaar te worden gesteld.

Na de besluitvorming van dit jaar over het uiteindelijke percentage à 15% wijzigen we dit voorstel:

We stellen voor een bruikleen contract met de kunstenaars af te sluiten voor een periode van 3 jaar à 15%. De uitbetaling voor deze

bruikleen periode vindt in 1 keer plaats: $3 \times 15\% = 45\%$ van het aankoop bedrag. Na deze drie jaar kan besloten worden tot een verlenging van het bruikleen contract voor nog eens drie jaar of het kunstwerk weer aan de kunstenaar terug te geven. In de periode dat de gemeente het kunstwerk in bruikleen heeft kan het in de kunstuitleen worden verkocht. Na deze verkoop ontvangt de kunstenaar het nog resterende bedrag van de aankoopprijs en vloeit het reeds als huurvergoeding betaalde bedrag terug naar de gemeente.

bijvoorbeeld:

Een kunstwerk van 1000gld wordt door de gemeente verworven op basis van een bruikleen contract voor de periode van 3 jaar à 15% p.j. De kunstenaar ontvangt 450gld bruikleenvergoeding ineens. Binnen deze 3 jaar wordt het werk verkocht in de kunstuitleen à 1000gld. Hiervan krijgt de kunstenaar 550gld (en heeft de volle aankoopprijs ontvangen à 1000gld) De gemeente ontvangt 450gld en kan deze gebruiken voor fondsvorming ten behoeve van de kunstuitleen.

Omdat het hier gaat om een bruikleen contract is er geen discussie over al dan niet verkopen van kunst uit overheidsbezit. Het budget blijft beheersbaar: het in 1 keer uitbetalen van de termijnen drukt op de uitgaven van het jaar van de verwerving. Bij het per jaar uitbetalen worden de kosten cumulatief ieder jaar hoger. De vrije markt wordt op deze manier aanvullend voor en op het gemeentelijk kunstbeleid conform de visie van de Fas-nota.

3.3 De structuur.

Het is niet aan een beroepsvereniging om zich -tot in detail- uit te laten over de vormgeving van diverse uitvoerings structuren. Waar de uitvoerings aspecten direct de belangen van kunst en kunstenaars raken houden we ons vanuit dit perspectief bezig met de gang van zaken. De prioriteit blijven we leggen bij de uitvoering in relatie tot de praktijk. Of deze uitvoering nu wordt ondergebracht bij de gemeentereiniging of de afdeling kunstzaken is ons bij wijze van spreken om het even. De kwaliteit van de uitvoering moet aan de praktischeisen voldoen. Met in achtname van bovenstaande willen we ingaan op het in het pre-advies gestelde.

Het pre-advies gaat niet uit van een vergaande verweving van beleidsonderdelen zoals in de Fas-nota wordt bepleit.

Wat de kunstuitleen betreft zijn we het er mee eens dat verwerving en distributie een verantwoordelijkheid van de centrale stad blijft. De Centrale stad dient zich in deze van een instrumentarium te voorzien wat de garantie biedt dat deze taken ook naar behoren kunnen worden uitgevoerd. In deze is het belangrijker om het traject dat een kunstwerk moet aflopen (van atlier tot kunstuitleen) te volgen en voorwaarden te scheppen tot adequate beleidsuitvoering dan kretologie te spuien over een federatief model tussen de artoteken, SBK en de BKB. Een federatief model veronderstelt een aantal belangrijke bestuursovereenkomsten waar -naar het zich laat aanzien- geen der participanten toe bereid is. De SBK blijft de SEK, de artoteken binnen de stadsdeelraden de artoteken binnen de stadsdeelraden, de BKB legt het loodje en de kunstenaars verhuizen massaal naar de bijstand.

3.4 Verdeling van taken.

Een goede verdeling van taken met voor alle betrokkenen geëigende aspecten lijkt ons een goede zaak.

- de verwerving

We zijn er voor dat kunstenaars meerdere malen (ten minsten 2 x) in staat worden gesteld werk ter verwerving voor de kunstuitleen aan te bieden.

Een zorgvuldige beoordeling van dit werk, hier ca 10 minuten per kunstenaar voor beschikbaar te kunnen hebben is voor een goed werkende jury noodzakelijk. Voor goed en zorgvuldig werken lijkt een 'continurooster' van inzending en beoordeling (1 of 2 commissies voor een dag(deel) per week, conform werkwijze BKR commissie) het geschikste model. Het zal voor de uitvoering van het beleid, in het belang van kunst en kunstenaar beter zijn dan het 1 of 2 keer per jaar door een overbelaste jury kunst uit een grote hoop te laten vissen.

We hebben niet de indruk dat het 'continurooster' model beduidend duurder gaat worden dan het tot op heden gehanteerde 'grote hoop' model. Tegenover de meerprijs-wat jammer dat dit soort zaken niet door L & W zijn onderzocht/doorberekend- staat een belang van kunst en kunstenaar dienende verbetering van uitvoering.

3.5 De uitleen.

Gelet op de specifieke functies stellen we voor om voor de artoteken uitsluitend van Amsterdamse kunstenaars te verwerven en voor SBK van alle Nederlandse kunstenaars -inclusief de Amsterdamse-. (Het ligt dan voor de hand deze verwerving gescheiden te laten plaatsvinden.) Dit onderscheid tussen Amsterdam en de rest van Nederland is het gevolg van een binnen het IPOC gemaakte afspraak over de WVC-gelden. We dringen er op aan deze afspraak niet eenzijdig op te heffen.

De artoteken hebben voor de centrale stad de uitleenfunctie van kunst. In deze is het logisch dit los te zien van de functies die zij voor de stadsdeelraad en de stadsdeelraadsgerichte uitvoeringsaspecten van het kunstbeleid hebben. Immers de artoteken in het stadsdeelraadsgebied zijn voor hun uitleenfunctie niet gebonden aan de stadsdeelraadsgrenzen. Zij fungeren voor een groter deel van de stad dan alleen het stadsdeelraadsgebied, ook voor stadsdelen/ deelraadsgebieden waar (nog) geen artoteek is. (Vergelijk bibliotheek)

De centrale stad blijft verantwoordelijk voor deze vorm van geografische en sociale spreiding van beeldende kunst. Een efficiënte methode om dit af te breken is de artoteken -lees stadsdeelraden- een bijdrage te vragen voor de uit te lenen kunst. De stadsdeelraden zullen de artoteek een te duur bezit vinden en deze sluiten of een deel van de WVC gelden claimen. Als 'de schaarste als gegeven' gehanteerd blijft kunnen we in de toekomst verwachten dat de gemeente Amsterdam geld gaat vragen voor door haar gesubsidieerd optreden in bijv de Meervaart of het Polanentheater. Of dit cultuurbeleid meer dan een miljard gaat opleveren betwijfelen wij.

In deze wijzen wij op ons voorstel mbt de bruikleencontracten: het optredende inverdieneffect werkt tweeledig: a voor de kunstenaars die omzet hebben bovenop wat de gemeente aan huurvergoeding betaald. b voor de gemeente zelf waarin aan 'het gegeven van de schaarste (3.2.1 van het pre-advies)' tegemoet wordt gekomen dmv de terugvloeiing van fondsen.

4. Kunst in opdracht.

Kunst in opdracht, dwz opdracht gebonden beeldende kunst in de gebouwde omgeving, is in het huidige beleid een zelfstandig onderdeel en gezien haar taakopvatting moet deze zelfstandigheid worden gehandhaafd. Deze zelfstandigheid heeft niets te maken met de inhoudelijke kwaliteit van de kunst, daartegen wèl met de wijze van budgettering, de randvoorwaarden en de procedures bij de totstandkoming bovendien de intensieve gebruikersparticipatie alsook de specifieke technische begeleiding onderstrepen de te handhaven zelfstandigheid van dit beleidsonderdeel.

Slechts in de 1e rapportage van L & W wordt -en dan nog heel globaal- gesproken over kunst in opdracht cq de percentageregelingen. De door L & W voorgestelde onderbrenging vanuit de gemeentelijke sectie BK naar de Dienst Musea voor moderne kunst of naar een nieuw bureau Estetische Vormgeving lijkt ons echter geen goede zaak. Opvallend is overigens dat in de zelfde allinea waarin dit voorstel staat, óók te lezen valt: '...zou de selectie (van beeldend kunstenaars) opgedragen kunnen worden aan een onafhankelijke commissie, vergelijkbaar met de Commissie voor de Beeldende Kunst' -zie pag 28/29. Waarmee in deze context op de bestaande Commissie van Advies gewezen wordt....

Juist de Commissie van Advies Beeldende Kunst geeft in haar schrijven dd 19 april 1988 een goed voorstel voor herstructurering van haar taak en werkwijze. In deze visie is mede betrokken de ervaringen opgedaan met het werken voor de stadsdeelraden.

De reactie van de Commissie van Advies BK is van groot belang omdat ook zij werd geconfronteerd met de nota van B & W dd 9-12-1987 inzake de percentageregelingen. Ondermeer werd gesteld dat het de stadsdeelraden vrij staat de percentage regeling al dan niet uit te voeren. Dat is jammer omdat de kans bestaat dat de in het program-acckoord opgenomen stelling: stipte uitvoering van de percentageregelingen voor een groot deel van het beleidsveld voor kunst in opdracht niet kan worden geëffectueerd. Een lange Amsterdamse traditie van kunst in de gebouwde omgeving lijkt -wanneer niet thans een afgebakend werkterrein wordt behouden en versterkt-in de komende jaren te verschralen. We stellen de gemeente Amsterdam dan ook voor de stadsdeelraden zoveel mogelijk te motiveren de percentage regelingen uit te voeren. Een goede aanzet die hiervoor als centrale stad gedaan kan worden is de vakcommissie kunst in opdracht toestemming te geven ook voor andere overheden (stadsdeelraden) te adviseren. Dit schept naar de stadsdeelraden waarborgen voor een optimale artistiek inhoudelijke inbreng, directe contacten naar de diverse uitvoeringsinstanties en voor de stadsdeelraden een belangrijke kostenbesparing mbt de inhuur van deskundigheid. De vakcommissie zal -omdat zij de diensten aan de stadsdeelraden binnen/naast de 'eigen' werkzaamheden verricht-niet noemenswaardig duurder voor de centrale stad worden.

4.1 Wat is kunst in opdracht ?

Met kunst in opdracht worden twee doeleinden beoogd te bereiken: (1) het verhogen van de leefbaarheid van de stad, (2) het in contact brengen met het publiek met moderne kunst. (bron: jaarverslag 1987 werkgroep KIM) Hoewel zo zeer kort en bondig geformuleerd is de praktijk van Kunst in opdracht bijzonder veelzijdig en complex. -

- de lokatie: gaat het om een ruim, open schoolplein in de nieuwbouw of is er sprake van een kleine, intime plek in de oude stad met een historische waarde ?

- nieuwbouw of renovatie, stadsvernieuwing of stadsuitbreiding, de uitvoering van projecten strekt zich altijd over een jarenlange tijdsperiode uit;
- de planning dient in samenwerking met opdrachtgevers, de architect, de aannemers, de gemeentelijke diensten als Volkshuisvesting, Onderwijs, Ruimtelijke Ordening, Groenvoorzieningen, energiebedrijf ea. te worden opgezet;
- de inspraak van de betrokkenen of het publiek in de vorm van bewoners of gebruikers, tezamen met ideeën uit de werkgroep van de Commissie van Advies Beeldende Kunst dient door de kunstenaar verwerkt te worden;
- technische controle op bijvoorbeeld de veiligheid en duurzaamheid;
- artistieke toetsing in elke fase van het ontstaansproces;
- de coördinatie vereist een contante secretariële begeleiding op de secretarie.

Bij ieder project gaat het er om dat er een relatie wordt opgebouwd tussen (1) het beschikbaar budget, (2) de gebruikers en lokatie, (3) de vraagstelling, (4) de kunstenaar, (5) het ontwerp en (6) de uitvoering en productie. De bemiddeling en begeleiding is daarbij van eminent belang.

In deze omstandigheden moet een commissie van advies gedurende langere tijd een zekere contante hebben en dient zij een hechte samenwerking te onderhouden met betrokken ambtelijke diensten en vormgevers in andere disciplines. De productie van kunst in deze omstandigheden is maar zeer ten dele vergelijkbaar met de productie van autonome beeldende kunst.

4.2 Conclusie.

De praktijk leert dat het -zoals voorgesteld in de Fas-nota- niet realistisch is de percentage regelingen direct met het museale-, kunstspreidings- en/of productiebeleid te integreren. Vanwege budgettaire koppelingen maar ook vanwege geheel andere randvoorwaarden en technische eisen, bovendien vanwege specifieke samenwerking met andere disciplines.

Deze typische aspecten onderscheiden het beleid tav Kunst in opdracht van de overige beleidsonderdelen (waaronder het museale-), koppelen het daarentegen aan taken van andere diensten en disciplines wat inhoudt dat het evenmin wenselijk is over te gaan tot privatisering.

5 Productiesubsidiëring

Een productiesubsidie regeling (productiebudgetten) is een vorm van beleid waarin de beschikbare middelen 'om niet' aan de hier voor in aanmerking komende kunstenaars ter beschikking worden gesteld. Dit in tegenstelling tot aankopen/inhuren, opdrachten en dienstverlening/kunstenaars activiteiten waar sprake is van een materiële tegenprestatie. (koop-verkoop, het verrichten van een dienst).

Het feit dat de gemeente Amsterdam subsidie's toekent zonder daar voor een materiële tegenprestatie in handen te krijgen heeft beleids-technisch gezien een aantal gevolgen. Waar het de wens is om de te geringe- beschikbare middelen zo effectief mogelijk te besteden is 'om niet' uitdelen van geld uitsluitend voor een korte periode de kosten levensonderhoud te dekken het minst effectieve wat er maar is voor te stellen.

Iedere nederlander zonder (voldoende) middelen van bestaan kan een beroep doen op de bijstandswet cq kan een bedrag krijgen voor kosten levensonderhoud. Het op grote schaal uit kunstbegrotingen verstrekken van deze 'uitkeringen levensonderhoud' lijkt ons niet opportuun. Wel zinnig is het om degenen die niet tot produceren in staat zijn -wegens te geringe eigen finaciële middelen- een productiesubsidie verschaffen. Met deze productie kan worden bereikt dat de inkomstenpositie door middel van aankopen, opdrachten ed wordt verbeterd cq dat er (tijdelijk) geen bijstandsuitkering meer hoeft te worden verstrekt. Omdat op dit moment in Amsterdam er beleidswijzigingen zijn inzake de bijstandsverstrekking aan kunstenaars en hiermee de mogelijkheid wordt geopend dat de inkomsten uit de beroepsuitoefening gebruikt kunnen worden om de beroepskosten op jaarbasis te kunnen dekken lijkt het voor de hand liggend om de productiesubsidiëring maar af te schaffen. Immers kunstenaars kunnen nu zelf deze subsidie 'verdienen' door verkopen opdrachten ed. Hoewel er veel voor te zeggen valt om productiesubsidiëring 'om niet' in te ruilen voor beleids onderdelen waarbij een materiële tegenprestatie is vinden we enige overweging op zijn plaats.

Niet alle kunstenaars zullen uit de vrije markt en de overheids bestedingen voldoende middelen verwerven om op jaarbasis hun beroeps-uitoefening te dekken. Met name denken we dan aan de groep die door de aard van de beroepsuitoefening/beoefende techniek een ongunstige 'marktpositie' hebben. Kunstvormen als video, laser en computerkunst maar ook de materiaal keus (breekbare materialen ed) naast moeilijk toegankelijke kunstvormen zullen minder vaak een -betaalde- bestemming vinden dan beeldhouwwerk, grafiek of schilderkunst. (uitzonderingen daargelaten) Toch maken ook deze uitingen deel uit van de pluriformiteit van de beroepsgroep. Vaak treffen we in deze categorie bijzonder interessante uitingen aan.

Hiernaast is het (landelijke/gemeentelijke) kunstbeleid structureel in de overgang. Voordat alle beleidsonderdelen, marktmechanismen en inkomstenvormende mogelijkheden optimaal op elkaar afgestemd functioneren zijn we alweer jaren verder. In deze interval zijn aanvullende productiesubsidies onontbeerlijk.

5.1 Soorten productiesubsidies.

In een taakverdeling gemeente/rijk kan grofweg worden gesteld dat het verstrekken van beroepskosten vergoedingen, werkbeurzen/stipendia 'om niet' een taak van de rijksoverheid is. De lagere overheden

richten hun beleid in hoofdzaak op productie en spreiding van kunst gekoppeld aan verwerving voor de kunstuitleen, opdrachten, kunstenaars activiteiten ed.

We dringen er bij de gemeente Amsterdam ten eerste op aan om de rijksoverheid op haar verantwoordelijkheden mbt de productiesubsidiëring te wijzen. Zowel de beroepskostenvergoedingen als de positie van het Voorzieningsfonds voor kunstenaars zijn en blijven van groot belang voor Amsterdamse kunstenaars.

Naast ijver voor de instandhouding van rijkssubsidie mogelijkheden stellen we de gemeente voor om ook op gemeentelijk niveau de productie subsidiëring te continueren.

Dit kan in 2 vormen:

- Subsidie regeling conform art 1 lid g algemene subsidie verordening Amsterdam 1985 (ASA) een zogenaamde waarderingssubsidie:

een van de exploitatieresultaten onafhankelijk subsidie, bedoeld om een bepaalde activiteit aan te moedigen of te ondersteunen. Voor waarderingssubsidies zijn slechts de artikelen 1, 2, 7 en 8 van toepassing (art 2 lid 2 ASA).

We stellen voor om voor deze subsidiemogelijkheid die voor een vast bedrag (na aanvraag en artistiek inhoudelijke toetsing) wordt verstrekt ten behoeve van studie, ontwikkeling en experimenten. Dit kan voor een subsidie bedrag à 7500. Voor deze subsidiemogelijkheid functioneert art 18 lid f niet (verplichting tot werkplan/ werkprogramma) Hiernaast zullen waarderingssubsidie's niet cumulatief dienen te werken op andere (door WVC) gegeven subsidies.

In deze subsidie regeling kan er speciale aandacht aan de diverse groepen gegeven worden (vrouwen, allochtonen en starters.)

Als werknaam voor deze regeling stellen we Amsterdamse Stipendia Regeling voor.

- Subsidie regeling conform art 1 lid c: een door de Gemeenteraad vastgestelde verordening (reglement) voor een subsidie of groep van subsidies.

Door de toepassing van deze begripsomschrijving kan binnen de ASA -op basis van een reglement - een subsidieregeling functioneren met daarin een aantal specifieke bepalingen. Het is dan zinvol om binnen dit reglement de bepalingen zodanig te formuleren dat cumulatieve effecten met andere subsidie regelingen (van WVC) worden tegengegaan. In tegenstelling tot de door ons voorgestelde Amsterdamse Stipendia Regeling heeft deze subsidie regeling een gerichtheid op (uitsluitend) de productie. Net als subsidieregelingen op andere beleids-terreinen dan de kunsten vult deze subsidieregeling aan op het reeds aanwezige tot het hoogst noodzakelijke. Na aanvraag en artistiek inhoudelijke toetsing worden kunstenaars met onvoldoende financiële middelen om hun beroep uit te kunnen oefenen (aanvullend op het reeds zelf verdiende) in staat gesteld middels deze doelsubsidie hun begroting sluitend te maken cq hun beroepsuitoefening te continueren. In de praktijk komt deze regeling neer op een op economische leest geschoeide verliescompensatie regeling.

Als werknaam voor deze regeling stellen we Amsterdamse Productiebudgetten Regeling voor.

Per subsidieregeling kan er een vakcommissie worden benoemd waaruit 1 ontwerpteam kan worden samengesteld.

Effectuëring van ons voorstel komt tegemoet aan het in het programma-accorde gestelde waarin naast subsidies die 'zonder aanzien des persoons' toegekend worden er ook subsidiemogelijkheden zullen zijn voor kunstenaars die niet uit eigen middelen tot productie in staat zijn.

6 Manifestaties en kunstenaars initiatieven.

In de afgelopen jaren zijn de onderdelen manifestaties en kunstenaars initiatieven steeds belangrijkere onderdelen van het Amsterdamse kunstbeleid geworden. Wij vinden het goede beleidsonderdelen waarbij een belangrijke publieksparticipatie is. We stellen structurering en intensivering van deze beleidsonderdelen voor.

6.1 Open ateliers.

Toen 3 jaar geleden het begrip 'open ateliers' in het Amsterdamse kunstbeleid werd geïntroduceerd -en hier een bescheiden begrotingspost voor werd opgevoerd- stonden we hier zeer positief tegenover. We hebben nav deze begrotingspost destijds een voorstel gedaan dat inhield:

- Inventarisatie te maken van de mogelijkheden voor open atelier -of atelier routes door de stad- zo mogelijk in combinatie met de musea voor moderne kunst, de artoteken, SBK maar ook wijk en buurtcentra en al dan niet in combinatie met andere culturele manifestaties op stad of wijk/buurt niveau.
- Het aanstellen van 1 of meer coördinator(en) voor inventarisatie van mogelijkheden, planning en organisatie. Goede organisatie en publieksgerichtheid zijn essentieel voor het welslagen van dit soort activiteiten. Dit in het belang van deelnemende kunstenaars en publiek.

We hebben nooit een duidelijke reactie gehad op het destijds door ons ingediende voorstel. We vinden dat de experimenteer fase met 'open ateliers' als beleidsonderdeel kan worden besloten met de conclusie dat het experiment geslaagd is en dat 'open ateliers' een niet meer weg te denken beleidsonderdeel moet gaan worden van het Amsterdamse kunstbeleid.

We komen daarom terug op ons voorstel. We stellen voor om binnen de vakcommissie manifestaties/kunstenaarsinitiatieven een overleg team aan te stellen dat begint met het inventariseren van de mogelijkheden voor openateliers/atelierroutes. 1 of meer personen binnen het overlegteam kunnen als coördinator(en) optreden voor de verschillende in de stad te houden open ateliers/atelierroutes. Zo kunnen kostenbesparende samenwerkingen gecoördineerd worden en kan er gezamenlijk (advertenties ed) voor publiciteit gezorgd worden. Door de coördinatoren kan er bemiddeld worden voor brede en multidisciplinaire samenwerkingsverbanden op stedelijk, wijk of buurtniveau.

6.2 Manifestaties.

Amsterdam kent een breed scala van al dan niet incidentele manifestaties. Belangrijk van dit beleidsonderdeel vinden we het feit dat er onlosmakelijk publieksparticipatie aan verbonden is. Publieksparticipatie is een van de meest belangrijke doelstellingen in een kunstbeleid. Manifestaties zijn een goede vorm van het gebruiken van beeldende kunst. De gemeente heeft tot op heden een passieve vorm van stimulering van manifestaties gehad als beleid. De budgettaire randvoorwaarde in de vorm van gemeentelijke subsidies is er maar het is 'particulier initiatief' om tot een manifestatie te komen op het gebied van de beeldende kunst. Het is niet zo dat we met het gebruiken van de term passief de gemeente een grote mate

van nalatigheid verwijten. Integendeel juist de rijke schakering en komen voort uit het -vaak wisselende- particulier initiatief. Toch zouden we graag willen dat de gemeente zelf een actievere rol gaat spelen in de manifestaties. In onze nota 'Beeldende kunst in de volle breedte van Amsterdam' hebben we een pleidooi gehouden voor de stimulering van het gebruik van kunst. Dit als meest effectieve vorm van kunstbeleid: als het gebruik van kunst in grote mate inkomstenvormend wordt gemaakt voor kunstenaars zijn middels deze ene beleidshandeling een aantal beleidsdoelstellingen verwezelijkt. Publieksparticipatie -via het bij het gebruik betrokken publiek- maar ook de productie -aan het gebruik voorafgaand-. In deze lijkt het ons raadzaam in voorkomende gevallen aan productie-stimulering 'om niet' (zie hoofdstuk 5 van deze notitie) manifestaties te koppelen. Zo kunnen er subsidies worden verstrekt om manifestaties te houden met inbegrip van de productiekosten van de bij de manifestatie ingebrachte beeldende kunst. Aanvullend op de beide door ons voorgestelde subsidieregelingen (zie hoofdstuk 5 van deze nota) stellen we voor -eerst- voor een kleine groep als experiment op vrijwillige basis- een manifestatie te houden met de in het kader van de subsidieregelingen gemaakte producten. Dit komt ook tegemoet aan de wens om verantwoordingsexposities aan de productiebudgetten/stipendia te koppelen.

7 Amsterdam die centrale stad.

In Amsterdam functioneren op dit moment 6 deelraden: rechtstreeks gekozen besturen, beschikkend over een uitgebreid taken- bevoegdheden pakket, een eigen ambtelijk apparaat en een eigen kunstbegroting. De toegekende taken en bevoegdheden maken van de deelraden een volwaardig lokaal bestuur, zij het in een stedelijke context. Een stadsdeelraad bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor het merendeel van de taken die door middelgrote gemeenten worden verricht. Dit geeft het centrale stadsbestuur binnen het kunstbeleid een aantal aanvullende verantwoordelijkheden vergelijkbaar met die van een provincie.

7.1 Beleid mbt de beeldende kunst in Noord-Holland.

Naast de 'algemene' beleidsonderdelen zoals de subsidiëring van de Noord-Hollandse kunstitlenen en een individuele subsidieregeling voert de provincie Noord-Holland een stimulerend beleid naar de lagere overheden in de provincie. Er wordt door de provincie gebruik gemaakt van aanvullende subsidies om op lokaal niveau activiteiten op het gebied van het beeldend kunstbeleid te stimuleren.

Bijvoorbeeld wordt er in het geval van (een) gemeentelijke kunstaankoop /aankopen een subsidie verleent die kan gaan tot 50% van het totale budget wat nodig is voor de aankoop/aankopen. In het geval van opdrachten (kunst in opdracht) geldt een zelfde soort regeling. De provincie let er wel op dat het gaat om zgn 'nieuw beleid': het door een gemeente halveren van het budget voor aankopen in de verwachting dat de provincie wel zal bijdragen gaat niet door. Ook zijn de percentageregelingen uitgesloten omdat de toepassing hiervan een gemeentelijke (of in sommige gevallen rijks-) verantwoordelijkheid is die de provincie niet wil/kan overnemen.

Door dit beleid is het de Provincie Noord-Holland gelukt om spectaculaire ontwikkelingen mbt de uitvoering van het kunstbeleid op lokaal niveau te bewerkstelligen. Er zijn -ook op het artistiek vlak- een groot aantal bijzonder interessante ontwikkelingen en er is niet in de laatste plaats door deze stimulering een belangrijke bijdrage geleverd aan de inkomstenpositie van beeldend kunstenaars.

Aan de subsidiëring/stimulering stelde een aantal voorwaarden waaronder een garantie mbt de artistieke inhoud. Om in subsidie in aanmerking te komen moet er -of worden voorgelegd aan de adviescommissie van de provincie -of op lokaal niveau worden beoordeeld door een door een gemeente zelf -conform de richtlijnen hiervoor van de Culturele Raad Noord-Holland- samengestelde adviescommissie. (ZIE 'Naar waarde geschat' 1987 -overzicht Noord-Hollandse subsidieregeling-)

7.2 Stimulering in Amsterdam.

Wij stellen het centrale stadsbestuur voor om het kunstbeleid in de stadsdeelraden te stimuleren een zelfde soort regeling op te nemen als de provincie Noord-Holland doet.

In deze gelden ons inziens de zelfde uitgangspunten. Naast financiële steun kan er ook worden gedacht aan steun middels het ter beschikking stellen van -delen van- de centrale stad adviesstructuur. Zo kan er -ook in het geval van ander soortige opdrachten dan de percentage regelingen- de vakcommissie kunst in opdracht haar diensten aanbieden aan de stadsdeelraden (zie hoofdstuk 4 van deze nota)

SAMENVATTING.

1). Algemeen. De notitie van de BBK, Amsterdam is een reactie op de nota van het raadslid Dirkmaat, bekend onder de naam FAS-nota (1986) en het concept pre-advies van het College van B. en W. van Amsterdam, d.d. 19-45-1988.

De FAS-nota stelde o.a het optimaliseren van het functioneren van de gehele Amsterdamse kunstuitleen aan de orde. In het pre-advies van B. en W naar aanleiding van de FAS-nota, dat teleurstellend genoemd moet worden door haar oppervlakkigheid, wordt niet ingegaan op essentiële zaken. De relatie rijk/gemeente is niet uitgewerkt; de resultaten van het onderzoek door het bureau Leyer en Weerstra geven geen wezenlijke bijdrage aan het oplossen van knelpunten in het gemeentelijk beleid en de consequenties van de vorming van de stadsdeelraden (BGD) geven een versnippering van beleid en geld, waardoor een inhoudelijke verarming optreedt.

In enkele hoofdstukken wordt nader ingegaan op specifieke onderdelen van het gemeentelijk beleid.

2). Adviesstructuur. De BBK is van mening dat het noodzakelijk is tot een heldere, inzichtelijke adviesstructuur te komen. Zij geeft vier werkgebieden aan. t.w. 1). aankopen/inhuur van kunstwerken, 2). beeldende kunst in opdracht/%-regeling, 3). kunstenaarsinitiatieven en 4). produktiestimulering, waarvoor advisering van toepassing is. In de gemeentelijke adviesstructuur wordt een onderscheid gemaakt tussen beleidsadvisering en de advisering over artistiek/inhoudelijke zaken. Het gemeentebestuur verlangt voor beide vormen een 'inbreng van onafhankelijke deskundigen'. Naar de mening van de BBK is de inbreng van het georganiseerde beroepsveld een absolute vereiste om tot een reële advisering te komen. De inbreng vanuit de praktijk, gekoppeld aan andere vormen van deskundigheid (musea, galeries etc) versterkt de inhoud van de advisering.

De BBK stelt ten aanzien van de artistiek/inhoudelijke advisering vakcommissies voor, die één jaar operationeel zijn. Vanuit de vakcommissies moet een overlegteam geformeerd worden dat belast wordt met de continuering van de advisering door de opeenvolgende vakcommissies. Het overlegteam heeft een langere zittingstermijn om te zorgen voor stroomlijning van advisering en afhandeling van beslissingen.

3).Kunstuitleen. Nu het College de huurvergoeding op 15% op jaarbasis heeft gesteld, heeft BBK,Amsterdam haar oorspronkelijke plannen zoals verwoord in haar nota: Beeldende kunst in de volle breedte van Amsterdam(1986), bijgesteld. Zij pleit nogmaals voor het aangaan van een bruikleenkontraat voor (bijv.) een periode van 3 jaar, waarbij aan de kunstenaar het huurbedrag over 3 jaar in een keer ter hand wordt gesteld. Verlenging van de periode is mogelijk. Bij ev. verkoop van het werk ontvangt de kunstenaar het gehele verkoopbedrag, minus

de al door de gemeente verstrekte huurvergoeding(en). Het naar de gemeente terugvloeiende bedrag aan huurvergoeding (bij verkoop) moet gebruikt worden voor gelijkwaardige activiteiten.

Door de vorming van de stadsdeelraden ontstaat er verwarring rond de verwerving van de collectie. De BBK is van mening dat verwerving en verzorging van de collectie een verantwoordelijkheid is van de centrale stad. De artotheken in de stadsdeelraden hebben een groter werkterrein dan de grenzen van de deelraden.

Naar de mening van de BBK is het vragen van een financiële bijdrage aan de stadsdeelraden voor de levering van kunstwerken door de 'centrale stad' absoluut onjuist en vreest zij dat op deze wijze de stadsdeelraden tot sluiting van artotheken zullen overgaan omdat de kosten te hoog worden.

De BBK heeft geen vertrouwen in de federatieve samenwerking tussen SBK, Artotheken en BKB.

4). Kunst in opdracht/%-regelingen. Het zelfstandig functioneren van dit gemeentelijk beleidsonderdeel dient gehandhaafd te blijven. Het gaat hier niet om inhoudelijke, maar om procedurele zelfstandigheid. BBK, Amsterdam schaart zich achter de idee van de bestaande commissie van advies, die zelf heeft aangegeven hoe zij haar werkwijze kan aanpassen aan de gewijzigde bestuurlijke omstandigheden.

De BBK is van mening dat de verplichting van toepassing van de %-regeling, zoals opgenomen in het program-accord ook moet gelden voor de stadsdeelraden. De financiële konsekventies kunnen voor een deel door de centrale stad worden opgevangen volgens het model waarmee bijv. de provincie Noord-Holland opdrachten e.d. in gemeenten mogelijk maakt.

5). Produktiesubsidiëring/produktiebudgetten. De BBK is van mening dat het verstrekken van beroepkostenvergoedingen, werkbeurzen en stipendia 'om niet' een taak van de rijksoverheid is. De gemeente Amsterdam dient de door haar verkegen minimale bijdrage uit de WVC gelden niet te besteden om voor een korte periode voor enkele kunstenaars de kosten van het levensonderhoud te dekken. Binnen de bijstand is het verkrijgen van kosten levensonderhoud mogelijk. De nieuwe regelgeving inzake het verwerven en behouden van inkomsten naast de bijstand ten behoeve van dekking beroepskosten, maakt het voor kunstenaars mogelijk om in ieder geval op bescheiden schaal hun beroep te kunnen uitoefenen.

Omdat het voor bepaalde disciplines onmogelijk is om zelfs de minimale beroepskosten 'extern' te verwerven stelt de BBK voor deze groep kunstenaars en produktiebudgetregeling voor, die aanvullend op eigen inkomsten de beroepskosten dekt. Daarnaast pleit zij voor een Amster-

damse Stipendiaregeling voor studie, ontwikkeling en experimenten ter
grootte van fl. 7.500,--

6). Manifestaties, kunstenaarsinitiatieven. De BBK vindt dit goede beleidsonderdelen, met name door de grote publieksparticipatie. De z.g. 'Open Ateliers' routes trekken veel belangstelling. Naar de mening van de BBK moet het tijdelijke karakter omgezet te worden in een definitief beleidsonderdeel, waarbij zij verwijst naar eerder gedane voorstellen in haar nota van 1986. Onderdeel van dit voorstel was inventarisatie, en coördinatie. Ten aanzien van manifestaties is de BBK van mening dat de reeds georganiseerde manifestaties voor een belangrijk deel zijn gerealiseerd vanuit particulier initiatief. De afwachtende houding van de gemeente dient in een concreet beleidsplan te worden omgezet, nu uit deze particuliere initiatieven blijkt dat er grote publieke belangstelling voor is.

7). Positie van Amsterdam. Door de vorming van de stadsdeelraden is de functie van de 'centrale stad' ten aanzien van het beeldend kunstbeleid gekompliceerd. In de diverse hoofdstukken van de nota worden knelpunten aangegeven. De BBK pleit voor een beleid vanuit de centrale stad, analoog aan dat van de provincie Noord-Holland. Het door deze provincie opgezette stimuleringsbeleid kan volledig worden toegepast op de stadsdeelraden. De verantwoordelijkheid voor de kunstuitleen/artotheken en met name de verwerving en beheer van de collectie dient ten alle tijden onder verantwoordelijkheid van de 'centrale stad' plaats te vinden.

Notitie BBK-Amsterdam.

Onder redactie van het bestuur van BBK-Amsterdam
is deze notitie opgesteld door:

Anton Staartjes,

Frits Nolte,

Ed Toorenburg.

september 1988

(reprorecht wordt niet toegepast)

een structureel overleg met de vakorganisaties van beeldende kunstenaars over de sociaal-economische effecten van beleidswijzigingen voor de beroepsgroep. In dit verband brengen wij hierbij nogmaals ons voorstel voor de instelling van Platform BK-overleg onder de aandacht.

De bedoeling van dit overleg is louter complementair aan de door u voorgestelde advies- en beleidsvoorbereidingsstructuur, waar wij overigens mee kunnen instemmen. De Amsterdamse Kunstraad houdt haar algemene beleidsadviserende taak. Deze onderscheidt zich evenwel van die van het voorgestelde platform, waarin wij met u uitsluitend vanuit onze verantwoordelijkheid willen overleggen over de sociaal-economische effecten van het beleid, naar model van het TPO-Welzijn en TPO-Kunstzinnige Vorming, waarvan het bestaan en doel u goed bekend is.

Het creëren van een structureel overleg kan bijdragen aan een optimalisering van het beleid en voorkomen dat langs andere wegen binnen het systeem gezocht wordt naar meer oneigelijke momenten, waarop aan belangenbehartiging vorm wordt gegeven.

Van het laatste zijn wij bepaald geen voorstander. Wij zijn verheugd te kunnen constateren dat u onze voorstellen voor de instelling van selectie-/benoemingsadviescommissie heeft overgenomen.

Wij missen in het pre-advies overigens uitspraken over wijze waarop de AKR zal worden samengesteld na doorvoering van de voorgestelde reorganisatie van de adviesstructuur.

Wij steunen:

- Uw streven naar een federatief model van kunstuitleen, dat een lokale uitvoering van de kunstuitleen via de artotheken en een centrale ondersteunende afdeling (te vormen uit de BKB en de Stichting Beeldende Kunst) omvat.
- Uw afwijzing van een volledige decentralisatie van de kunstuitleen.
- Uw voorstel de BKB pas eind 1989 los te maken van de dienst Musea voor Moderne Kunst.
- Uw voorstel de abonnementsprijs van de artotheken te verhogen ter dekking van de kosten van aanvoer van kunstwerken volgens de geformuleerde prognose.
- Uw voorstel om ten behoeve van een oplossing van het volume-probleem het aantal in te huren kunstwerken per abonnement te beperken van 2 tot 1, MITS de resterende gelden van het BK-budget van de gemeente op een verantwoordelijke wijze wordt besteed. Onze opvattingen terzake zullen wij u graag t.z.t. doen toekomen.
- Uw afwijzing van de opvatting van Leyer en Weerstra omtrent de impulsieve vraag van het publiek.
- Uw afwijzing van een promotie-campagne onder bedrijven en kantoren, gericht op toename van huren van kunstwerken. Deze groep consumenten beschikt potentieel over middelen rechtstreeks aan te kopen; bevordering van inhuur verstopt de markt en zou strijdig zijn met de marktverruimende doelen van het BK-beleid (landelijk en lokaal).

- Uw voorstel om behalve kunstwerken in bruikleen te nemen, ook tot aankopen over te gaan. Wanneer het aantal aankopen daalt, zou het streven er op gericht moeten zijn verkoop-activiteiten van de kunstuitleen te stimuleren vanwege het positieve inkomensvormende effect op korte termijn voor de beeldende kunstenaars. Overwogen kan worden om voor deze marktverruimende maatregelen een aparte subsidie bij WVC aan te vragen. De bruikleenvergoedingen moeten aan gewijzigde omstandigheden aangepast kunnen worden.
- NIET uw voorstel, maar dat in de FAS-notitie, om de bruikleenvergoeding vast te stellen op 20%, indien nodig door een jaarlijkse percentuele verhoging vanaf 1989 tot het maximum is bereikt.
- NIET uw voorstel het maximumbedrag te bepalen op 15% van f 5000,- = f 750,-, maar 20% van f 5000,- = f 1000,-.
- NIET uw voorstel de werken in te huren voor minimaal 1 jaar, maar stellen voor deze te bepalen op 2 jaar met overname van uw optie voor verlenging.
- Voorzichtig uw voorstel ook kansen te bieden aan niet-Amsterdamse beeldende kunstenaars. Alleen wanneer bijvoorbeeld de provincie Noord-Holland er blijk van geeft ook Amsterdamse kunstenaars een kans te willen geven, is er reden voor opening van de Amsterdamse budgetten.
- Uw bijzondere aandacht voor de positie van vrouwen en allochtonen in adviescommissies, zolang de deskundigheid van de adviescommissies in den brede maar gewaarborgd blijft.
- Uw gedachte omtrent bepaalde werken, die minder aantrekkelijk zijn voor de kunstuitleen/artotheken. Binnen de overige instrumenten van uw beleid zal de aandacht voor die groep van kunstenaars gewaarborgd moeten zijn.
- NIET ZONDERMEER uw voorstel inzake de verzekering van kunstwerken. Naar analogie van het onlangs bekend geworden plan van WVC een borgfonds in het leven te roepen, bepleiten wij een dergelijk garantiefonds op gemeentelijk niveau, waardoor aanzienlijke premies kunnen worden vermeden.
- Uw afwijzing van de verlaging van de huurprijzen van de SBK.
- Uw voorstel na zorgvuldige afweging BKR-werk terug te geven aan de makers, waarbij voor ons een accent wordt gelegd op het woord geven.
- Uw afwijzing van het onverantwoorde idee de aankopen II te laten vervallen en het betreffende geld te gebruiken voor het inhuren.
- IN MINDERE MATE uw plan de nieuwe aankopen meer dan tot heden gebeurde, te doen vanuit het perspectief van de gebruiksfunctie van deze werken in de artotheken. Binnen de artotheken zou eerder een faciliteit moeten worden gecreëerd, waarbinnen minder bruikbare kunst extra wordt gepromoot.
- NIET uw voorstel ruimte te creëren voor andere wijze van aankopen dan op basis van de beoordeling van het ingezonden, originele werk. Uitzonderingen leiden onherroepelijk tot gekift en niet automatisch tot meer kwaliteit.
- Uw plan aankopen I en aankopen Stedelijk Museum samen te voegen

- wanneer voor de besteding van een deel van het budget de gebruikelijke maximering voor de gemeente-aankopen van Amsterdamse beeldende kunstenaars wordt gehandhaafd.
- Uw plan centrale service-verlening aan de stadsdeelraden voor het hele opdrachtenbeleid te bepleiten.
 - De mening van de directeur van het Stedelijk Museum dat de verantwoordelijkheid voor het opdrachten- en aankoop/museaal beleid gescheiden dienen te blijven. U deelt die mening overigens ook.
 - NIET de BBK-69 gedachte aan fondsvorming.
 - Uw opvatting dat meerdere en regelmatig wisselende adviescommissies en jury's vereist zijn en uw opvatting dat het niet goed zou zijn wanneer de advisering te lang in handen zou zijn van dezelfde personen.
 - Uw voorstel de beleidsadvisering van de AKR te continueren. Over de vorm waarin dit dient te gebeuren zouden nadere voorstellen ontwikkeld dienen te worden. Het moet anders en goedkoper.
 - Uw opvatting dat advisering over beleidsuitvoering gescheiden moet worden van die over voorbereiding.
 - Uw voorstel voor een centrale selectie-commissie, mits het aantal op voordracht van de AKR te benoemen leden wordt verminderd tot 1 (zie hierboven) en van de vakorganisaties verhoogd tot 3.
 - Uw vaststelling dat door de participatie van vakorganisaties in de selectie-commissie het vertrouwen in de beleidsuitvoering bij het veld zal toenemen. Wij stellen wel voor meer in het algemeen de selectie-criteria voor adviseurs aan de orde te stellen.
 - VOORLOPIG uw plan de advisering over bijzondere projecten te laten berusten bij de AKR, maar er naar te streven dat voor de advisering over beleidsuitvoering een vergelijkbare constructie tot stand wordt gebracht, als voorgesteld voor de discipline beeldend, zodanig dat binnen die nieuwe adviesstructuur interdisciplinaire projecten adequaat behandeld kunnen worden.
 - Uw plan tot integratie over te gaan van de werkgroep openbare opdrachten, de overige werkgroepen en de commissie van advies voor de beeldende kunst. Er zal gezocht moeten worden naar een meer geschikte naam voor die commissie.
 - NIET uw opvatting dat aan centrale voorlichting weinig gedaan kan worden. De opening van een speciaal informatienummer, waarvan melding wordt gemaakt in de voorgestelde brochure, kan uitkomst bieden, zeker ten tijde van de reorganisatie.
 - Uw terughoudendheid bij doorvoering van de herstructurering, maar een periode van 3 jaar is te lang en zal leiden tot onduidelijkheden in het beleid. Wij stellen voor de periode terug te brengen tot 2 jaar.

Wij wensen u succes bij de uitvoering van uw beleidsvoornemens en geven u de verzekering dat wij één en ander met een welwillend, maar daarom niet minder kritisch, oog zullen blijven volgen.

Hoogachtend,

F. Kolkman, beleidsmedewerker.

GEMEENTE

RICHTLIJNEN VOOR HET PLATFORMOVERLEG BK

1. Doelstelling en status van het platformoverleg BK

Doel van het platformoverleg BK is:

- het scheppen van gelegenheid voor de Wethouder zijn beleidsvoornemens te verduidelijken, waarbij in het kader van dit overleg het accent valt op de te verwachten gevolgen voor de beroepsuitoefening en inkomenspositie van beeldende kunstenaars;
- het bieden van ruimte voor alle partijen om de door hun van belang geachte aspecten met betrekking tot het aan de orde zijnde beleidsvoornemen naar voren te brengen en daarover met elkaar van gedachten te wisselen;
- het gezamenlijk opstellen van een plan (ter bekrachtiging door de Gemeenteraad), waarin:
 - a. de criteria worden opgesomd aan de hand waarvan dreigende gevolgen, voor de beroepsuitoefening en inkomenspositie van beeldende kunstenaars - direct of indirect door beleidsbeslissingen opgeroepen -, als zodanig herkend en erkend worden;
 - b. de procedure en middelen zijn neergelegd met behulp waarvan steeds getracht zal worden deze gevolgen tot de hoogst noodzakelijke te beperken;
 - c. de sociale begeleidingsregels geformuleerd worden die, voor zover die gevolgen werkelijk onvermijdelijk blijken, voor de betrokkenen een optimale afwikkeling waarborgen.

Het vorenstaande beoogt de Gemeenteraad een doeltreffende afweging mogelijk te maken met betrekking tot de aan een beleidsvoornemen verbonden gevolgen met de relevante feiten en standpunten van belanghebbenden enerzijds en de via het plan geboden mogelijkheid tot een beheersing van deze gevolgen anderzijds.

De status van het platformoverleg BK is die van een commissie voor advies ten behoeve van de Wethouder.

Het resultaat van het overleg zal worden vastgelegd in een advies aan de Gemeenteraad, c.q. de Wethouder. Dit advies wordt uitgebracht in schriftelijke vorm. De partijen in het overleg behouden elk hun eigen rechten en verantwoordelijkheden. Binnen die voorwaarde dient er door de partijen naar gestreefd te worden om tot een zo verantwoord mogelijke gezamenlijke standpuntbepaling ten aanzien van de overlegpunten te komen.

2. Reikwijdte van het platformoverleg BK

Het platformoverleg BK heeft betrekking op alle onderdelen van het gemeentelijk BK-beleid, welke zijn opgenomen in de BK-begroting.

3. Samenstelling van het platformoverleg BK

- 3.1. Het platformoverleg BK is als volgt samengesteld:
- van de zijde van de Gemeente:
 - als voorzitter de Wethouders met de portefeuille beeldende kunst;
 - de Wethouders die zich eveneens op het beeldende kunst-terrein begeven;
 - bijgestaan door de ambtena(a)r(en), verantwoordelijk voor (de coördinatie van) de totstandkoming van het BK-beleid.
 - een vertegenwoordiger en een plaatsvervanger van:
 - de representatieve vakbondsorganisaties/beroepsverenigingen van BK, die te kennen hebben gegeven te willen deelnemen aan het overleg;
 - Een door de verantwoordelijke Wethouder voor een langere periode aangewezen ambtelijk medewerker fungeert als secretaris.
- 3.2. De leden namens de beroepsverenigingen verplichten zich voor een periode van twee jaar aan het overleg deel te nemen.

3.3. Agendacommissie

Het overleg benoemt uit de aan het overleg deelnemende partijen de leden van een Agendacommissie. Deze heeft tot taak:

- het opstellen van vergaderschema's
- het samenstellen van de agenda's voor de vergaderingen
- het uitvoeren van besluiten van de vergaderingen
- het verstrekken en verwerven van informatie ter voorbereiding van de besluitvorming in de vergadering
- het verrichten van die activiteiten in de periode tussen de vergaderingen die gezien het belang van het overleg in geen enkel opzicht uitstel dulden. Hierover wordt ten spoedigste verantwoording afgelegd aan het overleg.

De door de verantwoordelijke Wethouder voor een langere periode aangewezen ambtelijk medewerker fungeert als voorzitter van de Agendacommissie (zie 3.1.c.)

4. Besprekbare beleidsvoornemens

- Een door de Gemeenteraad vast te stellen BK-beleidsplan of een wijziging daarvan.
- Een al dan niet krachtens delegatie voorgenomen beslissing over een wijziging in dit plan in de loop van het begrotingsjaar.
- Een beslissing over een wijziging in een uitvoeringsreglement.
- Vaststelling of wijziging van het plan zoals bedoeld in art. 1: a,b en c.
- Andere stukken, waarvan de vaststelling gevolgen (kan) hebben voor de beroepsuitoefening en inkomenspositie van beeldende kunstenaars.

5. Gevolgen beroepsuitoefening en inkomenspositie van beeldende kunstenaars

Onder gevolgen voor de beroepsuitoefening en inkomenspositie van beeldende kunstenaars dient te worden verstaan:

- Elke wijziging in het BK-beleid die van invloed is op de inkomensvorming bij beeldende kunstenaars en hun werkomstandigheden.

6. Procedures

6.1. Momenten waarop het platformoverleg BK plaatsvindt

Het platformoverleg BK wordt belegd, zodra de Wethouder heeft besloten om een beleidsvoornemen, waarvan de vaststelling gevolgen zal hebben voor de beroepsuitoefening en inkomenspositie van beeldende kunstenaars, ter vaststelling aan de Gemeenteraad aan te bieden. Een platformoverleg BK kan ook belegd worden, zodra de Wethouder heeft besloten, het beleidsplan voor inspraak vrij te geven.

Andere partijen dan de minister kunnen de voorzitter elk moment verzoeken om een platformoverleg bijeen te roepen. Bepaald is dat de Wethouder niet tot uitvoering van het voornemen overgaat alvorens overleg heeft plaatsgevonden en de Gemeenteraad hierover is geïnformeerd.

6.2. Uitnodiging

Het initiatief tot het houden van een platformoverleg BK gaat uit van de voorzitter. De uitnodiging, met agenda en stukken, wordt uiterlijk 14 dagen van tevoren verzonden.

Deelnemers aan het platformoverleg kunnen verzoeken de vergadering te verdagen, onder gelijktijdige indiening van een voorstel voor een nieuwe vergaderdatum. Deze datum moet vallen binnen een week na de oorspronkelijk geplande vergadering.

6.3. Verslaglegging van het platformoverleg BK

De verslaglegging wordt verzorgd door de Gemeente. Het concept-verslag van de vergadering wordt in beginsel binnen 14 dagen nadat de desbetreffende vergadering heeft plaatsgevonden aan de deelnemers toegezonden.

De verslaglegging vindt dusdanig plaats, dat, indien er in het platformoverleg verschillende standpunten worden ingenomen, deze voldoende duidelijk tot uitdrukking worden gebracht.

De deelnemers kunnen binnen een week na verzending van het concept-verslag schriftelijk commentaar geven op dit verslag.

Het concept-verslag wordt goedgekeurd op de eerstvolgende vergadering van het platformoverleg, welke plaatsvindt na de vergadering naar aanleiding waarvan het concept-verslag is opgesteld, tenzij gedurende een vergadering van het platformoverleg besloten wordt om binnen 14 dagen een volgende vergadering te laten plaatsvinden.

In dat geval kan vaststelling van het verslag in de eerst daarop volgende vergadering plaatsvinden.

7. Vacatiegeld

De leden van het platformoverleg BK ontvangen voor het bijwonen van de vergaderingen een vergoeding.

Amsterdam, 5 maart 1987

nederlandse
kring van
beeldhouwers
secretariaat:
Passeerdersgracht 32
1016 XH Amsterdam
tel. 020-6620804

Afd.	294/5	1. 854.1
KZ		
1988	Obj.	

De Wethouder van de Cultuur
Mevrouw M. Luimstra-Albeda
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

16/9 PB	
21/9 wethc tkn	
AJ + Ln	
Retour naar Pb	
Terug naar ind.	
Afdoen	

Amsterdam, 12 september 1988

Betreft: Concept-preadvies Fas-notitie.

Geachte mevrouw Luimstra,

Het bestuur van de N.K.v.B. is positief over het feit dat er een mogelijkheid is om te reageren op het concept-preadvies.

Bijgaand treft u de opmerkingen puntsgewijs aan waarbij dezelfde volgorde is aangehouden als op blz. 23 tot en met 25 vermeldde samenvatting van de voorstellen.

Hoogachtend,
Secretaris N.K.v.B.

Harald Schole

c.c. F. Vanen,
regio-west N.K.v.B.

INGEKOMEN
15 SEP. 1988
KUNSTZAKEN

nederlandse
kring van
beeldhouwers

secretariaat

Passeerdersgracht 32
1016 XH Amsterdam
tel. 020 - 6620804

REAKTIE NEDERLANDSE KRING VAN BEELDHOUWERS

- Het museum Fodor houdt de oorspronkelijke taken en de postitie wordt verbeterd voor de presentatie van de Amsterdamse kunstenaars.
- De bestuurlijke vorm van BKB en SBK en artotheken en het samenwerkingsverband betekent voor leden van de N.K.v.B. mogelijk een efficiëntere uitvoering, maar wordt verder als technisch gegeven beschouwd.
- Voor de inhuur van kunstwerken pleit de N.K.v.B. een hoger percentage te hanteren. Het systeem van huurkoop naast sec koop en huur zou onderzocht moeten worden.
- Aandacht voor categorieën kunstenaars lijkt ons reëel mits het de pluriformiteit van de samenleving weerspiegelt en de kwaliteit van het werk als criterium blijft gelden.
- Van het teruggeven van kunstwerken is de N.K.v.B. geen voorstander. Het versleten werk, dat eigenlijk aan restauratie toe is, wordt snel als afgeschreven beschouwd.
De kwaliteit van het werk is niet alleen af te meten aan de tijd dat het werk is uitgeleend.
- Het instellen van een kortingssysteem voor minder draagkrachtigen t.b.v. uitleen en aankoop van kunstwerken wordt door de N.K.v.B. ondersteund. Het beeldhouwwerk dat relatief duurder en lastiger te plaatsen is, kan een stimulans zeker gebruiken.
- Tenslotte wordt de centrale commissie geïntroduceerd. De adviesstructuur wordt met deze commissie nogal verzwaard en lijkt op dit moment nog onvolledig uitgewerkt. De bevoegdheden en reikwijdte van adviezen zijn niet omschreven. De centrale commissie zou in plaats van een super-sollicitatiecommissie een goede coördinerende rol kunnen vervullen. Het coördineren van de verschillende beleidsinstrumenten zoals opdrachtenbeleid, aankopen en produktiebudgetten vraagt om een breder samengestelde commissie. Een directeur van de dienst openbare werken, deskundige op het gebied van opdrachten en een beeldend kunstenaar met ervaring op dat terrein ontbreken in de voorgestelde centrale commissie. Ook als de centrale commissie puur als sollicitatiecommissie fungeert wordt deze invalshoek gemist.

Het voorstel van de N.K.v.B. is om:

1. de adviesstructuur te vereenvoudigen.
2. zelfstandige werkgroepen met een gedeligeerde uitvoerende taak in te stellen.
3. voor de drie beleidsinstrumenten, te weten opdrachten, aankopen/ inhuur en produktiebudgetten adviescommissies te raadplegen, plus voor het algemene beleid een commissie te handhaven.

Deze adviescommissies kunnen ook de sollicitatieprocedure van de werkgroepen op zich nemen. In de adviescommissies zijn de beroepsverenigingen vertegenwoordigd.

4. Uit deze vier adviescommissies worden leden gekozen die tesamen de centrale coördinerende commissie vormen.

SBK

*Kunst-
zaken*

Afd.	Nr. 294/g	Cl.nr. 1.004.1
KZ		
1988	Obj.	

secretariaat 020 221018
uitleen 020 239215

Stichting Beeldende Kunst - Nieuwezijds Voorburgwal 325 - 1012 RM Amsterdam - Bank ABN/Res. n. 019 11100 - Giro 189851

Gemeente Amsterdam
De Wethouder voor de Cultuur
Mw. M. Luimstra-Albeda
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

22/9 PB	W
27/9 Meek C x-mop +lh	
27/9 AJ +kn	

Amsterdam, 15 september 1988

Onderwerp: Preadvies uw brief van 6 juli 1988
Kenmerk KZ 88/294.

Geachte mevrouw Luimstra,

In bovengenoemd schrijven vraagt u ons te reageren op het bijgesloten preadvies. Onderstaand puntsgewijs commentaar sluit aan op eerdere door ons per brief en mondeling gegeven reacties.

Wij concentreren ons bij de beantwoording op de hoofdstukken drie, zes en zeven, met een enkele kanttekening bij de overige onderdelen.

Uit onze reactie kunt u opmaken dat wij bereid zijn actief mee te werken aan het opzetten van een nieuwe distributiestructuur voor de Beeldende Kunsten in Amsterdam.

Wij veronderstellen hierbij dat de kern van uw beleid ongewijzigd is gebleven, dat wil zeggen: zo groot mogelijke spreiding van kunstwerken van kwaliteit en optimale inkomensvorming voor kunstenaars.

Dat de uiteindelijk gekozen nieuwe structuur moet leiden tot grotere effectiviteit en verbeterde efficiëntcy spreekt voor zichzelf.

De particuliere status van de SBK vormt in onze ogen geen enkele belemmering; opties op privatisering danwel deprivatisering van - onderdelen van - de nieuwe organisatiestructuur willen wij, terwille van de noodzakelijke voortgang op dit moment open houden. Wel willen we hierbij aantekenen, dat een onafhankelijke positie van bijvoorbeeld de centrale dienstverlening voorwaarde kan zijn voor het genereren van andere dan gemeenschapsgelden.

In §3.1.1. geeft u, terecht, aan dat museale functies en spreidingsfuncties gescheiden moeten blijven. De kunstuitleen heeft zich altijd bewogen op het spanningsveld tussen de 'passieve' kunstbeschouwing en actieve veelal individuele kunstverwerving op de vrije markt.

INGEKOMEN

21 SEP. 1988

KUNSTZAKEN

2/

Een goede afstemming tussen deze drie velden om tot een verantwoorde verdeling van gemeenschapsgelden te komen kan zeer wel vanuit een nieuwe structuur verder ontwikkeld worden. Goede voorlichting en zorgvuldig ontwikkelde educatieve projecten zullen hierbij een belangrijke functie krijgen.

Door gezamenlijke voorlichtingsactiviteiten, centraal voorbereid en verspreid over alle niveaus kan een actieve doorstroming van publiek en kunstenaars gestimuleerd worden. Samenwerking op dit punt met de Dienst Moderne Musea ligt in de toekomst voor de hand. Goed overleg met een vertegenwoordiging uit de galeriewereld is dan evenzeer gewenst. In onze laatste beleidsnota hebben wij ervoor gepleit dat het begrip educatie nader gedefinieerd wordt om van daaruit methodieken te ontwikkelen die het begrip herkenbaar en hanteerbaar maken. Ook hier moet eerst overleg plaatsvinden met de Dienst Moderne Musea, vooral om te bezien welke functie deze Dienst met name Fodor kan krijgen bij de opzet en begeleiding van educatieve programma's, tentoonstellingen en manifestaties.

Wij kunnen ons vinden in het verder ontwikkelen van een federatief model onder voorwaarde dat er binnen de thans in voorbereiding zijnde bestuursovereenkomst tussen de Centrale Stad en de Deelraden voldoende garanties worden geboden voor een heldere organisatiestructuur, waarin de eigen positie van de SBK behouden blijft. Garanties voor continuïteit voor alle betrokkenen met behoud van eigen profileringsmogelijkheden van de individuele instellingen moeten eveneens, voorzover dit redelijkerwijs mogelijk is in deze bestuursovereenkomst worden ondergebracht. De door ons steeds bepleite budgetfinanciering is hierbij een van de mogelijke middelen.

Het streven van een toekomstige federatie zou er in onze ogen, conform de landelijke ontwikkelingen op dit punt, op gericht moeten zijn om op termijn te komen tot verdere integratie van de diverse vormen van kunstuitlen in Amsterdam. Zoals wij al aangaven moet er hierbij tevens voldoende ruimte blijven voor het ontwikkelen van eigen beleid, afgestemd op de identiteit en de locale situaties van de betrokken centra. Centrale dienstverlening zal de kern vormen van het federatieve samenwerkingsverband. Door te kiezen voor een opzet die in eerste instantie een puur functionele samenwerking beoogt creëert u een basis voor verdergaand inhoudelijk overleg.

Als belangrijke argumenten voor de centrale dienstverlening noemt u het kostenvoordeel en een verbreding van het draagvlak.

Met beide punten zijn we het in principe eens indien u zich hierbij realiseert dat dit slechts op termijn mogelijk is. De opzet van centrale dienstverlening in welke organisatorische vorm ook zal in aanzet de nodige investeringen vergen. Om in de toekomst kostenvoordelen te realiseren zal een centrale ondersteuning nooit een doel op zich mogen zijn.

Wij zijn het zeer eens met de stelling in het preadvies dat de ontwikkeling van de centrale dienstverlening uiterst zorgvuldig begeleid zal moeten worden.

Wij stellen u voor op de meest korte termijn een projectteam te formeren bestaande uit een vertegenwoordiging van de Centrale Stad, de Deelraden, de Dienst Moderne Musea en de SBK. Het voorzitterschap van dit projectteam zou in handen gelegd moeten worden van een onafhankelijke persoon met bewezen kwaliteiten op bestuurlijk- en organisatorisch terrein. Aan het projectteam zou een organisatiedeskundige moeten worden toegevoegd om de opzet van de centrale dienstverlening op professionele wijze te realiseren. Voor de secretariële begeleiding moeten aparte faciliteiten worden geschapen.

In het rapport Leyer & Weerstra zijn 'hoofddlijnen voor de uitvoering' geschetst; deze kunnen wat ons betreft voor het projectteam dienen als leidraad voor de te volgen route. Het zou hierbij wenselijk zijn dat het projectteam - zonder verdere kosten - toegang krijgt tot het door L & W verzamelde basismateriaal.

Een van de essentiële taken van de centrale dienstverlening wordt het huren en kopen van kunstwerken ten behoeve van de uitleencentra. U tekent hierbij aan dat dit 'bij voorkeur' op contractbasis dient plaats te vinden. Wij willen een stap verder gaan; voor de haalbaarheid van het totale project zou voor de eerste jaren een minimum afnamegarantie in een contract moeten worden vastgelegd. Dat de kosten voor de centrale dienstverlening zullen worden doorberekend in de tarieven lijkt een natuurlijke ontwikkeling. Het is hierbij echter van groot belang dat van tevoren, bijvoorbeeld door het projectteam de normen hiervoor over meerdere jaren worden vastgelegd. Voor meerdere jaren geldende concrete afspraken zullen in de toekomst afgestemd dienen te worden met de centrale adviescommissie. Onder tarieven verstaan wij hier niet alleen de publieksprijzen voor abonnementen maar evenzeer de inkoop tarieven voor kunstwerken van kwaliteit van de kunstenaars. Wij vragen ons in dit verband af of u bij het bepalen van de nieuwe huurvergoedingsnorm inderdaad voldoende rekening heeft gehouden met de door u genoemde 'grenzen aan de financiële groei'?

Op dit punt willen wij een aantal voorstellen formuleren, die in elk geval bijdragen tot kostenbeheersing en tevens

garanties in zich dragen voor het continueren van het tot nu toe gevoerde SBK-beleid, waarbinnen het regenererend vermogen van gemeenschapsgelden door het zogenaamde 'multiplier'-effect steeds uitgangspunt was.

Het eerste voorstel betreft de verdeling van geldstromen volgens een tevoren vast te stellen verdeelsleutel. We realiseren ons zeer wel dat geld slechts een stuurmiddel is om beleidsdoelstellingen te realiseren. Een reële verdeling van de geldstromen over de centra, op gelijke basis (kunstwerk, deelnemer) is dan voorwaarde evenals een juiste kostenallocatie. De verdeling van de gelden voor de collectievorming volgens een verdeelsleutel op basis van gecontroleerde deelnemingen en daaraan gerelateerde benodigde aantallen werken, verhoogt de objectiviteit en bevordert de gezonde onderlinge concurrentiepositie. Daardoor is de inkoop door de centrale dienstverlening beter te beheersen.

Een belangrijk tweede voorstel is het combineren van de centrale dienstverlenende activiteiten met een divisie voor de institutionele markt. Behalve commerciële bedrijven behoren ook overheidsinstellingen en non-profit-organisaties tot dit marktsegment.

Bij de koppeling van een institutionele divisie aan de organisatie voor de centrale dienstverlening staan de volgende afwegingen voorop:

- Op deze manier kan de centrale organisatie een eigen gezicht ontwikkelen.
- Dit voorkomt dat deze organisatie een doel op zichzelf gaat vormen en te hoge overheadkosten met zich meebrengt.
- In het verlengde hiervan ligt de eerder in onze reactie aangegeven mogelijkheid tot genereren van andere- dan gemeenschapsgelden.
- Er ontstaat een 'eerlijker' manier om bepaalde kosten door te berekenen.
- Thans verborgen kosten worden zichtbaar.
- Betere kostendekking door betere kostenallocatie.
- Op deze manier is het mogelijk de restvoorraad BKR-werken (ná sanering) geleidelijk over te hevelen. Ditzelfde geldt voor de nu door het BKB bediende instellingen, die bovendien in de toekomst voor dienstverlening zullen gaan betalen.
- Via de bedrijven en instellingen wordt nieuw, ook particulier publiek aangeboord wat verruiming van de collectiemogelijkheden met zich meebrengt.

Het is bovendien niet zo dat deze divisie een monopoliepositie zou moeten krijgen. Een actief op kantoren en bedrijven gericht promotiebeleid is eveneens, althans voorlopig, geen voorwaarde voor het inrichten van een dergelijke divisie. Bestaande contracten kunnen gecontinueerd worden en op termijn worden uitgebreid. Door een juiste differentiatie in tarieven en een juiste verdeling van de instellingen en bedrijven

naar aard en omvang blijft er voldoende ruimte over voor de bediening van delen van dit marktsegment door de individuele centra.

Om een eigen beleid van de aangesloten centra mogelijk te maken en te komen tot een zo goed mogelijke verhouding tussen vraag en aanbod zullen ook kunstwerken buiten de centrale ingekocht moeten kunnen worden. Een flexibel selectiesysteem is daarbij voorwaarde.

Het beperken van de verwerving van kunstwerken door het stellen van geografische grenzen lijkt ons ongewenst. Amsterdam dient als centrum voor kunst en cultuur open te staan voor een breed landelijk aanbod. Protectionisme zal vooral de diversiteit en de kwaliteit van de te vormen collecties raken.

Op het operationele- en beheersmatige vlak zal automatisering een belangrijke rol spelen. Onze instelling is inmiddels begonnen met de voorbereidingen voor het inschakelen van een nieuwe generatie 'software' en 'hardware'. Op dit moment is de systeemanalyse bijna afgerond en is een pakket van eisen geformuleerd voor de gewenste informatiesoorten voor bedrijfsvoering, marketing en management. Spoedig overleg met alle betrokken partijen is gewenst om de ontwikkelingen van systeemanalyse en systeemopbouw op een juist moment parallel te laten lopen met de organisatieontwikkelingen voor de centrale dienstverlening.

In de paragrafen 3.2.2. en 3.2.3. gaat u uitvoerig in op bruiklenen, aankopen en bruikleenvergoedingen. In een verhouding van 80/20 is het huursysteem te prefereren boven het koopsysteem. Immers, bovenop het bedrag dat anders alleen via koop ter beschikking zou komen en dat nu als huur naar kunstenaars gaat, komt een bedrag uit hoofde van verkoop aan de deelnemers aan het huursysteem. Het huursysteem heeft voor de kunstenaar het voordeel dat hij/zij voortdurend voeling houdt met de markt. Voor de deelnemers is het huursysteem voordelig omdat de beschikbare collectie zich voortdurend verjongt en bovendien van hoge kwaliteit blijft.

Concluderend willen wij u voorstellen te kiezen voor het opzetten van een federatief model, waarbinnen voor alle betrokken organisaties voldoende ruimte blijft voor het behouden van een eigen identiteit en het ontwikkelen van activiteiten, die direct zijn afgestemd op de lokale situaties. Vanuit de federatieve samenwerking kunnen centraal de kaders worden aangegeven en de normen worden ontwikkeld voor een gezamenlijk marketingbeleid. Voor het vaststellen en formuleren hiervan zal gebruik gemaakt kunnen worden van inzichten van de Centrale Adviescommissie, waarvan de leden gekozen worden op grond van ongebonden en persoonlijke kwaliteiten.

Van groot belang bij de opzet van het een en ander is het kiezen van het juiste tempo en een weloverwogen fasering.

6/

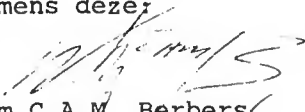
Een andere belangrijke randvoorwaarde is de zorg voor een gezonde financiële positie van alle betrokken instellingen in de komende periode.

Wij willen u voorstellen om de meest direct betrokkenen medio oktober uit te nodigen voor een kennismakingsbijeenkomst. Het lijkt ons terwille van de voortgang van het project van groot belang dat partijen zo spoedig mogelijk voor een verdere oriëntatie op een mogelijk nieuwe samenwerking en organisatiestructuur tot een nadere gedachtenwisseling komen. We zullen het op prijs stellen indien u hiertoe het initiatief neemt.

Hoogachtend,
Namens het bestuur

Ruud Brouwers
Voorzitter

namens deze:

Wim C.A.M. Berbers
Directeur

cc. Dhr. A. Jansen
Hoofd afdeling Kunstzaken

12 SEP. 1988

Afd.	Nr. 294/8 Cl.nr. 1.354.1
KZ	
1988	Obj.

Aan de Wethouder van Cultuur en Monumentenzorg

Betreft uw brief nr. KZ 88/294. d.d. 30 juni 1988
Reactie op het concept-preadvies FAS-notitie

Mevrouw de wethouder,

Wij zullen ons in de reactie op uw concept-preadvies beperken tot die onderdelen, die direct of indirect betrekking hebben op het beleid van Museum Fodor.

Paragraaf 3.1.1. Museum Fodor.

Wij onderschrijven uw advies om Museum Fodor geen directe verantwoordelijkheid te geven voor de kunstuitleen. De verschillen tussen taak en doelstelling van spreidings- en uitleenbeleid enerzijds en museaal beleid anderzijds, zijn ons inziens te groot om tot een verantwoorde prioriteitsstelling te komen. In feite zijn deze taken zowel qua managementsopvatting als qua operationele oriëntatie onverenigbaar. Tevens willen wij u wijzen op het ontstaan van een te grote machtsconcentratie wanneer men één instelling de verantwoordelijkheid geeft voor zulke uiteenlopende taken als uitleen-, spreidings- en museaal beleid.

Wat betreft het verlenen van bijstand aan de artotheken op enkele deelgebieden, zoals het aanleveren van tentoonstellingen en educatieve programma's, stellen wij vast dat dit alleen op basis van vrijwilligheid dient te geschieden en op voorwaarde dat hieruit geen tijdrovende werkzaamheden voor Fodor zullen voortvloeien. Om iedere schijn van bevoogding te vermijden is het volgens ons noodzakelijk dat de artotheken zelf moeten kunnen bepalen of, en op welke wijze, zij gebruik wensen te maken van de diensten die Museum Fodor eventueel kan aanbieden.

Wij zijn verheugd te vernemen dat één van uw argumenten om Fodor geen directe verantwoordelijkheid te geven voor het uitleen- en spreidingsbeleid is ingegeven door uw voornemen om de museale taken van Fodor verder te intensiveren, teneinde de levendigheid en het publieksbereik van dit museum in de komende periode te vergroten.

Wij willen hierbij echter aantekenen dat Fodor zowel wat financiële als wat personele en ruimtelijke middelen betreft de absolute grens van zijn mogelijkheden heeft bereikt en hier en daar zelfs allang heeft overschreden.

Voor de administratie is sterk onderbezet. Voor een bruikbare archivering van tentoonstellingsgegevens is geen tijd beschikbaar, wat leidt tot veel tijdverlies wanneer dergelijke gegevens later geraadpleegd moeten worden. Ook voor het up to date houden van de kunstenaarsdocumentatie is geen ruimte aanwezig. De abonnementenadministratie van het tijdschrift heeft met een voortdurende achterstand te kampen. De ontwikkeling van nieuwe ideeën en plannen stuit voortdurend op het probleem dat in feite geen mogelijkheden meer zijn om ze ook daadwerkelijk uit te voeren. Een gevolg van een en ander is dat de conservatoren van Fodor hun werk niet langer naar behoren kunnen verrichten.

Wij achten een uitbreiding van de financiële, personele en

221g P13	W
wel C kn	
AJ kn	
Terug nat kn	
Afdoen	

INGEKOMEN
21 SEP. 1988
KUNSTZAKEN

ruimtelijke middelen dan ook een noodzakelijke voorwaarde voor de intensivering van de museale taken van Museum Fodor.

Wij zijn verheugd te vernemen dat de verbouwingsvoorstellen voor Museum Fodor inmiddels in een gevorderd stadium zijn en wij hopen dat u de door de directeur van de Dienst Musea voor Moderne Kunst in zijn nota "Wat Fodor betreft" gedane voorstellen ter verhoging van het exploitatiebudget van Fodor zult willen honoreren.

Wij willen u in dit verband graag wijzen op het meer dan lokale verband van Museum Fodor. Wanneer u de catalogi raadpleegt van de de aankopen die de Rijksdienst Beeldende Kunst de laatste jaren heeft gedaan, zult u daarin een zeer hoog percentage kunstenaars aantreffen die in Museum Fodor hebben gedebuteerd. Ook veel van de door de RBK aangekochte werken zijn voor het eerst in Museum Fodor te zien geweest. De presentatie van de RBK op de Biennale van Venetië, dit jaar, bestaat voor het overgrote gedeelte uit kunstenaars die in Museum Fodor hun eerste tentoonstelling hebben gehad.

Daarnaast fungeert Fodor ook als toeleveringsinstituut voor de provincie. Regelmatig komen vertegenwoordigers van kleinere provinciale instellingen bij Fodor informatie inwinnen over recente ontwikkelingen in de beeldende kunst, ter inspiratie van hun eigen beleid.

Door veel kunstenaars wordt Fodor gezien als vraagbaak en bemiddelingsinstituut voor de meest uiteenlopende zaken, zoals het invullen van subsidie-aanvragen, informatie over tentoonstellingsmogelijkheden in binnen- en buitenland, hulp bij het zoeken van atelierruimte, etc. etc. Door de goede contacten van Fodor in het buitenland met de kleinere, vergelijkbare instituten helpt Fodor Amsterdamse kunstenaars regelmatig aan mogelijkheden om een tijdje in het buitenland te werken, les te geven of te exposeren.

Wij hebben de indruk dat deze activiteiten van het museum te weinig bekendheid bezitten op de afdeling kunstzaken. Dergelijke activiteiten kunnen in feite alleen maar worden uitgevoerd door het grote enthousiasme voor en de betrokkenheid bij de Amsterdamse beeldende kunstsituatie die bij de conservatoren van Museum Fodor leven.

Het lijkt ons niet ondenkbaar dat deze taken van Fodor financieel ondersteund zouden kunnen worden door het ministerie van WVC, aangezien het hier immers om activiteiten die het plaatselijke belang verre overschrijden.

Paragraaf 3.7. Verzekeren van kunstwerken.

Wij geven u in overweging om in plaats van het afsluiten van een verzekering voor in bruikleen genomen werken een zogenaamde "indemnity-regeling" te creëren. Het risico van diefstal, beschadiging of vermissing is daarmee gedekt, terwijl de kosten waarschijnlijk veel geringer zullen zijn dan bij een normale verzekering.

Paragraaf 4. Gemeenteaankopen.

In uw voorstel om de gemeenteaankopen I met ingang van 1989 onder verantwoordelijkheid te brengen van de Dienst Musea voor Moderne Kunst, valt het ons op dat de specifieke verantwoordelijkheden van Museum Fodor voor de gemeenteaankopen (zoals de presentatie van de nieuwe aankopen en het actieve tentoonstellingsbeleid op basis van de collectie) niet langer met name worden genoemd.

Hoewel wij uw voorstel van harte ondersteunen, willen we niettemin aantekenen dat de grote specialistische kennis van de Amsterdamse kunstproductie die in Fodor voorhanden is, in het verleden altijd van grote waarde is gebleken bij het samenstellen zowel als bij het tonen van de collectie. Wij zouden er met klem op willen aandringen om Fodor ook in de toekomst een belangrijk aandeel toe te kennen in de verantwoordelijkheid voor de gemeentelijke kunstcollectie. Voor een uitbreiding van zo'n beleid zijn binnen het museum al duidelijke plannen geformuleerd.

Tevens bevelen wij u aan om de jaarlijkse aankoopcommissie gemeenteaankopen I niet uitsluitend uit conservatoren van de Dienst te laten bestaan, maar ook de mogelijkheid open te laten om een aantal onafhankelijke deskundigen van buiten aan te trekken. In het verleden heeft dit altijd bijzonder verfrissend gewerkt.

Ten aanzien van het bedrag dat jaarlijks voor de gemeenteaankopen beschikbaar wordt gesteld, zijn wij van mening dat dit om budgettaire redenen gescheiden dient te blijven van het reguliere aankoopbudget van het Stedelijk Museum.

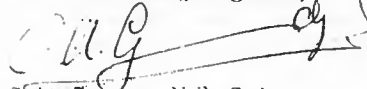
Paragraaf 5.3. Adviesstructuur.

Wat betreft de vereenvoudiging van de adviesstructuur op het gebied van de beeldende kunsten in Amsterdam, moeten wij vaststellen dat het ons niet geheel duidelijk is dat deze gerealiseerd kan worden door de toevoeging van een centraal en overkoepelend adviesorgaan voor de advisering over de samenstelling van de verschillende commissies die er op dat terrein in Amsterdam bestaan.

Ook de samenstelling van de voorgestelde Centrale Commissie van Advies biedt ons inziens onvoldoende garanties voor deskundigheid. Wij zijn er voorstander van dat bestaande commissies zelf voorstellen doen voor de opvolging van aftredende leden, aangezien de commissies zelf het beste kunnen bepalen welke specifieke deskundigheid voor een komende adviesperiode gewenst is. Kortom, de behoeftes bij opvolging zijn beter vanuit de commissies zelf te beoordelen.

Plaats, taak en verantwoordelijkheden van de adviesraad van Museum Fodor zijn in het bijgevoegde organisatieschema niet duidelijk af te lezen. Is het de bedoeling dat de adviesraad de wethouder kunstzaken adviseert over het beleid van Fodor via de Dienst Musea voor Moderne Kunst?

Met vriendelijke groet,

C.A. Groenendijk C.Azn
voorzitter adviesraad Museum Fodor
J.Vermeerplein 4
1071 DV Amsterdam

Stedelijk Museum

Afd.	Nr. 294/4 Cl.nr. 1.854.1
KZ	
1988	Obj.

Paulus Potterstraat 13
1071 CX Amsterdam

Postbus 5082
1007 AB Amsterdam
Telefoon 020 5732.911
Telex 12830 Stemu
Telegramadres Stemusea

Mevrouw de Wethouder
voor de Cultuur
Stadhuis
Amsterdam

5/8 WJ	
Weth C + kn	
Terug naar ind	
Afdoen	

telefax 020-752716
→ losse exempl. FAS yk ja

Ons kenmerk hb/gt/5785
Uw kenmerk KZ 88/294, Uw brief van 6.7.1988
Betreft FAS

Datum 2 augustus 1988

In Uw bovengenoemde brief vraagt U mijn eventuele commentaar op het conceptpre-advies dat is gewijd aan het rapport van het bureau Leyer en Weerstra. Gaarne voldoe ik aan Uw verzoek. Mijn commentaar kan beknopt zijn. U weet, dat ik in een begeleidingsgroep bij het onderzoek Leyer en Weerstra zat en dat derhalve het rapport in hoofdlijnen mijn instemming heeft. Daar waar het conceptpre-advies het spoor van dit rapport blijft volgen, behoef ik geen uitgebreide reactie te geven.

1. Voor de toekomst van de afdeling Beheer Kunstwerken BKR van mijn Dienst zijn twee zaken bepalend: de mogelijkheden om ten behoeve van het decentrale niveau ondersteunende taken te vervullen en de mogelijkheden om de oorspronkelijke taak, het in roulatie houden van het BKR-werk, te kunnen continueren.
De eerste kwestie ligt buiten mijn invloedssfeer. Het conceptpre-advies geeft nog geen inzicht in de reële mogelijkheden voor ondersteuning van de artotheken. Met interesse wacht ik de resultaten van het bestuurlijke beraad tussen U en de stadsdeelraden op dit punt af.
Wat de toekomst van de BKR-collectie betreft, ik heb U een jaar geleden een voorstel gedaan voor de analyse van dit bestand. Het pre-advies lijkt, op pagina 14, dit voorstel over te nemen. Leyer en Weerstra suggereren een samenwerking tussen de SBK en de afdeling BKB ter zake van de zogenaamde institutionele markt. Ik ben het daarmee eens. In het conceptpre-advies wordt dit segment echter voorlopig buiten de discussie geplaatst. Hoewel ik erken, dat er schaarste is aan kunstwerken voor uitleen aan particulieren, zou het voor de middellange termijn verstandig zijn de markt van kantoren en bedrijven, inclusief de grotere instellingen in de non-profit sector, niet te vergeten. Ik verzoek derhalve op dit punt een aanpassing van het voorstel.

INGEKOMEN
5 AUG. 88
KUNSTZAKEN

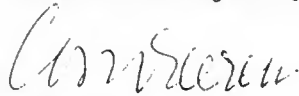
.....2

Mevrouw de Wethouder
voor de Cultuur
Stadhuis
Amsterdam

2 augustus 1988

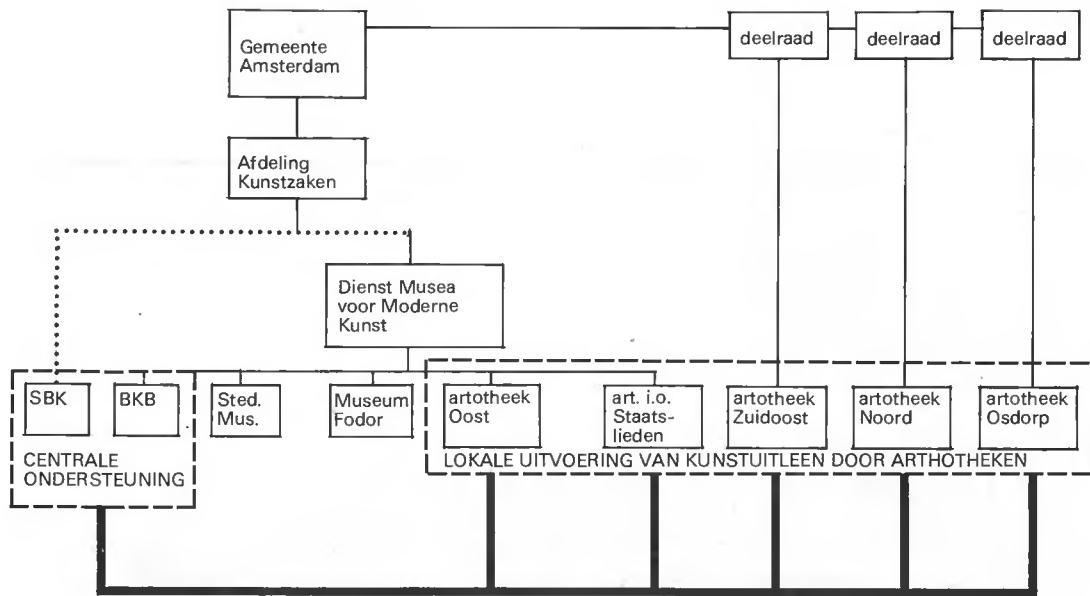
5785

2. Met het voorstel de Gemeente-aankopen vanaf 1989 onder mijn verantwoordelijkheid te brengen stem ik in, gelet op de geformuleerde uitgangspunten. Eveneens stem ik in met het voorstel het productiebeleid en de percentageregelingen c.a. buiten de directe invloedssfeer van de Dienst te houden.
3. Ik ben het wat Fodor betreft eens met de uitspraak, dat dit museum geen directe verantwoordelijkheid moet krijgen voor de kunstuitleen.
Ik ben echter niet te spreken over het voorstel de positie van de Adviescommissie Fodor principiëel ongewijzigd te laten. Weliswaar wordt een centrale adviescommissie opgericht waaronder de Fodorcommissie gaat ressorteren, maar deze en de andere commissies blijven rechtstreeks aan het gemeentebestuur rapporteren. Weliswaar stelt de centrale commissie jury's en dergelijke samen, maar zij kan slechts kanttekeningen maken bij de voorstellen en adviezen.
Helaas wordt in dit deel van het pre-advies geen woord gewijd aan mijn voorstel de adviescommissie Fodor te laten adviseren aan de directeur van de diensttak waarbinnen Fodor functioneert. Blijkbaar is mijn voorstel afgewezen, maar ik mis iedere reactie of commentaar daarop. Ik meen, dat het pre-advies in zijn definitieve vorm dient in te gaan op hetgeen ik heb voorgesteld en beargumenteerd.
4. De gehele adviesstructuur in het algemeen lijkt me nodeloos ingewikkeld. In een centrale adviesraad die zich hoofdzakelijk beperkt tot het samenstellen van andere organen en tot het maken van kanttekeningen bij hun adviezen zie ik niet zo veel.

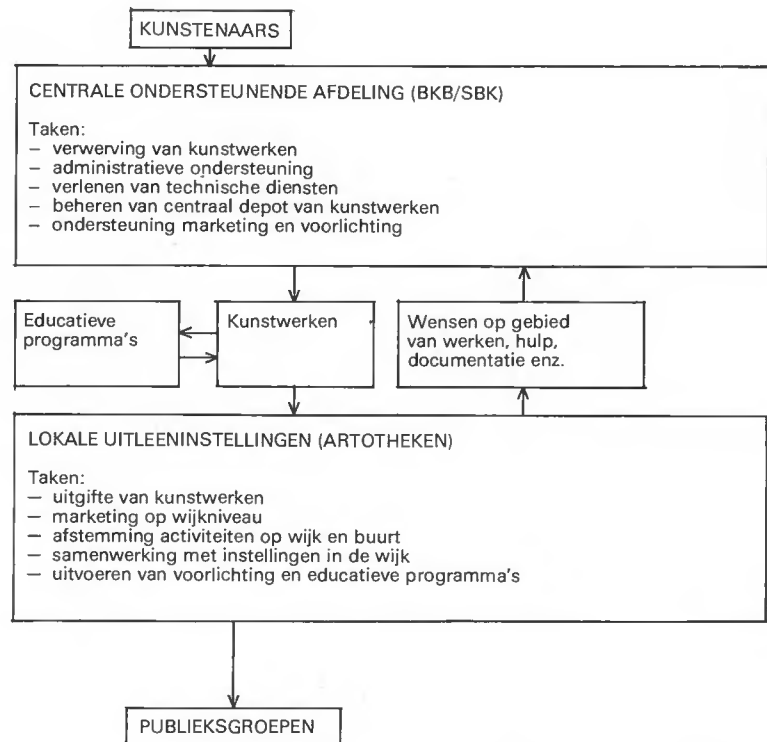
Dr. W.A.L. Beeren
Directeur

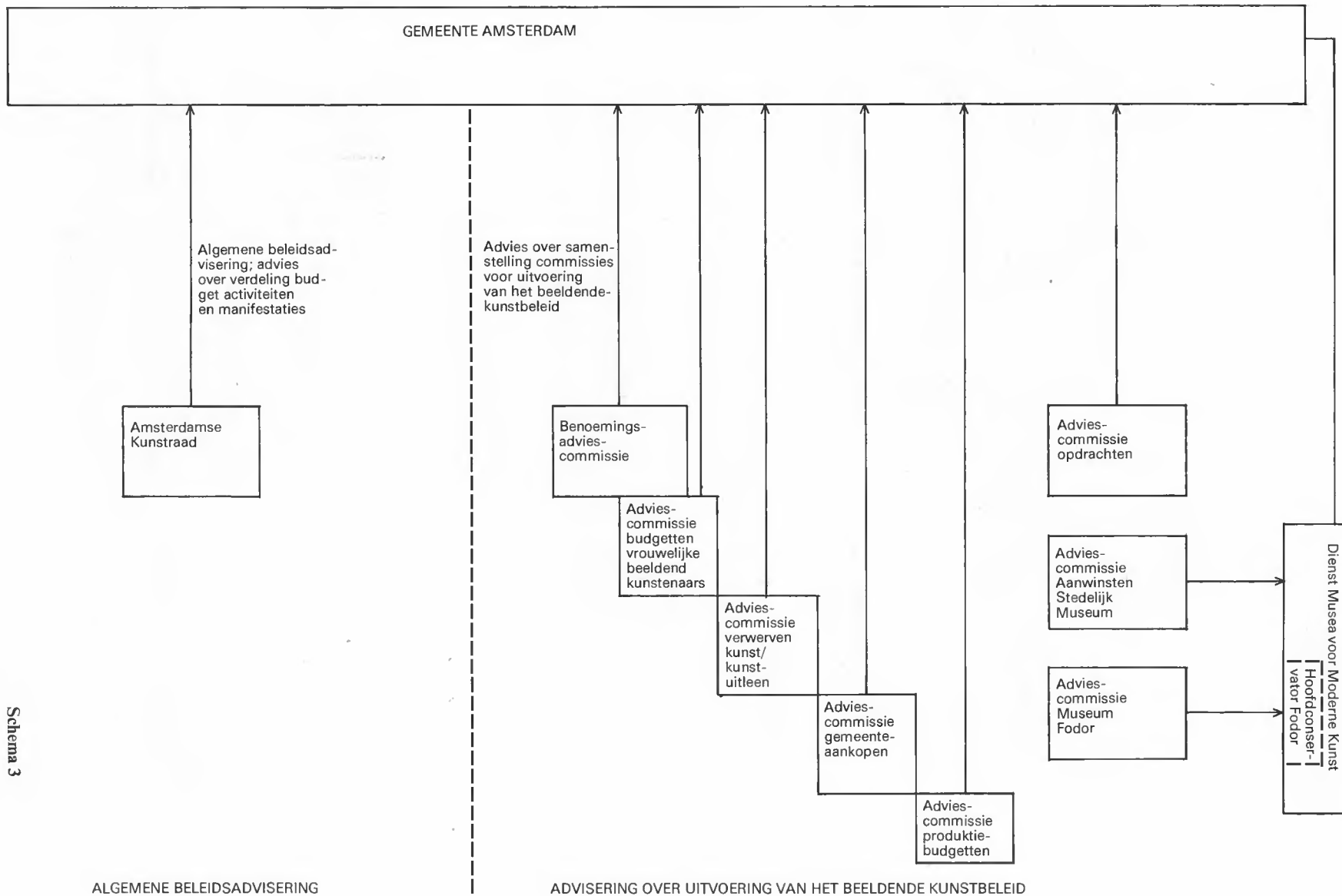
Schema 1

- = dienstverlening/ondersteuning
- = subsidierelatie
- - - = onderdelen van het federatieve model

Schema 2

Schema 3

ALGEMENE BELEIDSADVISERING

ADVISING OVER UITVOERING VAN HET BEELDENE KUNSTBELEID